

31/34/1

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

Vol. 12
సంపుటము ౧౨

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ ఆగస్టునెల 13-వ తేది గురువారము
శ్రీ క్రోధనామ సంవత్సరము, శ్రావణమాస బహుళ నవమి F.

No. 113
సంచిక ౧౧౩

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శ్వపునొప్పులు బారదోలును, పొట్లబోగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల చూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట నట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి జేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

చక్కనిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

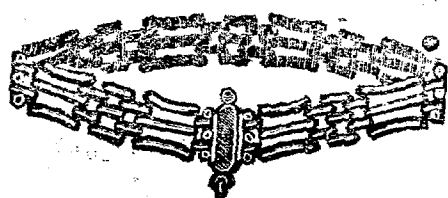
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టిపీఠి, మద్రాసు లేక, 109 ప్రేరి రోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

నమ్మకము

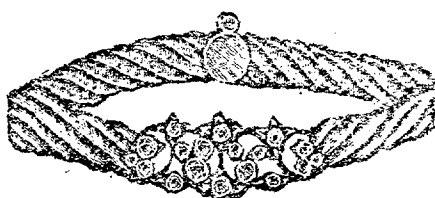
కల్పితేదు

మోసములేదు

పై మూడు లంకములను చక్కగా గమనించ తగినవి.

స్త్రీలు
పురుషుల
చేతి గా
లునులు

నారీమణులు, పురుషులు చేతికి ధరించు పలకరముల బంగారుగొలుగు, ముంజేతి గడిమారమగొలుగులు, సాదా
ఉంగరములు, రాల్డ ఉంగరములు, వంటిలు, వడ్డాణములు, మోపులు అన్ని రకములవెండిగల మనద సిద్ధమగుచున్నవి.
తేని అర్ధగిచ్చి సకాలములో తగుదలచేసి యిచ్చెదమా. పవరం బంగారుకు సీమవెండికి పూసీరిచ్చెదమా.
ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ, 25 వైనా బజారు రోడ్డు, మదరాసు.

నోటీసు

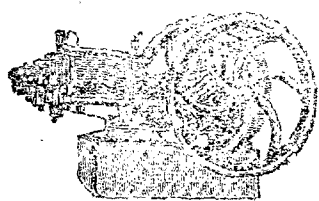
డి. యచ్. శాస్త్రి అండ్ కో., ఇంజినీయర్స్, మెద్రాస్

మా కంపెనీలో చిరకాలము మేనేజరుగానున్న చల్లా లక్ష్మీనరసింహయ్యగారును, క్యాకవాడగారును చల్లా
పాపయ్యరాజు, నరసింహయ్యగారును మా కంపెనీలో సంబంధము వదులుకొన్నారు. గతక, యంతటినుంచి మా కంపెనీ
తరపున వారలలోనే స్వపహారములను జరపకూడదనియు, మాకిచ్చవలసియుండు సొమ్ములు, ఆర్డర్లు వస్తే రాలి న వారలవద్దకు,
మా ఆఫీసుకు డైరెక్టుగానే పంపించవలయుననియు, వారల కిచ్చునెడల మేమంగీకరింపవలయు యిందుమాలముగా మా ఖాతా
దార్లకును, యితరులకును తెలియపర్చడమైనది.

మెద్రాస్, 31-7-25 సెల్

డి. లక్ష్మీనరసింహయ్య,
(ప్రాప్రయింర్.)

మా కాలాదారుల కొక పోచ్చరిక?

మీరు వద్రాసుకు మెషిన్లను కొనుటకై వచ్చునప్పుడు సిద్ధులలో తిరుగుచుండు
నలాలతో ఎట్టి సంబంధమును కలిగించుకొనకు. వారు మీనన్న సొగ్గుమై
సంబంధము మోయుకొనుటకు పుచ్చుకొనుటకే ప్రయత్నింతురు. మొదట స్టాకును
ఖుద్దునచూచి తరువాత సరకును కొనుడు.

No. 8,
B.D.BERY & Co., Sembudoss St.,
MADRAS.

క్రాన్ థియేటరులో

శనివారం 8-8-25 నుండి 14-8-25 తేది

శుక్రవారము వరకు

(ప్రతిరోజు రెండు ప్రదర్శనములు 6-15, 9-20.

ప్రశ్నక ప్రచరణం శనివారములో వహ్యాపూం 8-15గెల్

మాడన్ థియేటరు లిమిటెడ్ వారు

రోముదేశువలె యూనియన్ సినిమెటోగ్రాఫ్ ఇటాలియా

వారితో కలిసి పొందువుల కత్తుల పబ్లికేషన్

సావిత్రి

నాటకమును
ప్రదర్శింతురు.

6 భాగములు:—

మెసలీనాలో అక్టోబరునాడు జరిగిన కాంకెనెరేను
సావిత్రి పాత్రమును ప్రదర్శించు యా ఫీల్మ్ను ప్రదర్శించు
టకు మాడన్ థియేటరులో సర్వాధికారమును కల్గియున్నది.

పత్రిక "సావిత్రి"ని చూచుడు.

పోస్టులు ప్రశ్నక ప్రచరణ వాడుకను. (2253)

వెల్లింగ్టన్ ఫీల్మ్ సమా

డి.డి.24 శనివారమునండి 14-8-25 శుక్రవారము వరకు

శ్రీ కృష్ణజయంతి నారమునకు

ప్రశ్నక ప్రచరణము

ఇండియన్ ఆర్ట్స్ కంపెనీలోనే అమెరికన్

తరగతులయెడల కబీర్ చాను గుప్తమైన

మొదట గిచ్చి ప్రచరణం శనివారములో ప్రదర్శించబడినది.

మెసలీనా, సి. డి. కల్లెన్, డి. వాల్కర్, ర. థి. డి. మోర్.

పేర్లు మొదలైనవి ప్రచరణమును చూడ గలరు. (253)

దంత శూల హరి

సెల సీసా 1 కి 0-8-0

దంతశూలం వైద్యము, నోవల్స్, పుస్తకములు, వల్లెన

దంతములు మొదలైనవి కొరగలము. నోవల్స్ లలోని భూమి

పాఠములో కలిపి పుస్తక కొన్ని ఇంకానే వాడును.

అమృతాంజనం డిపో, మద్రాసు నుండి

వృత్తాంతలేఖలు

కాకినాడ మ్యూనిసిపల్ ఎన్నికలు

(స్వకీయవిలేఖరి)

కాంగ్రెసు ప్రచారము

4 వ వార్డులో బహిరంగసభ

డాక్టరు కృష్ణయ్యగారిని ఎన్నుకొనుదు.

కాకినాడ, ఆగస్టు 11:-నిన్న సాయంకాలము 6¹/₂ గంటలకు కాకినాడ 4 వ వార్డు మధ్యను బాంకికి యెదురుగా నున్న రోడ్డున 4 వ వార్డు మ్యూనిసిపల్ ఎన్నికల సంవత్సరమున కాంగ్రెసు యజమాన్యమునబహిరంగసభ శ్రీయుత లక్ష్మణరాజు సుబ్బారావు బి. ఏ. ఓ. ఎల్. మ్యూనిసిపల్ కాన్సిల్లరుగారి యధ్యక్షతలక్రింద జరుపబడెను. శ్రీయుత పురుషులు సభకు వచ్చిరి. కాంగ్రెసువారు ఎన్నికల విషయమై పూనుకొనుటకు అనునరచును గురించియు, కాంగ్రెసువారిచే నిర్ణయింపబడిన అభ్యర్థి డాక్టరు వేదాంతం వెంటటృప్తయ్యగారికి తమవోటు నివ్వవలసిన దనియు వక్తలు ఉపన్యసించిరి.

సభాధ్యక్షుడు సభ ప్రారంభించుచు మాట్లాడుటలో నిట్లు చెప్పిరి. ఇప్పుడు కాకినాడ పురపాలకసంఘములో 8 సభ్యులైన కాకినాడ కలెక్షనరు. ఆకాశీలు పూర్తిచేయుటకు ఎన్నికలజరు పడుచును. అందులో ఈ 4-వ వార్డుకు ఒక సభ్యుని మీరు ఎన్నుకొనవలసియున్నది. ఇదివరలో ఎవరికివారు నిలువబడి ఎక్కువ వోట్లను తెచ్చుకొన్నవారు సభ్యులగుచుండెడివారు. ఇప్పుడు పరిస్థితులు మారివి. అన్ని రాష్ట్రములలోను స్థానికసంఘమును, శాసనసభలకును సభ్యులను పంపుటకు కాంగ్రెసువారు పూనుకొని ప్రజాసేవచేయ నిశ్చయించినవారిలో తగినవారిని కాంగ్రెసువారు నిచ్చి ఒక సంఘముగా నిచ్చి ఒక పార్టీగా నేర్పరచి పనిచేయుచున్నారు. ఇతర రాష్ట్రములలోవలెనే మన రాష్ట్రమునందుగూడ కాంగ్రెసుపార్టీని మ్యూనిసిపాలిటీలలోను బోర్డులలోను బలపరచి చేయదలచుకొన్నారు. ఈపట్టునుగూడ కాంగ్రెసువారు కాంగ్రెస్ మ్యూనిసిపల్ పార్టీల ఏర్పరచినారు. ఒకవ్యక్తియందుకంటే ఒక సంఘముగా, ఒకపార్టీగా, నేర్పడి పనిచేయుటయందు ఎక్కువ శక్తి బలముకలవని తెలియును. అప్పుడే ధని బాగాచేయ గలము. కాకినాడ కాంగ్రెసువారు ఈవార్డునకు శ్రీవేదాంతం వెంటటృప్తయ్యగారిని అభ్యర్థిగనుండుటకు నిర్ణయించిరి. ఆయన విషయము మీకు తెలియనిదికాదు. ఆవ్యక్తినిగురించి చూడక కాంగ్రెస్ పార్టీని బలపరచుబాధ్యత గలదు. కాంగ్రెసునకు వోటుయివ్వవలసియున్నది. ఈరోజున మద్రాస్ మ్యూనిసిపల్ కాన్సిల్లరు అభ్యర్థులను, మొదట బ్రాహ్మణేతరపక్షము బయల్దేరదీసినవారిలో నొకరై తర్వాత జస్టిస్ పార్టీగా మారి దానినాయకులలో నొకరును, చెన్నపట్టణ జస్టిస్ పార్టీ ముఖ్య స్థాపనాచార్యులును, మొదటినుండియు చెన్నపట్టణమున కాపురముండి పలుకుబడిగగ్గిన రావుబహద్దరు ఓ. తణికాచలంబెట్టిగారిని కాంగ్రెసువారు నిలబెట్టినట్టి శ్రీ బుర్రా సత్యనారాయణ గారు గెల్చినట్లు యింతకుముందే నాకు తెలిగియు వచ్చినది. పార్టీ గానుండి పోరాడుటలన యీవిజయము కన్పించి. కాబట్టి కాంగ్రెస్ పార్టీకి బలమివ్వవలసియున్నది. ప్రజాశక్తి సాంఘిక రూపముగ చూపవలెను. వ్యక్తులకు మీవోటు ఇచ్చుటలన ప్రయోజనము లేదు. కాంగ్రెసు పార్టీని బలపరచినయెడల మిక్కిలి ప్రయోజనము కలదు. విఫలముగ వక్తలు చెప్పుదురు గావున అధ్యక్షు డంతటితో విరమించి రంగయ్యనాయుడుగారిని ఉపన్యసించవలసినదని కోరిరి.

రంగయ్యనాయుడుగారు

శ్రీయుత మండపాక రంగయ్యనాయుడుగారు కాంగ్రెసు సంస్థను గురించి ఉపన్యసించుచు మహాత్మాగముచేసిన మహా పురుషులు యిప్పటికి 40-సంవత్సరములనుండి కాంగ్రెసును నడుపుటయు, నాల్గుసంవత్సరముల క్రిందటివరకు కాంగ్రెసు అనునేరు సామాన్యులకు తెలియకపోవుటయు, దేశభాగ్యమునిమిత్తమయి పరరాజ్యశీడ వదలించు నిమిత్తమయి కాంగ్రెసు సంస్థ పని చేయుటయు, మహాత్మాగాంధీగారి నూతనప్రకాశికలనను విధానములనను తీవ్రప్రచారముననున ప్రతివోటును కాంగ్రెసు సంఘము నెలకొల్పుటవల్లను దేశ మంతటను ఒక త్రాటిపై నడిపించుటకు సమకట్టినందువల్లను ప్రతివారికిని కాంగ్రెసు అనుమాట తెలియుటయు దానియొక్కపనిని గురించి బోధపడు

టయు చెప్పిరి. చాలకార్యము చేయవలసిన బాధ్యత కాంగ్రెసు సంఘములపై గలదు. ప్రజలందరి బలముతోనే అవి నిలబడును. మీరందరు కాంగ్రెసులో చేరవలసియే యున్నది. కాని కొన్ని సావకాశములు పరిస్థితులు అనుకూలముగా లేకపోవుటచేత కాంగ్రెసులో మీరు చేరుటలేదు. మీరు కర్ణినవారు నేనచేయదలచుకొని కొంతరే యందుచేరి కాంగ్రెసుపనులను నిర్వహించుచున్నారు. మీరు కాంగ్రెసువారు చెప్పేది చక్కగా విని మీరలోచించుకొని దేశభివృద్ధికి పాటుపడు కాంగ్రెసు సంస్థకు మీసహాయము లోడ్చుట నివ్వవలెనో లేదో చూచుకొని చేయవలసియున్నది. పట్టణము, తాలూకా, జిల్లా ప్రజలక్షేమము విచారిం చుటకు స్థానికసంఘము వశపరచుకొనవలెనని కాంగ్రెసువారు తీర్మానించి కాంగ్రెసుపార్టీని బలపరచుటకు యిప్పుడీ అభ్యర్థులను ఏర్పరచియున్నారు. మీవోటు ఇవ్వడమనగా మీవార్డు క్షేమమును ఆలోచించి మ్యూనిసిపల్ సంఘమునందు మీవార్డునకు కావలసినవానిని చేయించుటకు ప్రయత్నించెదనని వచ్చు అభ్యర్థులలో ఎవరు తన వారని మీరు చూచుకొని స్థానికవారు తగినవారని మీ అభిప్రాయమిచ్చుట వంటిది. ఇప్పుడు కాంగ్రెసువారు చూచేది మీ ఒక్కవార్డువిషయము కాదు. మొత్తము మ్యూనిసిపాలిటీ అన్నివార్డుల మంచి చెడ్డలను గుర్తించి పనిచేయుటకు కాంగ్రెసు నిశ్చయించి అన్నివార్డులకుగూడ కాంగ్రెసు అభ్యర్థులను పెట్టి కాంగ్రెసుపార్టీని బలపరచవలె నని పూనుకొన్నది. ఒకవ్యక్తిసందర్భముకంటే సాంఘికముగా పని చేయుటయందు ఎక్కువలాభము ప్రయోజనము కలదు. మీ రందరు డాక్టరు వేదాంతం వెంటటృప్తయ్యగారిని ఎదిగి యున్నవారే. ఆయన చాలకాలమునుండి కాంగ్రెసులో నుండి పనిచేయుచున్నారు. అన్ని విషయములు ఆలోచించి ఆయనను మీవార్డుతరపున అభ్యర్థిగ కాంగ్రెసువారు నిర్ణయించియున్నారు. కాబట్టి మీరు గూడ ఆయనను ఎన్నుకొని కాన్సిలుకు పంపవలెను. ఆయన మీకు సేవచేస్తానని బయల్దేరి కాంగ్రెసువారు నిర్ణయించిన ప్రతిజ్ఞకు బద్ధుడై ఆప్రతిజ్ఞను సంతకముచేసి యిచ్చియున్నారు. ఆయన సేవను మీరుగూడ అంగీకరింపవలసి యున్నది.

ఇది యేదో గౌరవముకొరకు సభ్యుడుగా పంపుట కాదనియు, సేవచేయుటకు వెళ్లుచున్నారనియు మాత్రము మీరు తెలిసికొనవలెను. మీ రావిధముగా నాలోచింపవలెను. గవర్నమెంటు నొకరు, తెల్లవారవనీనల్లవారవనీ, ఎవరైనను మీ రిచ్చే పన్నులనుండి జీతములు పుచ్చుకొని మీకు సేవచేయుచున్నారని మీరు గ్రహించవలెను. కాని యీ మ్యూనిసిపల్ సంస్థలు ఏజీతము పుచ్చుకొనకుండా మీకు సేవచేసెదమని వచ్చువారు. మీవల్ల సేమి పుచ్చుకొనరు. గౌరవార్థముగా సేవచేయుటకు అంగీకరించువారు. కాబట్టి మ్యూనిసిపల్ సంస్థకు తాను సేవచేయుటకు సభ్యుడుగా నున్నానని గ్రహించవలెను. మీరు మీ సేవచేయుటకు ఆయనను ప్రతినిధిగ పంపిస్తున్నామని మీరు గ్రహింపవలెను. మీ క్షేమమును సంరక్షించుటకు తగుమనిసిని మీరు పంపుకొనవలెను. వేదాంతం వెంటటృప్తయ్యగారు ఒక ప్రతిజ్ఞను సంతకముచేసి ఒక సంఘముతరపున కట్టుపడి వచ్చినప్పుడు వ్యతిరేకముగా మీకుగాని సంఘమునకుగాని వెళ్ళితే ఆయన జవాబుచెప్పవలసిన బాధ్యత యున్నది. కాంగ్రెసు మునిసిపల్ పార్టీ అంతయు కలిసి అన్నివార్డుల యొక్క క్షేమములను ఆలోచించి ఆయాపనులను జేయును. కావున ఒకసంఘములో నుండి వచ్చినవారిని ఎందుకు ఎన్నుకొనవలెనో గ్రహించవలెను.

శ్రీపురం చినవెంకట నారాయణగారు

ఈయన నుమారు 12 సంవత్సరములనుండి పురపాలక సంఘసభ్యుడు. ఇప్పుడుగూడ 1వ వార్డునకు సభ్యుడు. ఈసభ్యత్వము భాళి అగును. అందువల్ల ఆయననే మరల అభ్యర్థిగ కాంగ్రెసువారు నిర్ణయించియుండిరి. ఈయన తర్వాత మాట్లాడుచు నిట్లు చెప్పిరి. మద్రాసులో తణికాచలంబెట్టిగారంతటివారిని కాంగ్రెసు మనిషి బుర్రా సత్యనారాయణగారు నెగ్గినారన్నవార్త ప్రపంచములో ప్రపంచమంతయు బ్రహ్మలే పోయినంత వార్త ఈవార్త చాల సంతోషకరమైనది. కాంగ్రెసువారు ప్రతివోటు యీవిషయమై పనిచేస్తూంటే మంచి ఫలితములు కలుగును. డాక్టరు కృష్ణయ్యగారు అందరికీ అనుకూలమైనవారు. అన్ని విధముల తగినవారు. క్రింతటి పర్యాయము ఒకవార్డునకు ఈయనను కాంగ్రెసువారు అభ్యర్థిగా నిర్ణయించి నిలిపినపుడు కొన్ని బాధలన ఆయన మానుకొనవలసివచ్చినది. ఆయన కాన్సిలుకువస్తే ఆయన చాలమంచిపని చేస్తారని నాఅభిప్రాయము. మీరు మీవోటును ఆయన కిచ్చుటకాదు. కాంగ్రెసుకు మీవోటును యిచ్చుచున్నట్లుగా ఆలోచింపవలసి యున్నది. కృష్ణయ్యగారికి విజయ మగుటకు నాప్రార్థన.

సాంబమూర్తి గారు

శ్రీ బులుసు సాంబమూర్తిగారు ఆకర్షణీయమైన గంభీరోపన్యాసమును నుమారొక యరగంటకాలము చేసి సభ్యులమనముల గరగించిరి. ఆయనవన్యాసము ఈక్రింద సంక్షేపింపబడెను. దేశీయమహాజనసభ, ఆపద్దేవకాంగ్రెసు యొక్క జరుగుటమీరు చూచియే యున్నారు. ఆ మహావైభవమును జ్ఞాపకము చేసికొనుడు. లక్షలకొలదిప్రజలు మహారాష్ట్రము, బంగాళము, గుజరాతు, పంజాబు, బొంబాయి, దక్షిణదేశము, అన్ని వివిధ రాష్ట్రములనుండి వచ్చియున్నారు. కాంగ్రెసు అనగా సేమాజ్ఞాపకము చేసికొనండి. కాంగ్రెసుయొక్క బలము సేతువునుండి హిమాలయములవరకు వ్యాపించియున్నది. ఈసంగతిని శ్రీలు పురుషులుగూడ గ్రహింపవలసియున్నది. బ్రిటిషుప్రభుత్వములో మనము బానిసలుగా నున్నామనుట గ్రహించుకొండి. ఏదో మ్యూనిసిపాలిటీలో మహాయిలు, దీపములు, రోడ్లు యీవిషయములుండనిండు. దానినిగురించి తర్వాత మాట్లాడుతాను. మనలను ఆరుశేలమైశ్చమారములోనున్న బ్రిటిషుద్వీపముల ప్రజలు పరిపాలింపవలసినదని స్థితిలో నున్నామని జ్ఞాపకముచేసికొనండి. 4 కోట్లనుండి 80 కోట్ల ప్రజలు 82 కోట్లనుండి జనులు 80 యాభారతదేశమును పరిపాలనచేస్తున్నారు. మనదేశప్రభుత్వమును మనమే జరిపించుకొనుటకు కంకణముకట్టియున్నాము. ప్రతివారు యీకాంగ్రెసు ఎందుకో ఏమిపసో తెలిసికొనవలెను. కాంగ్రెసు అనగా ఎక్కడనోలేదు. అది మనలోనే ఉన్నది. ఈదేశమునకు స్వరాజ్యమును సంపాదించుటకు కంకణము కట్టుకొని ఆబాధ్యతను కాంగ్రెసు నెత్తిమీద పెట్టుకొన్నది. ఈ దేశమునుండి కోట్లకొలది ధనము పోయినది, పోవుచున్నది. సంపూర్ణమైన దారిద్ర్యావస్థ మనలను ఆవహించుకొన్నది. రాజ్యాధికారము మనదేశములో మనచేతులలో లేకపోవుటచేత మహా ప్రవాహముక్రింద వరదవలె సాముపోవుచున్నది. ఈబట్టివిషయములో, ఇంగ్లండులో తియారైన విదేశేయప్రజులు కట్టుట వల్ల 60 కోట్ల రూపాయలు ప్రపంచమిపోవుచున్నది. దేశములో పూటకు తిండిలేకుండా మలమలచూచుచున్నవాళ్లు ఎన్ని కోట్లున్నారో మీరు చూడండి. మీరేదో యీపట్టునలో కూర్చుని వకీళ్లుగావుండి, సుమాస్తాలుగావుండి, మహాఉద్యోగాలు చేస్తూ ఏదో అంతాబాగావున్నదని అనుకోకండి. రెల 1కి సంవత్సరానికి రూ 80 లు ఆదాయమని యిదివరకొకరు లెక్కలు వేసినారు. అంటే నెలకు రూ 2-8-0. ఏదీ మీకు ఆ 2¹/₂ రూపాయలు యిస్తాను. దానితో తిని జీవనంచేయండి చూస్తాను. ఏదీ ఆలాగున జీవనం చేసేచూ నై ఆదారిద్ర్యావస్థ ఏమో తెలుస్తుంది గాని యీవకీలుపదవులు ఉద్యోగాలు యిచ్చి చూచి ఆలోచించకండి, మీరు 2¹/₂ రూపాయలతో జీవనము చేయగలరేమో చెప్పండి.

ఇప్పుడు కాంగ్రెసు చేయవలసిన దేమిటి? స్వరాజ్యస్థాపనమునకు కంకణము కట్టుకొన్నది. ఇంగ్లండు, ఫ్రాన్సు, జర్మనీ యీవిదేశములలో ఆదేశ ప్రజలే వారంటు వారు పరిపాలించుకొంటున్నారు. మనము మన బానిసత్వమును పోగొట్టుకొనుటకు ప్రయత్నించవలెను. ఇంగ్లండు, ఫ్రాన్సు, జర్మనీ, అమెరికా ఆదేశములలో, స్వతంత్రముగా పరిపాలించుకొను దేశములలో చదువను వ్రాయును నేర్చుకొననివారరుదు. మన దేశములో నూటికి 5 గురకు వ్రాయుట, చదువుట చేతగాదు. కాని ఆదేశములలో అందరికీ చేతనాను. ఇట్టి చేతనాటకు, అందరికీ విద్య నేర్చుటకు, పాప మా మహాసభావుడు చచ్చిపోయినాడు. ఆగోక్షేగారు ఒకబిల్లునుగూడ సుప్రీంచివారు. ఏవిధముగా ఇంగ్లాండు, జర్మనీ, అమెరికా మొదలగు స్వతంత్రదేశములు పరిపాలించుకొనుచున్నవో భారతదేశము ఆప్రజలే పరిపాలించుకొనవలసి యున్నది. ఇట్టి దుస్థితి మన కనేకవిధములగు నున్నది. పరాక్రమమును గురించి చూడండి. ఖైరత్ మనసది పోయినది. ఎట్టి పరాక్రమకారులు ధైర్యశక్తియులు గలవారలు త్రిత్రియులు ఎన్నియుధములు యీ చాపర్ర కొట పితాపురం, తుని, బొబ్బిలి, ఆయాచోట్ల ఖైరత్పర్వము గలవారు చేసియున్నారు. ఆర్మీ ఆక్రుసుపెట్టి దానినిపోగొట్టినారు. మన కాయుధము లేకుండా, కత్తిలేకుండా చేసినారు. దేశములోచేసిన పరిపాలనల నిజమైన త్రిత్రియులు లేకుండా ఖైరత్పర్వము లేకుండా చేసినది.

ఈ ఆర్మీ ఆక్రు పెట్టుటలన త్రిత్రియత్వము పోయినది. దేశములో దుర్బలత్వముపోవలెను. ఈమోస్తరుగా ఉన్నట్లయితే ప్రపంచములోని యితర జాతులతో సమానగౌరవమును పొందజాలము. అన్ని దేశములలోను ప్రజలే తమ దేశమును రక్షించుకొనుచున్నారు. మనకు పరాక్రమము, ధైర్యము లేదని చెప్పను. యుధములు చేయలేరని చెప్పను. ఆయుధములేదు. శిక్షలేదు. కత్తిలేదు. తుపాకి ఈరోజుకా, పెషీకాగన్ ఏమి పట్టలేము. తగ్గిరులేదు. మెషిన్ గన్లునడుపుటకు తగ్గిరు లేదు.

ఇల్లా, హుగ్లను బ్రాహ్మణులు తపస్సుచేసుకుంటూ దేశసేవచే
సినారు. ఇప్పుడన్నో స్వప్రయోజనపరులై ఉద్యోగముల
లో ప్రవేశించి దానులైయున్నారు. మోక్షము ఈశ్వరభక్తిని
బ్రాహ్మణులు బోధించేవారు. ఏదీ, ఇప్పుడొక్క బ్రాహ్మణు
డట్టివాడున్నాడేమో! మనకట్టిదుస్థివచ్చినది. రాజులు గురు
వుకు కత్తికి సలూముచేసియుండేవారు. మనమంతా పురుగులుగా
మాడబడుచున్నాము. మనకేమి మర్యాద, గౌరవములేదు. మ
ల్లి ఆనీతి, ఆవిశ్వరూపము కావలెను. వివేచనకొరకు కాం
గ్రెస్సుకు అంతుమందిరాదు. ఎవరుచచ్చినారు? చిత్రంజీవ్ దా
నొకడు. రసత్వ సైన్యమును దేశమునకిచ్చిన దానొకడు. జైలు
వకులై ఆయన ఎందుకు జైలులో కూర్చోవాలి? మంత్రివదిని
కోసమా మరొక ఉద్యోగమునకా? ఆరెనికేవిధమైనదెట్లు లక్ష్య
ములేదు. డబ్బు కావలెనన్నట్లుయే తంతుబోజులలో వకీలువని
ప్రారంభముచేసి కానలసినంతదెట్లు సంపాదించగలడు. కాబట్టి
భనాపేక్ష గాదు. ఆరాగే ఎంతవరకు జైల్లవలైనారు. ఆ
బోజులలో మనము సుఖముగానుండవలెనంటే మనరాజ్యాధికా
రము మనచేతులలో నుండవలెను. ఆకాంగ్రెసు మహాజనసభ
జరిగినపుడు మహాదాత, సెకటరీ ఆరీ, ఇంక ఎందరో, ఆనాడు
మోటారునిదనకట్టుకున్న అక్కడ మహాహృదయాలైన ఆన
పుడు ఒకసారి కన్నులకుట్టినట్లు ఆనైభవమును జ్ఞాపకముచేసి
కొనండి. ఇసుకవేస్తే రాలకుండ జనులువచ్చారు. ఎందుకు అంత
మంది రావలెను? దేశసేవచేయుచున్న మహాపురుషులను దర్శించి
ధన్యులగుటకు. వారందరూ తమయావత్తును మీకు మీమనుషులకు
అర్పించి దేశారాధనచేయుచున్నవారు. లక్షలకొలది యిక్క
డవువచ్చినారు. ఆయానందమును జ్ఞాపకముచేసుకొనలెను. ఈ
నాడు మీరందరూ డాక్టరు కృష్ణయ్యగారు డబ్బుబాగా సంపాది
స్తాడా, మంచివాడేనా, యిదికాదు మీరు జ్ఞాపకముచేసికొ
నవలసింది. అదిచూచి మీవోటును ఇచ్చుటకాదు. మీవోటు
అనునది భారతదేశమునకు, మీకు, మాకు, కాంగ్రెసుసంఘమున
కు వోటుయిచ్చునది. కాంగ్రెసువచ్చి మిమ్ములను వోటుఅడుగు
తుంది. రోడ్డు సానిటేషన్ యీమొదలైనవి టికెట్ ముఖ్య
మైనది అది జ్ఞాపకముచేసుకొండి. ఇప్పుడా యీ మ్యూ
నిసిపల్ కాన్సిలు ఏతీర్మానము పాస్చేస్తారో వెంటనే పై
నున్న కలెక్టరు బక్కగిత్ పెట్టేస్తారు కనుక. అధికారములేని
మ్యూనిసిపాలిటీ. దాని కధికారము ఏమిగలదు? స్వల్పమైన అధి
కార మేదో స్థానికసంస్థమన్నది. పన్ను యిచ్చినవారికే వోటు
అధికార మున్నదన్నాడు. పన్నులు యివ్వనివాళ్లులేరూ. యీ
సౌకర్యము పన్నులు యివ్వనివారికి లేవు? పన్నులు యిచ్చేవా
రస లెంతమంది యున్నారు? పన్నులు యివ్వనివాళ్ల సందరను
పట్టాములోనుండి తోలివేస్తే యింక యీపన్ను లిచ్చేవా రెంత
మంది యుందురు? ఇంక అది పట్టావ్వరూపముగా ఎక్కడ
ఉండును? కాబట్టి అందరూ పన్నులు యిచ్చేవారుండరు.
పన్నులు కొంత రిచ్చుటకంటే అందరికి సౌకర్యములు కలిగే
ట్లు చూతురు. అందరికి సౌకర్యము, ఆరోగ్యము, కీర్తి
ఈవిషయములు కావలెను. కాకినాడ కీర్తి ముందు కావలెను.
ప్రతిష్ఠ నిలబెట్టవలె ననివారలు మీరు. వెనుక గాంధీ
మహాత్ముడు యీ పట్టామునకు వచ్చినప్పుడు నేను అనేకమహా
సభలు చూచితినిగాని ఏవిధమైనచప్పుడులేకుండ చీనుచిటుక్కు
మంటే వినిపించు నిశ్చయముగా నుండుటను నేనెక్కడను చూడ
లేదని చెప్పెను. అట్టిది కీర్తి ప్రతిష్ఠ. గాంధీగారు యింక
రెండు నెలలలో అక్టోబరునెలలో యిక్కడకు వచ్చెదరు.
మీరందరూ ఆయనను దర్శించి ఆయన బోధనను విందురు.

ఇక్కడనుండి ప్రతిరోజున సాయంకాలము ఏవో వార్డు
లో మీటింగులు జరుగుచునే యుండును. వోటు యిచ్చేవారు
ఆరోజుకు వచ్చి వోటు యివ్వడము కాదు. అందరూ కాంగ్రెసు
విషయములను యింకను చెప్పే కొత్తవిషయము లనేకములను
విని నేర్చుకొనుటకు అన్నిసమయము రావలెను. వోటున్నవారం
దరు కూడ కాంగ్రెసుకు వోటుయిచ్చుటకు ప్రతిజ్ఞచేసికొనండి.
బాగా ఆలోచించుకొండి కాంగ్రెసుకు వోటుయివ్వలెనా అని.
ఇంక ముద్రాన్ కార్పొరేషను గలిగి చి కార్పొరేషను ప్రెసి
డెంటును, ఆ ఒడ్డునాడుగల వనిషిని యీ కాంగ్రెసుతరపు
సభ్యునిపై పోటీపనిపి బుర్రా సోనారాయ గారు పడగొట్టి
వేసినాడు. నేను ముద్రాను యీ ఎన్నికలసందర్భమున ఉప
న్యాసము లిచ్చియున్నాను. సభకు 4000 మందికి తక్కువ గా
కుండ మహా వైభవముగా ఉత్సాహముగా వచ్చేవారు. ఇప్పుడు
మనకు వస్తారు. ఈనాటిసభలో స్త్రీలు పురుషులు కలిసి ఆ
సంఘటనలోను అరుగులమీదను ఉన్నవారందరుకలిసి 200 మంది
ఉన్నారు.

కాబట్టి కాంగ్రెసు మిమ్ముల నిష్పాదు భవమును అంగ
లేదు. మరెముకలేదయినను అడుగలేదు. మీవోటును మాత్ర

మడుగుచున్నది. మీవోటును కాంగ్రెసుకు ఇచ్చుటకు నిశ్చయించు
కొనండి. వోటుగ్రహణివారు చేయవలసినదేమంటే, ప్రతి సాయం
కాలము మాతోగూడ ఆన్వరాజ్యతెండాను వెంటనంటి జాతీయ
కీర్తనములు పాడుచు నగరసంగీర్తనము చేయుచు తెండాలను
పుచ్చుకొనుచు సభలకు వస్తాండదము, మీ మీస్నేహితులైన
వోటర్లతో కాంగ్రెసుకు వోటు నివ్వవలసిన దని చెప్పడము.
తర్వాత సాంబూర్తిగారు సభలోనివా రడిగిన ఒక చిన్నప్ర
శ్నకు సమాధాన మిచ్చి ఉపన్యాసమును వర్ణముచునీ వెలిసిన
రీతిని ముగించిరి.

లక్ష్మీ పతి రావు గారు
12 వ వార్డు మ్యూనిసిపల్ కాన్సిలరును, ఇప్పుడా
వార్డునకే కాంగ్రెసు అభ్యర్థియును అను శ్రీ విజ్ఞానకెట్టి లక్ష్మీ
పతిరావునాయుడుగారు (డాక్టరు) మాట్లాడుచు ఎవరో ఒకరు
మనకు కుట్రయివేయుచున్నారని. వారికి మనవోటు యివ్వవలసి
వస్తుండేమో అని అనుకొనక, అసలు కాన్సిలువారందరు కలిసి
కుట్రయిలు ఎక్కడెక్కడ వేయవలసినదియు జనరల్ స్పీచును
నేని ఆప్రకారముగా నావార్డులో ఒక కుట్రయిని వేస్తున్నాడు.
అట్లే మీవార్డులోకూడా ఒక నెలరోజులలో వేయబోవుచు
న్నాడు. కాబట్టి ఒక వ్యక్తివిషయముగ నాలోచింపక మీవో
టును కాంగ్రెసు అభ్యర్థికి యివ్వవలెనని చెప్పిరి.

సంపూర్ణము
అక్కతుడు సభను ముగింపుచు నిట్లుచెప్పెను. వోటు
అనునది మనది కాదనియు, జవాబుదారితో మాడుకొన్నదనియు
గ్రహించి దేశమునకు పనిచేసేవారితో కలిసి పనిచేసేవారికే
యివ్వవలసిన దని హెచ్చరించుచు సభ ముగించుచున్నాను.

సభ 7-45 నిమిషములకు ముగిసెను. అత్యుత్సాహము
ప్రబలెను.

గుంటూరు
(స్వకీయవిలేఖరి)
ఆగస్టు 11:—ను. రా. శ్రీ రావుబాబూగారు యం
చెంగయ్య పంతులుగారు దేవాదాయచట్టప్రచారమునకై మా
పట్టాము విచ్చేసిరి. పౌరులతరపున శ్రీయుతులు కొంపల్లికోటి
లింగం పంతులుగారును పి. యతిరాజులు నాయుడుగారును
నిన్నసాయంత్రము లోక్ మైన్సులు హాలులో బహిరంగ
సభ జరిపిరి. సభకు చాలమంది స్త్రీదండ్రులు అర్హులను ధర్మర
లును తదితరులును వచ్చిరి. శ్రీయుత చెంగయ్య పంతులుగా
రొసగిన యుపన్యాససారాంశ విందు బొందుపరచుచున్నాను.
“ఈ నూతన చట్టములోని లోపములనే విచారింపక ఏదైనను
మంచి విషయములుగూడ నున్నవేమో విచారింపవలయును.
ఈచట్టము రెండు ప్రధాన మూలములపై యాధారపడియున్నది.
మొదటిది ఈనాం పుట్టబడిన యుద్దేశమును గమనిండుట. ఇందు
కొరకు ప్రతిదేవాలయమునకును ధర్మరత్న గాని విచారణర
గాని యుండుట అత్యవసరము. రెండవవిషయము దేశసేవపు
నాకర్లు తమ తమ విధ్యుక్త ధర్మములను తెలిసికొని నెరవేర్చుట.
ఈ రెండు విషయములలో గుంటూరుమండలముయొక్క
ప్రత్యేక పరిస్థితులు గమనించవలయును. ఇక్కడ అన్ని దేవస్థా
నములకు ధర్మరత్నము లేనేలేదు. కొన్ని గ్రామములలో గ్రామస్థు
లు కొంత పనిచేయుచున్నను, ఉత్సాహముతో జోక్యము గలిగిం
చుకొనుటయేగాక దేవాలయ నాకరీ సరిగా జరుగుచున్నదా
లేదా యని యజ్ఞయజ్ఞీ బాధుగాలేదు. అట్లు చేయుటకు
వారికి యధికారమున్ను లేదు. కొన్ని దేవస్థానములలో దేవాల
యముల కెంతయో యాస్తి యున్నను దేవుడు మట్టుకు కడువీడ
వాడుగానున్నాడు. ఇది అర్హులలోపము గాదు. మేనేజ్మెం
టులోపమే అయియున్నది. కొన్ని ప్రదేశములలో అర్హులకే
మును అజ్ఞాయజ్ఞీయును రెండు పనులు ఒకరియందే నిలిచి
యున్నవి. ప్రతిదేవాలయమునకును ఆస్తియున్నదా లేదాయని
పరిశీలించి చూచినచో ఉన్న ఆస్తి అంతయు అర్హులస్వాధీన
ములో ఉన్నట్లు స్పష్టమునకు అర్హులకు ప్రత్యేకముగా అర్హ
కర్మమున కిచ్చిన యీనామాల జోక్యము ఈచట్టము పోవుటలేదు.
అట్లుండినచో ఈనాంపట్టాలు అర్హులలో స్వాధీనమందుండి
నారు దాఖలుచేసియుండవలెను. ఈ చట్టమునుండి తప్పించుకొ
నుటకై అనేకు లనేకవాదములు చెల్పుదురు. ఈదేవాలయాస్తి
లు తమవే యనియు పూర్తిసిద్ధును తప్పించుకొని దుండానాలు
సాండుటపై నామక దేవునిపేర పెట్టించితిమనియు కొందరం
దురు. వారికొందరు పునఃపేరే పట్టాయన్నవనియు కొన్ని కార
ణములచే ఆ పట్టాలు ఇదివరకు దాఖలుచేయలేదనియు తప్పించు
కొనబోతురు. నిజముగా వారిపేరే పట్టాలు పుట్టినచో ఆస్తి

వారికే నిలువవచ్చునుకాని ఆ పట్టాలు వారేల దాఖలుచేసి
యుండరు? అట్లు చేయనిచో, వారిపాక్కు మనుకొనవలసినదే.
ఈ ఆన్వరాజ్యము అర్హులందఱుండి దేవాలయ భూములను
స్వాధీనపరుచుకొనుటకు కొన్ని పాక్కులు కమిటీవారికిని సివిల్
కోర్టులకును ఇయ్యబడియున్నవి. ఆ అధికారములను అనులు
లో పెట్టు అనకాళము ఇయ్యకుండ అర్హులు మంచిగానే
దేవునిభూములను కమిటీవారి స్వాధీనము చేయుట యుత్తమ
ము. ప్రజలందరు అట్లు జరుగుటకు తోడ్పడవలయును. ఈమో
స్తగు మంచిగా సమగ్ర భూములు స్వాధీనపడు నుపాయము
లేవలెన నూచించినచో వారి సలహాలు జాగ్రత్తగా విచారింప
బడును. శ్రీ చెంగయ్యపంతులుగారిఆహ్వానము నంగీకరించియుత
వింజమూరి భావనాచార్యులు తమ దీర్ఘకాలానుభవము నుపయో
గించి కొన్ని సూచనలు గావించిరి. ముఖ్యముగా నెలకు 60-0.0
లకు తక్కువగాని వేతనములు అర్హులకు నియమించువని సల
హా నొసంగిరి. పిమ్మట రామరాజు పుండరీకాక్షుడుగారు మరి
యొక సూచన గావించిరి. ఈ యీనామభూములను దేవా
లయములకు దానముచేసిన మొట్టమొదటి దాతల యుద్దేశముల
కనుగుణముగా సమగ్ర భూములలోని యాదాయముల నుపయో
గించుట విధి యనియు, సమగ్ర ఆదాయములను ఏవ్యావహారిక
విద్యావ్యాప్తికో యుపయోగించుట మొదటి దాతల యుద్దే
శము కానేరదనియు, ప్రస్తుతము నూతనచట్టపు ఫలితముగా
మిగిలిన ఆదాయములు ప్రభుత్వమువారి యిష్టము వచ్చినట్లుప
యోగింతురను భయము ప్రజలలో నాలుకొని యున్నదనియు
అట్టి భయము తొలగించినగాని యీచట్టము సులువుగా అమలు
లోనికి రానేరదనియు అట్లు చేయుటకై ప్రతి దేవస్థానమున
కును ఒక కమిటీ నేర్పరచి ఆదేవాలయాదాయములో రి వం
తులు వారు ఉంచుకొని మరేవిషయములక గాని భక్తి ఆగ్రా
త్మికవిషయములకుగాని వినియోగించునట్లును మిగతా ఒకవంతు
దేవాదాయ సెంట్రల్ కమిటీవారికి పంపునట్లును ఆసెంట్రల్
కమిటీవారు సమగ్ర భవమునుండి వీడదేవాలయములను పోషించు
నట్లును ఏర్పాటు చేయుటకు ఈదేవాదాయ కమిటీవారు లెజి
స్లేషరుకు సిఫారసుచేయవలె ననియు అట్టిసూచన జరుగనిది
యీ చట్టమును ప్రజ లామోదింపబాలనియు నూచించిరి.
పిమ్మట గ్రంథి వెంకట సుబ్బారాయ గుప్తగారు నెనగపల్లి
రామస్వామిగుప్తగారు దేవాలయములు కొన్నిచోట్ల చాల
హీనపరియందున్ననని ముచ్చటించిరి. ఒక అర్హుడు తమసాధక
భావకములను ప్రత్యేకముగ విన్నవించుచు ఇతర డిపార్టుమెంటు
లతోపాటు తమకుగూడ నెలపులు మొదలగుపాక్కు లుండవలె
ననియు తీవ్రపాధి చక్కగా నేర్పరచవలెననియు చెప్ప
కొనిరి. శ్రీ చెంగయ్యపంతులుగారు ప్రైమానల నన్నిటిని
జాగ్రత్తగా విచారించెదమని నెలవిచ్చిరి. పిమ్మట రామస్వామి
గుప్తగారు శ్రీ చెంగయ్యపంతులు గారికి వందనము లర్పించి
సభను ముగించిరి.

మదనపల్లి
(స్వకీయవిలేఖరి)
కీ॥ శే॥ సర్ సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారి సానుభూతిసభ
మదనపల్లి, ఆగస్టు 9:—బాబు సురేంద్రనాథ బెనర్జీ
గారి హాజరు.
ఆస్థిక, విడుగువంటి మరణవార్త 7 వ లేది సాయం
త్రము పత్రికల ద్వారా తెలిసి ప్రజలు దుఃఖాభిని మునిగించిరి.
కాలవ్యధి లేనందున వెంటనే సభ జరుపుటకు కీలైనకాదు.
మన దినము 10 వ లేది ఇ. సీతారామరావు, ఆర్. శేషగిరి
రావు, కదిరి శ్రీనివాసాచార్యులగారు సాయంత్రము 5-30
ఘంటలకు పురపౌరుల గాఢసహాయమున వెలువ్చుటకు శ్రీ నేం
కటరమూస్వామివారి యలయ ముఖమంటపమున సభ సమావేశ
పరచిరి. కీ॥ శ్రీ॥ శ్రీ॥ నె.మణిశంకరకృష్ణమూర్తి, బి. పి.
గారు అగ్యుత్తులుగ ఎన్నుకొనబడిరి. అగ్యుత్తులు శ్రీవారి దేశ
సేవ నుగ్గడించుచు, మాట్లాడిరి. పిమ్మట, శ్రీ ఆర్. శేష
గిరిరావుగారు, తాము, కాంగ్రెసు మహాసభలలో నాయక శ్రే
ష్ఠుని చూచియుండినదియు, వారి వక్రవృత్తును గురించియు,
వారు చేసిన విద్యాసేవయు, వారి రాజకీయనాయకత్వమును
గురించియు, కడువద్దుచేయుండియు, జీవితాంతమునరకు వారు
చూపిన ఉత్సాహశక్తిని గురించియు, వారు నిర్భయముగ నిరం
కుశప్రభుత్వముతో పోరాడినదియు, కాంగ్రెసు మహాసంఘ
విచ్ఛేదనలో ముఖ్యులనియు ఆకాలమున వారిపలుసలహాని గురి
ంచియు, మున్నగు విశేష కీ॥ దేశసేవ, జీవితసత్వమున
జీవిభాంశములను గురించి విపులముగ చెప్పి అంగ్రమున తీర్మాన
ముపజూదించిరి. డి. వెంకటరామయ్య శెట్టి బి. పి. బి. ఎల్

గారు తీర్మానమును అనుసరించిరి. ఆర్. రామచంద్రారావు కదిరి శ్రీనివాసాచార్యులుగారు తెలుగులో ముట్టాడుమ బల పరచిరి. ఎ. నాంజున్నగారు ఆంగ్లమున ముట్టాడిరి.

తీర్మానము:—ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సుప్రసిద్ధులలో నాయకా గ్రంథాలలో ముఖ్యములు అధికారమును పైగా మార్పు చేశోద్ధారక ఎడతెగ జీతతో అసంతృప్తితో ధైర్యము తో అత్యంతసహనంతో అనేకవిధములగ ప్రతికారముతో గను విద్యావిధాననిర్మాతగను రాజకీయవేత్తగను కృషిచేసిన సేవను గమనించుచు పంచునంటి. వ్యవసాయస్థానందు 77 వ ఏట సుప్రసిద్ధ స్వచ్ఛందాయతను బాబు సురేంద్రప్రసాద్ బెనర్జీగారు ఆకస్మికముగ దివి కేసినందున దేశమునకు కలిగిన నష్టమును దీ ర్ఘవిచారమును వెల్లెముచ్చుచు నిష్క్రమించుకొనినట్టియు హృదయ పూర్వకమైనట్టియు సంతాపసానుగూతని దుఃఖినిమున్ను లగు శ్రీవారి కుటుంబమునకు తెలియజేయుటకును 8-8-25 వ తే దిన జరిగిన మహనవర్తి పౌరసభలో తీర్మానించడమైనది.

శ్రీ. బి. ఎస్. యస్. శేషగిరిరావుగారు అధ్యక్షులను ఆంధ్రాంగముల నుపన్యసించిన వారలకువ్యవసాయసభకులతరపున నందనములు సమర్పించుచున్నారాత్ అందరును నిశ్శబ్దముగ నిలువ బడి తీర్మాన మంగీకరించిరి.

ఏలూరు (స్వీయమిత్రభరి)

నిమ్మ జాత్యుద్ధరణ సంఘము

ఆగస్టు 11:—ఏలూరు నిమ్మజాత్యుద్ధరణ సంఘముయొక్క వార్షికోత్సవము 9-8-25 తేదీని మాపుర మందిరమున జరిగి నది. పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా కలెక్టరుగారగు టాడ్డూర్ గారు అగ్రాసాధిత్యమును నహించిరి. సభాప్రారంభమున పంచమ బాలురును పంచమ బాలికలును కొన్ని గీతములను పాడి సభ్యుల నానంద పరచిరి. తరువాత కార్యదర్శి సంఘ చర్యను చదివి వినిపించిరి. ఈ సంఘము 15 పాఠశాలలను పంచముల కొరకు స్థాపించి చాలకాలమునుండి నిర్వహించుచున్నది. గవర్న మెంటు వారొసంగ గ్రాంటుతోను, మరికొన్ని స్వల్ప విరాళ ములతోడను నీ సంఘము పనిచేయుచున్నది. ఏలూరు పురపాలి కుద్ధ సంఘమువారును, పెంట్రో కో ఆపరేటివు బ్యాంకు వారును లోగడ నొసంగుచున్న విరాళముల కేలనో యిపుడు నివ్వమనినారు. కావున సదరు సంఘములవారు వారి విన్నప ముల నాలకించి, తిరిగి సహాయము చేయగలందులకు ప్రార్థించుచు పెక్కుటరీ రిపోర్టును ముగించెను. రావుసాహెబ్ బడేటి వెంకట్రామయ్య నాయుడుగారును నిమ్మజాత్యుద్ధరణమును గురించి యుపన్యసించుచు, ఏజాతియైనను యితరులపై నాధారపడి యుండుటలన అభివృద్ధి చెందజాలననియు, కావున నిమ్మజా తులు తమ స్వతంత్రి వినియోగించి అభివృద్ధి నొందవలసియున్న దనియు, యితర సంఘములువారి యభివృద్ధి చేయూత నొసగు నేగాని, ఎల్లప్పుడును సహాయము చేయుచుండజాలననియు పలి కిరి. రాయడు గంగయ్యగారు— వెల్లంకి కృష్ణమూర్తి గారు గూడ యుపన్యాసముల గావించిన పిదప, కలెక్టరుగారు అంత్యోపన్యాసము గావించి సభను ముగించిరి. కలెక్టరుగారు, పంచమ బాలురకును, బాలికలకును, ప్రచారకులకును బహు మతులును సంఘమువారి కోరికప్రకారము పంచిపెట్టిరి.

హిందూనధ

ఆర్యమత సమాజ ప్రబోధకులకు శ్రీ కహన్ చంద్ర వర్మగారి గ్రామమున కేతెంచి, అయిదారు యుపన్యాసములను వరుసగ మాపుర మందిరమున నొసంగిరి. వీరు కడపట హిందూ సభను స్థాపించుటకై నొక సభను దివాన్ బహద్దరు రామ చంద్రరావు పంతులుగారి అధ్యక్షతలొండ జరిపిరి. శ్రీయుత పంతులుగారును, మరికొందరు మహానీయులును నీసభలో సభ్యులుగ నుండ నంగీకరించిరి.

దేవులపేను

మాపురపాలక సంఘాధ్యక్షులు యేర్పాటుచేసిన రీతిని శ్రీ రాజా నుల్రెడ్డిగడ భుజంగరావు బహద్దరు జమిందారు గారును, కల్లి చిట్టి అప్పయ్య నాయుడుగారును, సోమంచి సీతారామయ్య బి. ఎ. బి. యల్. గారును, రావుసాహెబు బడేటి వెంకట్రామయ్య నాయుడు బి. ఎ. యం. యల్. గారును, మరికొందరు పుర ప్రముఖులను కలిసి 7-8-25 తేదీని దేవులపేను వెడలి, ఏలూరునందే పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా హెడ్ క్వార్టర్స్ ఏర్పాటు చేయవలయునని కలెక్టరుగారి లో మనవి చేసుకొనిరి. ఇతరధలనాకులు చేసిన విన్నపములను తెలిపెదమనియు, వాటిని ఖండింపుచు తమ యూహలను తెలి పిన యెడల విచారించెద మనియు కలెక్టరుగారు తెలిపినట్లు తెలియచున్నది.

ముల్తాను జెయిలు దురంతములు

‘బండేమాతరం’ మానవసప్తపుదావా

మాజిస్ట్రేటుశిర్పు

(నిన్నటి తరువాయి)

ముద్దాయిల సమాధానము

ఈ వ్యాసమును ప్రకటించుట తప్పకావని ముద్దాయిలు రెండు సమాధానములు చెప్పుచున్నారు. ఈ వ్యాసమునందు సూచించబడిన విషయములన్నియు సత్యములు. కారాగృహ పరి పాలనమునందు చక్కని సంస్కరణములు జరుగవలయు నను ఉద్దేశముతో ఈ వ్యాసము ప్రకటించబడెను. ఈ కారణములు ముద్దాయిలకు ఎంతవరకు లాభించునో పరిశీలించెదము. వ్యక్తు లకు న్యాయముగనున్న సాంఘిక నైతిక ధర్మములను నిర్వహించుట శేరముకాదనియు పత్రికాధిపతులగుటచే ప్రజల పట్ల తమధర్మములను నిర్వహించు సందర్భమున ఈ వ్యాసమును ప్రక టించుట అవసరమయ్యెననియు ముద్దాయిలు వాదించుచున్నా రు. ఈ విషయమై బహుమాధుర ప్రభువుగారి అభిప్రాయము లను ఈ దిగున నుచహరించుచున్నాను.

“ఏ యే సందర్భములందు వ్యక్తుల చర్యలను కఠినముగ విమర్శించుట ధర్మముగనో వివరించుట అసాధ్యము. కాని కొన్ని ప్రత్యేకావకాశములు ఏర్పడినపుడు వ్యక్తులచర్యలను విమర్శించు టకు ఇతరుల కొక అధికారము ఏర్పడును. ఎట్టి దురుద్దేశములేక ఆ ప్రత్యేక సమయములందు ఎవరైనను వ్యక్తుల చర్యలను కఠిన ముగ విమర్శించిన వారిని నేరస్థులగ పరిగణించుటకు వీలుం డదు. కాని దురుద్దేశముతో ఆ అవకాశము నుపయోగించి వ్యక్తు లకు మానవత్వమును కలుగజేసిన విమర్శకులు మానవత్వపు చట్టము ననుసరించి శిక్షకు పాత్రులగుచున్నారు. విమర్శకునికి దురుద్దేశమును ఫిర్యాది రుజువుచేయవలసియుండును.”

స్వీయబహుగారు ‘మానవత్వము’ అను గ్రంథమునందు తెలిపిన అభిప్రాయముల నీదిన నుచహరించుచున్నాను. “ప్ర జల లాభముకొరకుగాని, స్వధర్మ నిర్వహణమునందుగాని మాన వత్వ కరముగ వ్రాతలను ప్రకటించుట తప్పు కాజాలదు. ప్రజ లకు ఆ ప్రకటనవల్ల గొప్పలాభము కలుగవలయును. ఆ ప్రకట నము ప్రచురించుట ప్రకాశకు బాధ్యతగ నున్నపుడే ఈ వివహా యింపు అనునర్థించును.”

కావున మానవత్వ కరముగ ప్రకటనలు కొన్ని సందర్భ ములందు తప్పకావని స్పష్టమగుచున్నది. కాని ప్రకటన అవ సరమని నిర్ణయించుటకు తన అవకాశము ఏర్పడవలయును. ప్రకాశకులు సదుద్దేశముతో ప్రకటనచేయవలయును. అది వారి ధర్మముగ నుండవలెను.

ఈ వివహాయంపులు ముద్దాయిల కెంతవరకు లాభించు నో పరిశీలించెదము. అమరుచందుగారి వ్యాసమును ప్రకటించుట పత్రికాధిపతి ధర్మమా? ఈ వ్యాసము ప్రజలకు లాభకరమైన దా? అను విషయములను నిర్ణయింపవలసియున్నది. అమీరు చందుగారి వ్యాసము మానవత్వకరముగ విషయములతో మాడి యున్నను ప్రజాలాభముకొరకు ఈ వ్యాసమును ప్రకటించుట అవసరమగుచున్నదా? ఇది ప్రజలకు సంబంధించిన విషయమని యు, ప్రజలకు లాభకరమైనదనియు వేరుగ చెప్పుట అవస రము. ప్రభుత్వ ప్రతిష్టాపనల పరిపాలనము క్ర మముగ జరుగుచున్నదా అను విషయమునుగురించి ప్రజలకు అన్నివిషయములు తెలియమండుట ధర్మము. ముల్తాను సెం ట్రలుజెయిలు ఒకప్రతిష్టాపనము. ఈప్రతిష్టాపనపు వ్యవహారము లను సంపూర్ణముగ తెలిసికొనవలయునని ప్రజల కుత్సాహముం డుట సహజముగధర్మము. అయినను ఈకారణమునుబట్టి అసత్య మగు, నిందావాక్యములను అధికారులపై ప్రకటించుట ధర్మము కాజాలదు. (1) ప్రజలకున్న ఇబ్బందులను తొలగించుటకై సరి యైన అధికారికి వివరములను తెలుపవచ్చును. (2) తనయొక్క హక్కులను గాని ప్రజలయొక్క హక్కులనుగాని సంరక్షించు టకు నిజమును ప్రకటించవచ్చును. (3) నిజమును ప్రకటించుట తనవిద్యుక్తధర్మముగ నైన నుండవలయును. ఇట్టిసందర్భములందు ఇట్టి ప్రకటనలను సమర్థింపవచ్చును. ఈవ్యాసము సరియగు అధికారికి పంపబడలేదు. కారాగృహాధికారుల చర్యలను పత్రిక యందు బయటపెట్టిన ప్రభుత్వమువారు అన్నివిషయములను పరిశీలించెదరను ఉద్దేశముతో తమవ్యాసమును ప్రకటించినట్లు ముద్దాయిలు సమర్థించుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారికి, కారా గృహపరిపాలనమునందలి లోపములను తెలుపుట కిది యొక మార్గముగ నుండవచ్చును. కాని ఇది క్రమముగ మార్గమని నాకు లోమటలేదు. మరియొకవిషయము, ప్రభుత్వమువారి వ్యాస

మును బట్టి తన సంస్కరణమునకు గడంగవలయు నను ఉద్దేశము వ్యాసమునం దెచ్చుటకు కనబడుటలేదు. కావున ప్రజల నుద్దేశించియే ఈవ్యాసము ప్రకటించబడెను. కావున నిజముగ కారాగృహ సంస్కరణము నాశించుచు ఈవ్యాసము ప్రకటించ బడెనని సమర్థించుటకు వీలులేదు. పత్రికాధిపతులు నిజముగ కారాగృహ సంస్కరణమును కోరియుండిన కారాగృహాధికా రులకు గాని ప్రభుత్వమువారికిగాని ఈవివరములను తెలుపుట సరియగు పద్ధతి. కాని పత్రికాధిపతు లట్లు చేయక ప్రజల నుద్దేశించి తమ పత్రికయందు వ్యాసమును ప్రకటించిరి. కావున స్వధర్మ నిర్వహణ సందర్భమున పత్రికాధిపతు లీవ్యాసమును ప్రకటించలేదని నిర్ణయించుచున్నాను.

ఇక ఈవ్యాసమును ప్రకటించుట కెట్టి ప్రత్యేకావకాశ మేమైన ఏర్పడెనా అను విషయమై ఆలోచించెదము. 1919 సంవత్సరము పంజాబునందు పైనికాశము అయిలనం దుచ బడినపుడు విద్యానంతులు హోదాగలిగిన వారనేకులు కారా గృహమున కంపబడిరి. పిమ్మట అసహాయాధ్యను సందర్భమున పలువురు కారాగృహమునకు మరల పంపబడిరి. అదిమొదలు కారాగృహ పరిపాలనమునందలి లోపములు ప్రజలకు స్పష్టముగ తెలియచు వచ్చెను. కాననసభయం దీవిషయమై అప్పడప్పడు చర్చలు జరు గుచుండెను. ఆకాలీ ఉద్యమమునందును గురుకాబాసు సందర్భ మునను పలువురు మరల కారాగృహమునకు బంపబడిరి. ఈసం దర్భమున ఖైదీలు కారాగృహమునందు అనుభవించుచున్న ఇబ్బం దులు అప్పడప్పడు వార్తా పత్రికలయందు ప్రకటించబడుచుం డెను. ఆటాకు జెయిలువ్యవహారములు చక్కగ లేవని పలువురు వార్తాపత్రికలద్వారా ప్రభుత్వమువారికి తెలిపినందుకు ప్రభుత్వము వారివిషయమై పరిశీలించుటకు ఇరువురు అనధికారులను నియ మించిరి. ఖైదీలను హింసించుట కొట్టుట, క్రమముగ అన్న మివ్వకుండుట సహజముగ నున్నదని ఈ అనధికారులు ప్రభుత్వ మువారికి తెలిపిరి. ఈవిషయమై వార్తాపత్రికల యందును కాననసభయందును కొంత చర్చజరిగెను. అకాలీ ఖైదీలు అటుకు కారాగృహమునుండి ముల్తాను కారాగృహమునకు మార్చబడిరి. ముల్తాను కారాగృహమున ఖైదీలు అధికారులచే పీడింపబడు చున్నారని కేసరి, ప్రతాప, ట్రిబ్యూను పత్రికలయందు కొన్ని వ్యాసములు ప్రకటించబడెను. శిరోముణి గురుద్వార ప్రబంధక సంఘమువారుకూడ ఇదేవిధముగ కొన్ని ప్రకటనలు గావించిరి. ప్రజల ఆక్షేపణలకు ప్రత్యుత్తరముగ ప్రభుత్వమువారికొక ప్రక టనను గావించిరి. ఈసందర్భముల ననుసరించి తాము అమరు చందుగారి వ్యాసమును ప్రకటించుట తప్పకావనియు, ప్రభుత్వ ప్రకటనకు సమాధానముగ పత్రికాధిపతులు అమరుచందుగారి వ్యాసమును ప్రకటించిరియు ముద్దాయిలు వాదించుచున్నా రు. ముద్దాయిల వాదమునకు సారాంశమేమినిన:—

(1) ముల్తాను కారాగృహమున అకాలీ ఖైదీలు పలువిధ ముల బాధింపబడుచున్నారని అన్ని పత్రికలయందు వ్యాసము లు ప్రకటించబడుచుండెను. సభలయం దుపవ్యాసము లివ్వబడు చుండెను.

(2) కాననసభయందు కాననసభ్యులు కారాగృహాధి కారుల చర్యలను తీవ్రముగ విమర్శించిరి.

(3) ప్రభుత్వమువారి విషయమై గావించిన విచారణ ప్రజలకు సంతృప్తి కలుగజేయక పోయెను. ఈసందర్భముల యందు తమ వ్యాసమును ప్రకటించవలసి వచ్చెనని ముద్దాయిలు వాదించుచున్నారు.

ఈవ్యాసమును ప్రకటించుటకు సరియగు అవకాశముం డెనారేక ఈప్రకటనను గావించుట పత్రికాధిపతుల ధర్మమా అనువిషయమై పరిశీలించెదము. ఈవిషయములందు పత్రికాధి పతులను ప్రత్యేక స్వాతంత్ర్యముగాని హక్కుగాని ఎంతమాత్రము లేదు. న్యాయముగ విమర్శన మొనర్చుటకు యితరులకు హక్కు లేవారికున్నది.

పత్రికా స్వాతంత్ర్యము

వ్యక్తులస్వాతంత్ర్య మెంత వాంఛనీయమో పత్రికలస్వా తంత్ర్యముకూడ అంతవాంఛనీయమైనదే. కావున ఒకవ్యక్తిచ ర్యలను మరియొక వ్యక్తి విమర్శించుట ఎంతవరకు న్యాయమోఅం తవరకే పత్రికల విమర్శనముకూడ న్యాయముననున్నది ఈ వ్యాసము ప్రకటించుట ధర్మమైయుండవచ్చును. కాని ప్రక టించుట ధర్మ నిర్వహణమునకు అవసరమా అను విషయముకూడ ఆలోచింపవలయును. ఈవ్యాసమును ప్రకటించుచున్న ముద్దా యిలు తమ ధర్మములకు వ్యతిరేకముగ ప్రవర్తించినవారగు చున్నారా? ప్రభుత్వమువారి సమాధానము ప్రజలకు తృప్తికలు గజేయలేదనియు, అందుచే ఈవ్యాసమును తాము ప్రకటించవ లసినప్పునని చెప్పుట సరికాదు. మానవసప్తకరముగ ఈవ్యాసమును

శ్రీధరవామి నిల ప్రాంతమున బిల్లు గురించి విధమున తీర్మానము చేయబడినది. అను విషయమును ఆలోచించవలయును. అన్ని విషయములను పరిశీలించి చూడ అనుచు గారి వ్యాసమున ప్రతియందు ప్రకటింపకయే ప్రభుత్వమువారికి తెలిపి కారాగృహపరిపాలన సంస్కరణముగావించుట సాధ్యమనియు, ఈ వ్యాసమున ప్రతియందు ప్రకటించుట ప్రతికాధిపతుల విద్యుత్ కర్మముకాదనియు, నేను తీర్మానించుచున్నాను.

నేరారోపణలు నిజమైనవా?

అకాలిలు ముల్తాను కారాగృహమున బాధింపబడుచున్నారను ప్రజాసంక్షేపము ఏర్పడియుండెను. నిజమున తెలిసికొనుట కొంతమంది. అధికారులు కారాగృహమును చూడ జెయిలు సూపరింటెండెంటును కోరగ వారం దులకు అంగీకరింపలేదు. మంత్రులు గులాల్ హరికిషనులాలగారి వద్దనుండి జాబును పొంది రావుబాదరు సేబ్ ప్రభుత్వముగారు కారాగృహమును చూడవచ్చిరి. ముల్తాను కారాగృహమున ఖైదీలనుకొట్టుట సహజముగ నున్నదను వదంతియుండుటచే అది నిజమా అబద్ధమా పరిశీలించుటకు మంత్రులుగారి వీరిని పంపిరి. కాని జెయిలు సూపరింటెండెంటు వీరు కారాగృహమును పరిశీలించుటకు అంగీకరింపలేదు. జెయిలు నిబంధనల ననుసరించి సూపరింటెండెంటు గారు చేసినపని తప్పు. అయినను అందుచే అసత్యమున నిందారోపణలను సర్దుట వ్యాయముకాజాలదు. లోపలజరుగుచున్న ఘోరములు వెలిబుచ్చుటకుని భయపడి జెయిలు సూపరింటెంటు ప్రభుదయాళుగారిని కారాగృహములోనికి రానివ్వలేదని, ప్రతికాధిపతి వాదించుచున్నాడు. పోలీసువారు ఇంటిని సోదావేయుటకు ఎవరైనను అంగీకరింప నంతమాత్రము అతడు దొంగయనియు, దొంగలింపబడిన వస్తువులు అతని గృహమునందున్నవనియు చెప్పట వ్యాయము కాజాలదు. అదేవిధమున ఒక అసభికారిని కారాగృహాధికారి కారాగృహము లోనికి రానివ్వనంతమాత్రము కారాగృహము పరిపాలనను ఘోరముగనున్నదని ప్రకటించుట సరికాదు.

ఈ వ్యాసమున కారాగృహాధికారి ఖైదీలను పీడించినవిధము స్పష్టముగ వివరింపబడినది. ఈ నేరారోపణలు సత్యమైనవని రుజువుచేయుట ముద్దాయిల భగ్యము. స్పష్టముగ ప్రతినేరారోపణమును రుజువు చేయవలయును కేసులను ఫిర్యాది ఖైదీలను పీడించుచుండెనని సాక్ష్యమువల్ల రుజువుచేసిన చాలరు. ప్రతి నేరారోపణయు రుజువు కావలయును.

ముద్దాయిపక్షమున 62 మంది సాక్షులు విచారించబడరి. వీరియరు కారాగృహమునం దుండినవారు. వీరిలో 51 రు సాక్ష్యమువల్ల కారాగృహాధికారి ఖైదీలను బాధించుచుండుట సహజమని మాత్రమే రుజువుచున్నది.

ఇకను ఫిర్యాదిపక్షపు సాక్షుల వాక్యాలుమువల్ల ఏమి తేలుచున్నది పరిశీలించెదను. తాము బాధింపబడుచున్నట్లు ఖైదీలవ్వరు కంప్లెయింటు చేయలేదని జెయిలు విజిటరు సాక్ష్య మిచ్చియున్నారు. జెయిలు ఉద్యోగులకుడ ఇదేవిధముగ సాక్ష్యమిచ్చి యున్నారు. ఇదేవిధముగ కారాగృహము నందున్న ఖైదీలకుడ సాక్ష్య మిచ్చియున్నారు. కాని ఈ సాక్ష్య మంత బలమైనది కాదు. కారాగృహమునందలి ఉద్యోగులు ప్రభావోద్యోగికి అనుకూలముగనే సాక్ష్యమిచ్చుట సహజము. ఇకను కారాగృహమునందున్న ఖైదీలు వేరువిధమున సాక్ష్యమిచ్చుట అసంభవము. ఏలయన కారాగృహాధికారి కరుణ వ్యతిరేకముగ సాక్ష్యమిచ్చినవారి ఆగ్రహమునకు గరియయ్యెదరు. పరాధీనులగుటచే స్వతంత్రియని నిజముగ తెలుపజాలరు. వారు కారాగృహాధికారులకు అనుకూలముగనే సాక్ష్యమిచ్చుట సహజము.

ముద్దాయిల సాక్ష్యహితయు కల్పనయని ఫిర్యాది వకీలు వాదించెను. ఈ కేసు సంబంధమున, కారాగృహమునుండి విడుదలయైన ఖైదీలను సాక్ష్యమివ్వవలయునని బండేమాత్రం ప్రతికాధిపతి తనప్రతియందొక విజ్ఞాపనము ప్రకటించెను. ఈ విజ్ఞాపనము ననుసరించి అనియ చందుగారి ప్రకటన సత్యమైనదని రుజువు చేయుటకు, ముల్తాను కారాగృహమునందే పలువాధిల సనుభవించి ప్రస్తుతము విడుదలయ్యెనున్న ఖైదీల నేకులు సాక్ష్యమిచ్చుటకు వచ్చిరి. ఈ కారణమువల్ల ఈ సాక్ష్యము కల్పనయని చెప్పటకు వీలులేదు. ఈ వాదమున నేను అంగీకరింపజాలను. ముద్దాయిల పక్షమున కారాగృహమున శిక్ష సనుభవించుచున్న ఖైదీలే కొందరు సాక్ష్యమిచ్చియున్నారు. వారు కారాగృహాధికారుల ఆగ్రహమునకు భయపడక కారాగృహమునందలి బాధలను వివరించుచు సాక్ష్యమిచ్చియున్నారు. ఈ సాక్ష్యముకుడ కల్పనయని చెప్పట సాహసము. కావున ముద్దాయిల సాక్షుల వాక్యాలు కల్పనయనియు, విశ్వసనీయతనదికాదను వాదమును నేను అంగీకరింపజాలను.

ఇంతేకాక ముద్దాయిపక్షపు సాక్షులలో అనేకులు సాధారణ నేరము లొనర్చుటచే కారాగృహాశిక్ష సనుభవించినవారుకారు. దేశభక్తితో రాజకీయాందోళనమునందు పాలుగైకొని కారాగృహాశిక్ష సనుభవించిరి. ఇట్టి సందర్భములలో వీరి సాక్ష్యము ఆసత్యమని త్రోసివేయుటకు వీలులేదు.

ఖైదీలు విజిటరుల కట్టి కంప్లెయింటులు చేయలేదనియు అందువల్ల ముద్దాయిల సాక్ష్యము సరియైనదికాదనియు వాదించుట సరసముగ లేదు. ఏలయన ఖైదీలు విజిటరులకు కంప్లెయింటు చేసినవారు కారాగృహాధికారుల ఆగ్రహమునకు గరియయ్యెదరు. వారికష్టములు మరింత అధికమగును. కావున వారు కంప్లెయింటు చేయుటకు వెనుదీయుదురు. కంప్లెయింటు చేయునంతమాత్రమున కారాగృహపరిపాలననుం దెట్టి లోపములు లేవని చెప్పటకు వీలులేదు.

ఈ విషయమై ప్రస్తుతము కారాగృహపు సూపరింటెండెంటుగ నున్న కాప్తను పూరిగారిచ్చిన సాక్ష్యము మిగల అమూల్యమైయున్నది. వారి సాక్ష్యమునందు కొన్ని భాగముల నుదహరించుచున్నాను:—

“జెయిలునందలి ఉద్యోగులందరు ఖైదీలను పీడించి బట్టములను కొనుచున్నారను కంప్లెయింటులు నాకు పంపబడెను. ఈ కంప్లెయింటులు సత్యమనియు, ఖైదీలను పీడించి జెయిలు ఉద్యోగులు ధనము తీసికొనుచున్నారనియు నేను తెలిసికొంటిని. ఏ ఖైదీయైనను ఈ విధముగ నాకు కంప్లెయింటు చేసిన అతనిపై కారాగృహాధికారి ఉద్యోగులు ఏవో నేరములు మోపి నావద్దకు శిక్షించుటకు తెచ్చుచుండెడివారు. నేను మిగల జాగ్రత్తతో ఆ నేరములను విచారించుచుంటిని. ఖైదీలు నాకు కంప్లెయింటు చేయుటకు భయపడుచుండెడివారు. కాని నేను వ్యాయపృష్టితో వారి కంప్లెయింటులను పరిశీలించ బూనుకొనినందున వారు దైర్యముతో నాకు అన్ని విషయములు తెలుపుచుండెడివారు. కంప్లెయింటులు చేయు వారి సంఖ్య అధికమయ్యెను.”

కంప్లెయింటు చేయు ఖైదీలను కారాగృహాధికారులు హింసించుచుండి రను విషయము కప్తను పూరిగారి సాక్ష్యము వల్ల రుజువుచున్నది. కంప్లెయింటు చేయుటకు తగిన కారణమున్న ఖైదీలు వెనుదీయుచుండురని స్పష్టముచున్నది. డిఫెన్సు సాక్ష్యమువల్ల కారాగృహాధికారులు ఖైదీలను పీడించి ప్రతి నెల కొంతమొత్తమును వారి ద్రవ్యమున నొందుచుండెదని రుజువుచున్నది. కావున ఖైదీలను పీడించుటకు ధనము లాగుటయే కారణమని స్పష్టముచున్నది.

ఇకను నేరారోపణల నొక్కొక్కటిని పరిశీలించెదను. ఖైదీలను చెవులు మోయబెట్టి నోటియందు మిక్కిలేయుట జరిగినట్లు సాక్ష్యమువల్ల లేలేదు. ఖైదీలకు ఆహారమివ్వబడలేదని మరియొక నేరారోపణ గావింపబడినది. జెయిలు నిబంధనల ననుసరించి ఖైదీలు కొన్ని నేరము లొనర్చినవారికి ఆహారమిచ్చుటను నిలిపివేయుట ఒక శిక్షగ పరిగణింపబడుచున్నది. కావున జెయిలురు ఇట్లు చేసినను అది తప్పుకాదు.

ఇకను ఖైదీలను చెప్పతోకొట్టుట, గీదరుకుట్ శిక్ష విధించుట రెండు విషయములను గరించి పరిశీలించవలసియున్నది. ఈ నేరారోపణలను రుజువు చేయుటకు ముద్దాయిలు బలముగ సాక్ష్యమును ఇచ్చియున్నారు. ఖైదీల చెవులు మోయబెట్టి చెప్పతోకొట్టుట జరుగునట్లు దాదాపు 20 మంది సాక్ష్యమిచ్చి యున్నారు. గీదరుకుట్ శిక్ష విధింపబడినట్లు 48 మంది సాక్ష్యమిచ్చినారు. సాక్ష్యమిచ్చిన వారందరు ఇట్టి శిక్షలు అనుభవించినవారే. [గీదరుకుట్ శిక్ష అనగా కారాగృహాధికారులు ఖైదీలను చేతితో కాలితో చడబడ తీయుట] ఈ సాక్ష్యము అసత్యమైనదనియు లోపమైనదనియు ఫిర్యాది వకీలు బలముగ కారణములను చూపించియుండలేదు. ఈ సాక్షులు కారాగృహము నందున్నప్పుడు ఎన్నియో నేరములొనర్చినయు, అందుచే కఠిన శిక్షకు పాత్రులైనయు, జెయిలురు వైయున్న కోపముచే వారి విధముగ సాక్ష్యమిచ్చినయు ఫిర్యాదినకీలు వాించెను. కాని కారాగృహమునం దున్నప్పుడు ఈ సాక్ష్యమిచ్చిన ఖైదులరికార్డు చూచినవారు తుంటగీడ్డు కావని రుజువుచున్నది. కావున అమితచందుగారి వ్యాసమునందలి ఈ భాగములు సత్యమైనవి సాక్ష్యమువల్ల రుజువుచున్నది.

ముద్దాయిల సాక్ష్యము అసత్యమైనదని ఫిర్యాది రుజువు చేయుటకై పూనుకొనలేదు. ముల్తాను కారాగృహమునుండి ఇతర కారాగృహములకు మార్చబడిన ఖైదీలనే ఫిర్యాది సాక్ష్యమివ్వగోరెను. ఇతర కారాగృహముల అధికారులు తన మిత్రులగుటచే ఆ కారాగృహమునందున్న ఖైదీల తనకు వ్యతిరేకముగ సాక్ష్యమివ్వరను ఉద్దేశముతో వారట్టి ఖైదీల సాక్ష్యమును పంపించిరను వాదమును న మన్నింప వలసియున్నది. ఈ విధమున సాక్ష్యమిచ్చిన ఖైదీల వైఖరిని చూడగ వారు తమ స్వంత

అభిప్రాయములను తెలుపుట లేదనియు, చిలుకపలుకులవలె ఇతరులు చెప్పమనిన మాటలు చెప్పిరనియు నేను గ్రహించితిని. కావున వీరు సాక్ష్యము విశ్వాసయోగ్యమై నదికాదు. కారాగృహాధికారులు ఫిర్యాదికి లోబడినవారగుటచే వారతనికి వ్యతిరేకముగ సాక్ష్యమివ్వరు. కావున ఈ సాక్ష్యముకుడ విశ్వాసయోగ్యమైనది కాదు. విజిటరు ఈ విషయమై ఎట్టి తీర్పువచ్చుకొని విమర్శన పూనుకొనలేదని వారి చర్యలవల్లనే స్పష్టముగ చున్నది. కావున వారి సాక్ష్యమువల్ల కూడ ఎట్టిలాభములేదు.

ఇకను జెయిలు సూపరింటెండెంటుగారి సాక్ష్యమును పరిశీలించెదను. జెయిలురు అను జమ్ముదాసుపై కొన్ని కంప్లెయింటుల వచ్చెనని సూపరింటెండెంటు మేజరు కాక్సుగారు సాక్ష్యమిచ్చిరి. కాని ఈ కంప్లెయింటుల నిజమా అబద్ధమా అను విషయమై లీకెట్టి విచారణ సలుపలేదు. విచారణసరిగిన కాప్తను పూరిగారు జమ్ముదాసుగారిపై గావింపబడిన కంప్లెయింటులు సత్యమైనదని సాక్ష్యమిచ్చియున్నారు.

మేజరు వాడియాగారు జమ్ముదాసుగారికి అనుకూలముగ సాక్ష్యమిచ్చిరిగాని వారు జమ్ముదాసుగారిపై అభిమానముగల వారగుటచే ఆవిధమున సాక్ష్యమిచ్చిన నమ్మవలసియున్నది.

కావున సాక్ష్యమువల్ల 4, 5 నేరారోపణలు (ఖైదీలను చెవులు మోయబెట్టి చెప్పతోకొట్టుట గీదరుకుట్ శిక్ష) రుజువైనవియు, ఇతర నేరారోపణములు సంపూర్ణముగ రుజువుకాలేదనియు నిర్ణయించుచున్నాను.

నాల్గవ విషయము

నేరారోపణలలో కొన్ని సంపూర్ణముగ రుజువుకానందున ఫిర్యాది మానవత్వమును పొందుటకు అర్హుడగుచున్నాడు.

అయిదవ విషయము

ఎంత మొత్తము ఫిర్యాది పరిహారముగ పొందవలయును అను విషయమై ఆలోచించవలసియున్నది. ఈ సంవత్సరమున ముద్దాయి యుద్దేశముగరించి ఆలోచించుట అవసరము ముద్దాయి దురుద్దేశముతో ఈ వ్యాసమును ప్రకటించెనని ఫిర్యాది రుజువుచేయులేదు. ఫిర్యాది పేరును వ్యాసమునందు స్పష్టముగ ప్రకటించుటకు ముద్దాయిల సదుద్దేశమును ప్రకటించుచున్నది. అంతేకాక ఈ వ్యాసమును ముద్దాయిలు వ్రాయలేదు. వ్యాసకర్త అనురుచందుగారు. అమరుచందుగారి పేరును పెద్ద అక్షరములతో నేసి ఈ వ్యాసమును ప్రతికాధిపతులు ప్రకటించిరి. అమారు చందుగారి వ్యాసమునందు సూచించబడిన అంశములు సత్యమైనదని నమ్మి తా మా వ్యాసమును ప్రకటించినట్లు బండేమాత్రం ప్రతిక మా నేటింగు దైన్య రుగారు సాక్ష్యమిచ్చినారు. ఇవన్నియు ముద్దాయి సదుద్దేశమును ప్రకటించుచున్నవి. అయినను ముద్దాయిల సదుద్దేశము పరిహారపు మొత్తమును తగ్గింపజేయునెగాని కేసును కొట్టి వేయజాలరు. మానవత్వము గావించినందులకు ముద్దాయిలు శిక్ష పొందవలయును. కాని సదుద్దేశముతో ప్రసరించినందులకు సాధారణముగ శిక్షను పొందవలెను. అంతేకాక ఈ వ్యాసమువల్ల తన గౌరవప్రతిష్టలను గొప్ప నష్టము కలిగినట్లు ఫిర్యాది రుజువుచేయులేదు. ప్రజాదూషణకు గాని ప్రభుత్వమువారి ఆగ్రహమునకు గాని ఫిర్యాది లోబడలేదు. కావున ఈ వ్యాసమువల్ల ఫిర్యాది నష్టముకలుగలేదని స్పష్టముచున్నది.

నేరారోపణలయందు ముగ్గుమైనవి సత్యమని రుజువు చేయబడినది. ముద్దాయిల సదుద్దేశముకుడ రుజువైనది. కావున నూగు రూపములు మానవత్వమునకు పరిహారముగ ముద్దాయిలు ఫిర్యాదికి వ్యవలయునని తీర్పు చెప్పుచున్నాను.

(టిబ్బాను)

బొంబాయి కార్యవర్గుల కచేరులు పూనాకు మారుట

పూనా, ఆగస్టు 12:— బొంబాయినుండి రిపోర్టుకార్యవర్గుల కచేరులు పూనాకు మార్చబడునను విషయముగారు నిరూపించిరి.

(అ. ప్రె.)

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కౌన్సిల్ లయమున చొరలు

గంధములు

పండిత నంగూరు సుబ్బారాయకవికృత గంధరాజములు	
ఆంధ్రవాజ్మయచరిత్రము	5-0-0
వేమన (మేలుప్రతి)	1-12-0
వేమన (సాధారణప్రతి)	1-4-0
ఆంధ్రక్షత్రియులు	0-12-0
శతకవచరిత్ర (ప్రాప్తభిరుద్ధులు ప్రత్యేకము)	3-0-0
గాలంబునీ నాటకము	0-12-0
రామదాసు	0-10-0

మేనేజరు, ఆంధ్రప్రదేశ్ కౌన్సిల్ లయము, చెన్నపురి.

కార్పొరేషను కమిషనరుగారి ప్రవర్తన

కమిషనరుగారి ప్రత్యుత్తరము: తీవ్రచర్చ జరుగుట

స్వరాజ్యవాదుల తీర్మానములను

శ్రీ శే. సర్ సురేంద్రనాథుని మరణమునకు సంతాపము

“ప్రజాప్రతినిధియగు కార్పొరేషను సభ్యుడవైన శ్రీ విమలముల్ కార్పొరేషను కమిషనరుగారు ప్రవర్తించిన విధాన మక్రమమును, అమర్యాదకరము నై యున్నదని స్వరాజ్య పక్షమువా రుపపాదించిన తీర్మానముపై నిన్నటి సాయంత్రము రిఫ్యూజ్ వనమందు గూడిన కార్పొరేషను ప్రత్యేకసభలో తీవ్ర మగు చర్చ జరిగి, ఎట్టకేలకు అధికసంఖ్యాకులగు ప్రతిపక్షులచే తీర్మానము వీగిపోయెను.

ప్రప్రభుమన సభ్యులు సాధారణసభగ సమావేశమై శ్రీ శే. సర్ సురేంద్రనాథుని యాకస్మిక మరణమును గూర్చి యనుతాపమును తెల్పుచు తీర్మానించిరి.

సభకు హాజరైన 40 మంది సభ్యులలో 11 గరు స్వరాజ్యవాదులు గలరు. కమిషనరు డి॥ బి॥ జె. వెంకటనారాయణ నాయుడుగారును సభయందు పాల్గొనిరి.

సర్ సురేంద్రనాథుని మరణము,

కార్పొరేషనువారి సంతాపము

“సర్ సురేంద్రనాథుని యాకస్మిక మరణమునకు నలు బది సంవత్సరములు తిరేదీక్షితము, అమర్యత భక్తివిశ్వాసములచే ప్రేమయు స్వదేశభక్తియుతో కృషిచేసిన మహాపురుషుని గోల్పోయియున్నాము. భారతదేశమందలి ఏపక్షమునకు జెందిన వారుగాని, పలువిషయములం దెట్టి భేదాభిప్రాయముగ నుండి నను దివంగతుడగు సురేంద్రనాథుని దేశభక్తిని, కార్యనిరతని అంగీకరింపనివారుండజాలరు.

న త్వరము లోలి ది ప్రజా నాయకుడై యుండి, చెప్పినంత చేయుచు, తాను ధర్మమని నమ్మిన దానిని అచరించుటకు వెనుదిరిగివాడై జీవితమును గడిపిన వక్తయు, రాజనీతిజ్ఞుడును, దేశ శ్రేయోభిలాషియు నగు సర్ సురేంద్రనాథుని యాకస్మిక మరణమునకు మరణాను పట్టాపాదులు లేమి యపరిమిత సంతాపమును వెల్లిబుచ్చు చున్నారు. అను తీర్మానమును గా॥ జి. ఏ. నరేశుగారు రుప పాదించిరి.

గా॥ సి. నరేశముదలియారుగారు తీర్మానమును బలపర చుచు క్రితమున జేవించినట్లు క్లుప్తముగ వివరించి సురేంద్ర నాథుడు రెండుమారులు దేశీయ మహాసభాభ్యుత్థుడుగ నెన్ను కొనబడినదియు, మితవాదులలో నెల్ల మితవాదిగ నుండె ననియు, సహాయ నిరాకరణోద్యమమును కడవరకు నిరసించు చుండెననియు, సంస్కరణములను కొనసాగించుటకొరకు తోడ్ప డెననియు పల్కిరి. భారతీయులు స్వల్పకాలమునందే మహా మహులను గోల్పోవుచున్నారు. దేశబంధు చిత్రరంజనదాసు గతించెను. సర్ పిట్టి త్యాగరాయకెట్టి గతించెను. సర్ సురేంద్రనాథుడుగతించెనని పల్కిరి.

ఒకప్పుడు తీవ్రజాతీయవాది

వి. చక్రయశెట్టిగారు

పైతీర్మానము సుపపాదించిన వారు గావించిన ఉపన్యాసము లందలి యభిప్రాయములతో తా మేకీభవించుచున్నామని పల్కిరి. ఈకార్పొరేషను భవన మందుండువరకు రాచకేయి అభిప్రాయభేదములగూర్చి నేమచ్చు టింప దలంచుటలేదు. ప్రస్తుత రాజకీయ వాతావరణమందు నాయకత్వములలో నొకరు సర్ సురేంద్రనాథుని మరణము నకై నన సంతాపసానుభూతులను వెల్లడించుట కిటు జేరితిమి

దిరుదావతుల చేతను, పదవుల చేతను గారవింపబడక పూర్వ మొకప్పుడు సురేంద్రనాథుని గాంచియుంటిని. తదుపరి 1919 సం॥ నందు ఇంగ్లండులో వారిని దర్శించితిని. వారి యుత్సాహ మాదర్శనప్రాయము. వారి మూర్తి మనోజ్ఞము.

అశేష భారతప్రజల కీవత్సరము మిగల సంతాపభూయిష్టమై యున్నది. గా॥ నరేశముదలియారుగారు నుడివినటుల గొప్పవారి నెల్లను క్రమక్రమమున గోల్పోవుచున్నాము. చిత్రరంజనదు, సురేంద్రనాథు మున్నగు మహాన్నతపురుషు లుగవుల నీ భారతజనయిత్ర కని పెంచినది. అట్టివారు గతించు చున్నారు. వినను వారు లేనిలోటు పూర్తిజేయబడి భావి పరిణామము శ్రేయోదాయకమై యుండు నని విశ్వసించెదను.

సర్ సురేంద్రనాథు ఒకప్పుడు అదితీవ్రమగు జాతీయ వాదిగ నుండినదిమలుగలవు. బెంగాలు విభజనకాలమందాతను

జాతీయవాదులం దగ్గరగూర్చి యుండెను. అట్టి భీష్మావారుని మరణమునకై మిగుల విచారించుచు వారి యాత్మకు శాంతి నొసంగుటకు భగవానుని ప్రార్థించుచున్నాను.

తీగారు:—(యూరోపియనుసభ్యులు) తీర్మానమును బలపరచిరి.

అధ్యక్షులు:—క్రితీకేమలనుగూర్చి నుడువబడిన వాక్య ములతో తా మేకీభవించుచు సురేంద్రనాథుని వాక్పాటవమును గూర్చి ప్రత్యేకముగ ప్రశంసించిరి. ఖైదుకు జనుట మామూలు గను, గౌరవప్రదముగ నెంచబడిన కాలమందు సురేంద్రనాథుడు జైలునకు జని కష్టము లనుభవించెనని పల్కిరి.

పిదప సభ్యులెల్లరు నగౌరవముగ లేచి నిలచి తీర్మా నము నామోదించిరి. తీర్మానమును సర్ సురేంద్రనాథుని దేశభక్తి గారి కుటుంబమువారి కంపునటుల తీర్మానింపబడినది.

కమిషనరుగారి ప్రవర్తన

ప్రత్యేక సమావేశమునం దుపపాదించబోవు తీర్మానము నకు ముందు కమిషనరుగారు తయారుజేసిన సమాధానపత్రమును సభ్యులకు అందజేయుట సమంజసమని అధ్యక్షులు పల్కిరి.

నర్దుగారు:—సభ్యు లొక కమిటిగ కూడవచ్చు నని పల్కిరి.

కె. వ్యాసారావుగారు:—అట్లుజేయుటకు వీలులేదు.

అక్రమ విధానము

సామి వెంకటాచలం కెట్టిగారు:—సాధారణముగ అను సరింపబడు విధాన మేమన, ఉపపాదనలు తమ తీర్మానమును ముందుగ ఉపపాదించుదురు. వారట్లుజేయుట కెట్టి యాటంక ముండజాలదు. కమిషనరుగారు ఏదీయైన జెప్పవలసియుండినచో తీర్మాన ముపపాదించబడిన పిమ్మటనే వీలగును.

అధ్యక్షులు:—సామాన్యవిధానము నుంచి భిన్నముగ ప్రవర్తించవలసిన పరిస్థితులు గలవు. కార్యనిర్వాహకవర్గమందలి ఉన్నతోన్యోగిపై అసామాన్యమగున నీతీర్మానము ప్రవేశపెట్టు బడుచున్నది. కమిషనరుగారు తమ పద విని స్వీకరించి కొలదిది న ము లు మాత్రమే జరిగినది. కమిషనరుగారి సమాధాన పత్రమును సభ్యులు చదివి నచో తీర్మానము ప్రవేశపెట్టుటయే అనవసరముగ తోచ నవచ్చును. రెండవపక్షమును గూడ వినుటకు పలువురు సభ్యులు కోరుదురు. కావున కమిషనరుగారి ప్రత్యుత్తరమును వారికంద జేయవలసియున్నది.

హమీదు ఖానుగారు:—(అధ్యక్షుల నుద్దేశించి) అది మీనిర్ణయమేనా?

అధ్యక్షులు:—నాకు యుక్తమని తోచిన విధానము నను సరించుటకు నేను హక్కు గలిగియున్నాను.

త్రాసుగారు:—తీర్మాన ముపపాదించబడుటకు ముందు కమిషనరుగారు ఏమి సమాధానమిచ్చెదరో చూడ నవేషించు చున్నామని పల్కిరి. మీనాక్షిసుందరంపిల్లగారును, సామి వెంకటాచలంకెట్టిగారును తమ పక్షముయొక్క వాదననుసభ్యు లు వివరింపనదిగ గోరిరి.

కె. వ్యాసారావుగారు:—సభ ఏ యుద్దేశముచేత సమా వేశపడుచుండినో ఆకారణమును ముందుగ వినుటయే క్రమముగు పద్ధతయగును. ఫీర్యాది కంప్లెయింటు దాఖలుజేసిన పిదపగాని ముద్దయి లేన స్టేటుమెంటును దాఖలుజేయజాలదు. అటులే ముందుగ ఉపపాదకులతరపు వాదన వివరియున్నది. గా॥ జి. ఏ. నరేశుగారు వ్యాసారావుగారి నూచన సహేతుకముగ నున్నదని పల్కిరి. పిదప అధ్యక్షులు సభా సమావేశమున కొ సంగబడిన ప్రకటనను జదివి క్రింద వివరింపబడిన కమిషనరు గారి సమాధాన పత్రమును జదివిరి.

కమిషనరుగారి సమాధానము

“గతమున 28 వ తేదీ నేను నాయుక్యోగమందు ప్రవేశించినపిదప కాన్సిలు సమావేశమునకు నచ్చుట కదియే ప్ర థమ దశా. నిర్బంధ విద్యా పాఠశాలలయందలి ఉపాధ్యాయుల కు డబ్బు నొసంగుటకు సభ్యులెల్లరు దీర్ఘముగ చర్చించుచుండిరి. దీదలరు నా పాఠశాలాపాఠ్యాయులకు ధనమును త్వరలో చెల్లించు నుద్దేశముతో ఏదైన నొక విధానమును అనుసరించుటకునై నేనా చర్చయందు సంపూర్ణముగ నిమగ్నుడనై యుండుటకు

పెన్సిలుతో వ్రాయబడిన కాగితము నొకరు నాకందజేసిరి. అందు నాకు పూర్వము ఉక్యోగముండు భోగు బురుగాకై కాన్సిలు ఫీర్యాదులు గలవు. మరియు నావిషయములు సభవారికి నిజే దింపబడగలవని భయపెట్టునటుల అందు వ్రాయబడినటుల జ్ఞప్తి గలదు. బోసుగారు అనుమతి యొసంగిన ప్రాసిక్యూషను ఉప సహాయకొనవలసినదనియు లేనిచో కొంతకాలమునరకు నిలపి యుంచవలసినదనియు నన్ను కోరియుండిరి. పూర్వమున్న యట్టి కారి గావించినఉ తరువును, సంగతిసందర్భములెరుంగక తక్షణ మే పరిష్కారము గావించుట యసంభవము. కావున క్రింది విధ ముగ నాకాగితముపై వ్రాసితిని “సకాలములో సరియగు ఫలముం దు తెలుపుకొనవలసినదేగాని నేను కాన్సిలు సమావేశమునందు నిమగ్నుడనై యున్న సమయమందు గాదు” అని వ్రాసి ఆకాగిత మును పంపినవారికి తిరిగి పంపించుటకై నాబల్లపై నుంచితిని.

కాగితమును నులిమి వేయలేదు

ఆ సమయమందా పెద్దమనిషిని నే నెరుంగను. వ్రాసినవారితో గాని వారిచేవ్రాలుతోగాని నేను పరిచయముగలవని కారణముచే వారి సంతకమును తెల్పికోనజాలక పోతిని. కాగిత మును నులిమిజేసితి నను మాటను నేనంగీకరింపను. కాగితముపై బరువు లేనందున నైనున్న పంకాగాలికి కాగితము ఎగిరి క్రింద బడిపోయెను. వెంటనే నాచెనుకనున్న గుమాస్తా ఆకాగితమును నాకందజేసెను. అంతట నాకాగితమును నేనే నెమ్మదిగ మాచిచి దాదాపు సభ్యులెల్లరు నాకు ఆపరిచయాలగుటచే పం పినవారికి తిరిగి అందజేయగోరితిని. ఈ స్వల్పవిషయము అపార్థము గావించబడినందులకు విచారించుచున్నాను.

అగౌరవమును దలంచలేదు

ఆదినయున ఉదయము గం 11 ల నుంచి సాయంత్రము 5 గం॥ ల వరకు నేను నా ఆఫీసుగదిలో యుంటిని. గా॥ రామకామతుగారు ఆసమయమందెచ్చుడైనను నాగదికి నచ్చి తమకు గావలసిన విషయ యేమియో తెల్పియుండినచో సంతన మతో రికార్డు పరిశీలించి యుండెడివానను. ఆవిషయము మిక్కిలి అగత్యమై యుండినచో నేను కాన్సిలు సభాభవన మందు కొలదినిముసములు ముందుగ వచ్చియుండి నందున నాకు స్వయముగ ఎరుకపరచి యుండినచో వారి కోరిక ను నేను వ్రాసు కొని యుండెడి నాడను. నేనటు లాకాగితమును తిరిగి పంపుటలో కార్యనిర్వహణమునే తప్ప ఎవరికిని, అందు ముఖ్యముగ నేనభ్యుసకును, ఎట్టి అగౌర వమును తెలంచలేదు.

తీర్మానము

వి. చక్రయశెట్టిగారు:—తీర్మానము నుపపాదించుచు అట్లు జేయుటలో కమిషనరుగారిని చులకనగ జూచుటకు తమ పక్షమువా రెవ్వరును తలంచుటలేదని పల్కిరి. కమిషనరుగారు తమ సమాధానమందు గవ్వరచిన విషయములు సభ్యులు, కావా యను విషయపై నే చర్చింప దలచుకొనలేదు. నూతనముగ కమిషనరుగారు ఉక్యోగమును స్వీకరించిన వెంటనే సభ్యులకు కమిషనరుగారి కిట్టి వివాదగ్రస్తము అభిప్రాయభేదము గలుగు జెంతయు దురదృష్టము. వేర్వేరు రాచకేయకతులకు జెంది యున్నను కార్పొరేషను పరిపాలనా వ్యవహారములు కాంత ముగ జరుగవలెనని మాయాశయము. పౌరధర్మ నిర్వహణామం దెట్టి యాటంకము లుండరాదని యభిలషించుము. కమిషనరు గారు ప్రభుత్వ నియమితులు. కార్పొరేషనుసభ్యు లొకపక్ష మునను, కమిషనరుగారు వేరొకపక్షమునను తమలో తాము మిత్రభావమున మెలంగుచు ప్రజల కోర్కెలను నిర్వహించవలసి యున్నారు. అట్టిచో కార్పొరేషనుసభ్యుల యెడ కమిషనరు గారు సగౌరవముగ ప్రవర్తించవలెను. కార్పొరేషను పరిపాలన నిరాటంకముగ జరుగుటకును, ప్రజాశ్రేయము గలుగుట కీ మైత్రి అత్యవసరమని పల్కిరి.

అబుల్ హమీదుఖానుగారు:—మిగుల కష్టముతో తా మాతీర్మానమును బలపరచు చున్నామనిరి. అయ్యది విధ్యుక్త ధర్మము గాన తా మట్లుజేయక వీలులేదనిరి. ఈతీర్మానము డి॥ బి॥ జె. వెంకట నారాయణ కెట్టిగారి పై వ్యక్తి పూర్వకముగ నెట్టి వ్యతిరేకమును సూచించుటకు గాదు. కార్పొరేషను సభ్యులకును కార్యనిర్వాహకవర్గమునందలి ఉన్నతాధికారియగు కమిషనరు గారికిని మధ్యనుండు బాంధవ్యము వరస్పర మనుకూలముగను, నేమో పూర్వకముగ నుండవలెను. మా సోదరులలో నొకనిపై నిట్టి తీర్మాన ముపపాదించుట మాకు మిక్కిలి కష్టము. కాని ప్రజాహితము నవేషించియు, కార్పొరేషను సభయొక్క మర్యాదను గాపాడుటకును ఈ ఉపపాదన అత్యవసరము. ఈ విషయమందు మాపక్షముమాత్రమే గాక సభ్యులెల్లరును శ్రద్ధ వహింపవలెను. పిదప ఉపన్యాసకులు పరియొక సందర్భమందు తమ విషయములో కమిషనరుగారు అదేవిధముగ ప్రవర్తన జూపిరని ఆ సందర్భమును వివరింప మొదలిడిరి.

అధ్యక్షులు:—అందుల కాక్షేపించుచు ఒకానొక ప్ర త్యేక విషయమును గూర్చి చర్చించుటకు సమావేశమైన సభ యందు వేరొక యంశమును ముచ్చటించుట సహేతుకముగా

దనియు, క్రమ భిన్నమనియు పోనందున హిందూభావగా రావివయమును విడిచివేసి.

నటరాజమండలియందు:—కమిషనరుగారు తమ ప్రత్యక్ష తరమును తగినంత సమాధాన మివ్వకుండునట్లు గౌరవముగల ఏ సభ్యుడును నిక తీర్మానము నామోదించబడదని పోలి. కావున ఉపపాదకులను తమ తీర్మాన ముపసంహరింపజేయుటకు ప్రార్థించిరి.

డా॥ రామకామతూగారు:—కమిషనరుగారి పట్టజాపిన సహసభావమునే నాయందును గన్పరచి నేతెప్పబోవునది వివేక రని ప్రార్థించుచున్నాను. అనుచు కమిషనరుగారిచే నులిమి వేయబడిన కాగితమును గూర్చి బలకసాగిరి.

అధ్యక్షులు:—మీరే మరుసటిదినమందు (29-8-25) ఆ కాగితమును నులిమివేయుచుండగ నే గాంచితిని. ప్రస్తుత మా కాగిత వట్టి కీతియందుండటకు కారణము మీరటలు నులిమి వేయటయే (జస్టిసుశ్రీమంతుల హర్షధ్వనులు.)

వి. చక్రయ్యశెట్టిగారు:—అధ్యక్షులగు మీరు మీయభిప్రాయముల నిపుడు వెల్లడింపక చివరకు ప్రకటించెదరని తలంపితిమి. మీరందుకు విరుద్ధముగ ప్రవర్తించినందులకు చింతిలుచున్నాము. మీరటలు పట్టుటచే నావివయమందు సాక్షిగ నేర్పడియున్నారు.

అధ్యక్షులు:—అది క్రమభిన్నాంతముగాదు. రామకామతూగారు తమ ఉపన్యాసమును ముగించుటలెను లేదా మీ క్రమ బద్ధముగ విషయముపై మాత్రమే మాటాడవలెను.

సామెంకటాచలంశెట్టిగారు:—అది తమ నిర్ణయమేనా? కానినో ఇతరుల ఉపన్యాసమందు మీరే అడ్డువచ్చెదరు?

అధ్యక్షులు:—నాకట్టి యధికారముగలదు.

సామెంకటాచలంశెట్టిగారు:—(అధ్యక్షులకుజేసి) అయ్యా! సభ్యులు జెప్పబోవుదానిని మీరు విందురా లేదా? యని పలు మారులు ప్రశ్నించిరి.

అధ్యక్షులు సామెంకటాచలంశెట్టిగారిని కూర్చుండ గోరిరి. అధ్యక్షునియాజ్ఞకు విధేయత జూపుడని స్వరాజ్యవక్షేతర సభ్యులనుండి కేకలు బయల్పడెను.

డా॥ రామకామతూగారు:—“అధ్యక్షుని ప్రవర్తనను గూర్చి” అని యేమో పలుకబోవుచుండగ కొందరు సభ్యులు “ఆర్థు ఆర్థు” కేకలిడిరి.

అధ్యక్షులు:—ఆతని దుర్భావము నే మన్నింపగలనని పోలిరి.

సామెంకటాచలంశెట్టిగారు:—విగ్రగ తిరిగి “ఆర్థు, ఆర్థు” అని పలికిరి.

రంగనాథంశెట్టిగారు:—కమిషనరుగారు ఉత్తరము వ్రాసినది ఏదేదీనయని ప్రశ్నించిరి.

సామెంకటాచలంశెట్టిగారు:—అది యాక్షేపాపూర్వకముగ వేసిన ప్రశ్నయే లేక సలహారూపముగనా? (నవ్వు)

కె. వ్యాసారావుగారు:—రామకామతూగారు కమిషనరుగారికి వ్రాసిన ఉత్తరమందలి సంగతులు తెలిసికొనగోరిరి. ఉత్తరమందలి సారాంశమేమనిన పెరుమాళ్ళు అనునర్థ కునిపై 80 వ లేదీ ప్రాసిక్యమును జరుపబడ నుండెను. 28 వ లేదీన కామతూగారియుత్తరములో మరియొకవారమునకు ప్రాసిక్యమును నిలుపబడినదిగ వ్రాసి యంపిరి. అందుపై కమిషనరుగారు వ్రాసిన ప్రత్యుత్తరమునుగూడ చక్రయ్యశెట్టిగారు కామతూగారి పక్షమున జదువుచు “సకాలమునందును, సరియగు సానమందును జెప్పకొనవలెను విషయములను జెప్పకొనవలెను” అను వాక్యములు వ్రాయబడియుండెను. కాగితముపైభాగమందు “ఈమనుజుని నావద్దకు పంపవలసినది” అను మాటలు వ్రాసి కొట్టివేయబడియుండెను.

డా॥ రామకామతూగారు:—పిదప మాటాడుచు కాగితమును కమిషనరుగారు నులిమివేయువిషయ మెట్లున్నను అధ్యక్షులు చర్చయొక్క మధ్యస్థితిలో తాము బోకము గలగజేసి కొని తమప్రవర్తనకు భిన్నముగ నడచుట ఆశ్చర్యకరమని పలికిరి. అధ్యక్షుల టిట్టి విపరీతనడచెడిన గన్పరచెదరని తాము ఎన్నడును తలంపలేదని పలికిరి. నాలేఖయం దుపసంహరింపబడిన యాతడు ధనవంతుడు గాని, న్యాయవాదిగాని కాదు. అధ్యక్షునివలె కొద్దివకు జని వాదించుకొన కత్తిగలవాడును గాదు.

అధ్యక్షులు:—ఈ విషయమును ఎన్ని కల సభలలో జెప్పియుండిన బాగుగ నుండియుండెడిది.

రామకామతూగారు:—నిశ్చయముగ అటులే ప్రకటించ నున్నాను.

అధ్యక్షులు:—అటు లనుచో నిది ఎన్నికలకొరకు పన్నిన పన్ను గడయే!

డా॥ రామకామతూగారు:—నేను కమిషనరుగారిని ప్రార్థించిన విషయము బహు స్వల్పవిషయము. దయచేసి రికార్డును పరిశీలించ వలసి నది గోరి యుంటిని. సాసంతకమును దెలిసికొనబాలకుంటినని కమిషనరుగారుపలికిరి. ఈయుత్తరమును గులోచనములు గలవారును లేనివారును

ఎల్లరును పరిశీలించ గోరెదను. సాసంతకమును గుర్తింపగలకొలేదో తెలియగలదు. ఏమత్రము అక్షరజ్ఞానముగల బాలుడైనను నాకేరను జరుపగలిగియుండెను. పొరునియొక్క కార్య నిర్వహణముకొరకై కమిషనరుగారిని స్వయముగ జూచియుండెడివాడనే గాని నాతోడి సభ్యునిపట్ల కమిషనరుగారు జూపిన ప్రవర్తనచే నే నాతని సమీపించి అగౌరవపరుపబడ దలంచ నైతిని.

అధ్యక్షులు:—కమిషనరుగారు తా మెన్నడును ఇతరులతో సంప్రదించుటకుగాని వారిని గౌరవముగ జూచుటకుగాని తిరస్కరించలేదని పల్కుచున్నటుల చెప్పిరి.

హిందూభావముగారు:—అట్లు పరిభవించబడిన వారలలో నే నొకడను అని పలికిరి.

కె. వ్యాసారావుగారు:—“తోడి సభ్యులు పరిభవించబడుట” అని జెప్పినపుడు డాక్టరు కామతూగారు హిందూభావముగారి విషయమునే జెప్పియుండిరా?

అధ్యక్షులు:—అది ప్రార్థనయే లేక సలహాయా?

వ్యాసారావుగారు:—ప్రార్థన మాత్రమే!

డా॥ రామకామతూగారు:—నా సోదరసభ్యు లొక రావిధముగ నిరాదరింపబడినందున నేనుకమిషనరుగారిని సమీపించవలెనని వారి విషయమై పూర్తిగ తెలిసికొన గోరితిని. పెన్సిలులో వ్రాయబడియుండుటను గూర్చి తమకు సిరాయున్న, కలములు సరఫరా చేయబడుటలేదనియు, పెన్సిలులో అట్టి వాతలు పలుమారులు వ్రాసి యంపితిమనియు పలికిరి. కమిషనరుగారు కేవలము నిరంకుశాధికారమునకు అలవాటు పడియున్నవారు. కమిషనరుగారు ఉత్తరము వ్రాసిన వారెవరో గుర్తించిరా లేదా యను విషయమై “ఆమనుజుని నావద్దకు పంపుడు” అను వ్రాసిన వ్రాతయే ఉత్తరము వ్రాసిన వారెవరో తెలిసికొన బాలరని యజువు జేయుచున్నది.

కె. వ్యాసారావుగారు:—అవాక్యము కమిషనరుగారి స్వవస్తురియందే గలదా?

వి. చక్రయ్యశెట్టిగారు:—అవును. బహుశా ఆయభిప్రాయము కమిషనరుగారికి ప్రథమమున తట్టియుండవచ్చును.

కమిషనరుగారు కాగితమును గైకొని పరిశీలించి అవాక్యము కొట్టివేయబడి యుండెనని పలికిరి.

కె. వ్యాసారావుగారు:—రద్దుజేయబడిన జవాబే ఉత్తమమైనది.

“మర్యాద” (ఎటికెయి) గాదు

డా॥ రామకామతూగారు:—కమిషనరుగారు ఉత్తరము వ్రాసి యంపిన వారెవరో తెలిసికొన బాలియుండిరి. పిదప సమావేశము ముగిసిన యనంతరము వారు వ్రాసిన సమాధానమునకు అర్థమేమని కమిషనరుగారిని ప్రశ్నింపగ అట్లు ఉత్తరము వ్రాసి యంపుట “మర్యాదగాదని” పోలి. ఇదివరలో అధ్యక్షులుగ నున్న డా॥ పి. టి. త్యాగరాజయ్యశెట్టిగారు ఎట్టి చీటిముక్కలు పంపినను ఆక్షేపించెరైరి.

కార్పొరేషను సభ్యుడే యాలేఖను పంపియుండునని కమిషనరుగారు గ్రహించియే యుండు రెండు స్పష్టము. కమిషనరుగారు కాగితమును తమ యొద్దనుంచుకొని అవిషయమును పరిష్కరించెదమని జెప్పియుండినచో నేను సంతృప్తి జెంది యుండెడి వాడను. మన మింట్లు 50 మంది సభ్యులము గలము. అందు ఒకరికి గౌరవహాని గలిగిన ఎల్లర గౌరవమునకు భంగము వాటిల్లి నటుల తలంపవలెను. ఈ తీర్మానమెట్లు పరిష్కరింపబడినను వాని విషయమై చింతించబనిలేదు. ప్రజల హితమును గోరి మేము పోరాడుచున్నాము. అంతియేగాని ఇది ఎన్నికల కొరకు పన్నిన ఊహగాదు. కాని ఈవిషయము ఎన్నికల ప్రచారమందు రాకతప్పదు. అందుకు వగమచున్నాను. పురపాలక సంఘమువంటి ప్రజాపరిపాలక సంస్థయందు సభ్యులపట్ల కమిషనరుగారిట్టి నిరాదరణ జూపుట పాడిగాదు. నేడు నాపై నిట్టి ప్రవర్తన గన్పరుపబడినది రేపు రావుబహదూరు నరదరాజులు నాయుడుగారిపై జూపబడవచ్చును. లేక వీడివాసు బహదూరు.

కె. వ్యాసారావుగారు:—జి. నారాయణస్వామి చెట్టిగారివైన.

డా॥ రామకామతూగారు:—కమిషనరుగారిని గర్తించి నిరాదరణ పూర్వకముగ మాటాడుటకుగాని, వారి నగౌరవపరుచుటకుగాని నే నుద్దేశించలేదు. కాని ఇట్టి యసందర్భములు ఇక ముందు కార్పొరేషనువంటి ప్రజాసంస్థలందు మరియొకమారు జరుగకుండవలెనని” పోలి.

గా॥ జి. పి. నరేశ్వరగారు:—కార్పొరేషను వ్యవహారముల కొంతముగను సక్రమముగను నడపి స్థానిక స్వపరిపాలనను సద్వినియోగము గావించుటకొరకు మనము ప్రయత్నించుచున్నాము. కమిషనరుగారి కేదైన సందేశమంప దలచిన సమావేశమునకు ముందుగ గాని పిదపగాని పంపుట వాడుక, కాని ఎల్లప్పుడును స్వయ

ముగబోయి మాటాడుటయు ఇట్టి కట్టుబాటులకు లోనయి యుండుటయు జరుగజాలదు. అందుచే డా॥ కామతూగారు ఆయుక్తము నపుడు పంపుట క్రమమైనను అక్రమమైనను, అవిషయమై విచారణ గావించబడు నని కమిషనరుగారు వ్రాసి యుండిన నీసంఘర్షణ మంతయు జరిగియుండెడిదికాదు. కాంతముగ అన్ని విషయములు చక్కబరుపబడి యుండెడివి. ఐనను కమిషనరుగారు “తామాలేఖను నులిమివేయలేదనియు తమ యుద్దేశము అపారముజేసికొన బడినందులకు చింతించుచున్నామనియు పల్కిన” కారణముచే తీర్మానము నిర్దిష్ట విధివిధేయములకు ఉపపాదకుల ప్రార్థించిరి.

డా॥ యమ్. విజయరావుగారు:—కమిషనరుగారు కాగితమును నులిమివేచినచో నయ్యెచ్చి తీవ్రముగ చర్చ దీసికొనవలసిన విషయమే! కాని కమిషనరుగారు రటలు గావించలేదని తల్కుచున్నారే. పొరటలు నులిమివేయుచుండగ చూచినవారెవరైన గలరా? కమిషనరుగారు మాతముగ పనియందు ప్రవేశించుటచే ఉత్తరము ఎవరియొద్ద నుంచినవైచో తెలిసికొనబాలక పోయినది తెలుపబడినది. కాని అయ్యది సత్యదూరము సమావేశము జరుపబడుటకు సంతకము జేసిన పదుగురిలో నొకరు కమిషనరుగారు లేఖను నులిమివేయచుండగ చూచియుంటిమని యజువుపరుప నున్నారట. కావున ఈ పరిస్థితులలో విషయమును సమగ్రముగ విచారించుట కొరకై ప్రస్తుతము చర్చనీలభి యుండుట యుక్తమని పలికిరి.

కె. వ్యాసారావుగారు:—కాక్షేపించిరి.

సామెంకటాచలంశెట్టిగారు:—తీర్మానమును బలపరచుచు అయ్యది విచారించదగిన విషయమయ్యెను తమ విధ్యుక్తధర్మమని పలికిరి. కమిషనరుగారు దోషము నందు ప్రవేశించిన వెంటనే ఇట్టివివాద పరిస్థితులు జరుగుట కోచనీయము ఈ తీర్మానమును ప్రవేశపెట్టుటయందు గల యుద్దేశము సభ్యులొక్క గౌరవమును కాపాడుటయేగాని వేరు యుద్దేశమేమియులేదు. కమిషనరుగారు లేఖవ్రాసినవారెవరైనది తెలిసికొనియుండురా లేదా యను విషయములో కాగితముపై భాగమునందు వ్రాయబడిన “ఆమనుజుని నావద్దకు పంపుడు” అను వాక్యమే తెలుపుచున్నది. వారావ్రాసినవిషయమును మరచియుండిరి. ఈలేఖ కమిషనరుగారివద్దనే యుండియున్నచో వారు దానిని మరచియుండెడివారుగాదు. విషయ ఈ విధముగ సమాధాన మొసంగి యుండెడివారుగాదు. కావున వ్రాసుగారి సందేహమునకు తావులేదు.

వ్రాసుగారు:—“కమిషనరుగారు కార్పొరేషను సభ్యులందు ఎవరు వ్రాసిరో తెలిసికొనబాలకుండెడికేమో” యని మాత్రమంటిని.

సామెంకటాచలంశెట్టిగారు:—అటులనుచో నయ్యది మరియు గొప్ప ప్రమాదము. ఒక సభ్యునికిని వేరొకసభ్యునికి భేదము జూపి వేరేవరు విధముగ ప్రవర్తన గన్పరచినవారగుదురు ఇట్టి యసందర్భము లికముందు జరుగకుండునని తలంచెను. ఈ తీర్మానము సభ్యులొక్క గౌరవమును రక్షించుటకు మాత్రమేయని సభ్యులెల్లరు తలంచిన నా స్నేహితులకు ఉపసంహరించుకొనవలసినదిగ కోరెదను. లేక ఎన్నికలకొరకై తిన పన్నుగడ యని ప్రతిక్షేపారు తలంచినచో తీర్మానము నుపసంహరించుకొనబాలము.

మరియొక సవరణ

కె. వ్యాసారావుగారు:—కమిషనరుగారి చర్చను విక్రిలి తీవ్రమును నుపన్యాసముచే వివరించిరి. లేఖను నులిమి వేయుటను గూర్చి కమిషనరుగారు అంగీకరించలేదు. ఇక లేఖ వ్రాసినవారిని గుర్తించినా లేదాయను విషయమై కమిషనరుగారు కామతూగారి సంతకమును గుర్తింపబాలకుండిరా? వారిని ఆలంకరచిన వారెవరు? ఏ పసిబాలుడైనను ఆమాత్రము చదువగలిగియుండెడివాడు. (వినుడు వినుడు) లేనిచో ఉత్తరము తెచ్చినవానినే పంపినవారెవరో అడుగబాలకపోయిరా?

ఈ సవరణమందు మహమ్మదీయ సభ్యు లొకరు సాహెబుగారు సభ వదులుచుండగ డా॥ సి. నరేశ్వరమనోగారు గారు “అయ్య తిరిగి వయచేయుడని పలికిరి” “పోటుజేయుటకు” అని వ్యాసారావుగారు పలికిరి. (దీర్ఘముగ నవ్వుకరతాళధ్వనులు.)

కావున వారావిషయము నెరింగియే యుండిరి. కావున కమిషనరుగారి సమాధానము సంతృప్తికరముగ లేదు. ఉపపాదకులు తీర్మాన ముపసంహరించుకొన దలచినచో నే అదేయధిమి మృసవరణ నొకదాని నుపసాదించుచున్నాను. దీనిని బలపరచుటకు నాస్నేహితులకు ధైర్యమున్నచో బలపరతురు గాక, కమిషనరుగారి ప్రవర్తనను దెబ్బబడి యొకటియే నిదర్శనముగాదు. నేను రెండుమారులు వారిచే పరిభవించబడితిని. ఒకానొక ప్రకటనకు నకలు కావలెనని కమిషనరుగారి నడచునందులకు గల కారణమును తెలుప గోరిరి.

రా॥ బి॥ టి. వరదరాజులనాయుడుగారు:—కె. వ్యాసారావుగారు ఇతరవిషయములు చర్చించుట క్రమభిన్నమని యాక్షేపించిరి.

అధ్యక్షులును వ్యాసారావుగారిని ఇతర విషయముల ముచ్చటించరాదని పాప్యరించిరి.

వ్యాసారావుగారు:— అట్లు మమ్ము నిర్బంధించినచో పనిసాగలేదని పేర్కొని పేరు పేరు పడునది. రేపు 20 నుండి. వారియు బలములేకపోయినందున మమ్ముల మాట్లాడుటకు అనుమతి యొసంగనిచో తిరిగి లెక్కలేని సభలు సమావేశపడునని సంకల్పముగ నున్నాము. ప్రతివిజయమున పౌరసభలు గావించి ఈవర్షము ఖండించు తీర్మానములు జేయింపగలము. హాదలకట్ట సుఖములను విచారించి వారికోర్కెల కొనసాగింప జాలనిచో ఈకమిషనరుగారికి రు 2000 ల వేతన మేల యొసంగవలెను? (వినుడు, వినుడు) కమిషనరుగారు సోనులోను, సమక్షముందును, ప్రతినిధులను ప్రతివిజయమున మమ్ముల నిటల అగౌరవ పరచుచున్నారని. బర్కిటు, సర్ హాబిబుల్లా, బోస్, బహదూర్ మున్నగు కమిషనరులతో పరిచయముగలవైన యుండిరి. ప్రస్తుతి కమిషనరువలె నారెన్నడును ప్రసరించి యుండలేదు.

టి. కుందరపురావుగారు:— వ్యాసారావుగారి యుపన్యాసమునకు కాలపరిమితి గలదా?

కమిషనరుగారి ప్రవర్తన; అహంకారయుతము

వ్యాసారావుగారు:— నా స్నేహితుడు తన ఎన్నికల ప్రచారమునకై తొందరపడుచున్నాడు గాబోలు! (నవ్వు) కమిషనరుగారి సమాధానము మిగిల సంకల్పింపకరముగ నున్నది. కమిషనరుగారు నిస్సందేహముగ నిపుణులు గావచ్చును. కాని వారి ప్రవర్తన అహంకార పూరితముగను, దుడుకుగ నున్నది. అట్టి పరిస్థితులు మార్పు నొందవలెను. కార్యోక్తనసభ్యులు తమ ధనమును, దేహమునోక్తలను వినియోగించి పోరాడుచు ప్రజా ప్రతినిధులుగ నిటకు వచ్చియున్నారు. అట్టివారివిధముగ నిరాదరింపబడుట జరుగగూడదని పేర్కొనిరి. కార్యోక్తను కార్య నిర్వాహకవర్గముందలి ఉన్నతోద్యోగియై యుండి ఈ విధముగ ప్రసరించుట ఆశ్చర్యకరము. ప్రేమజాబును ముడిచినటుల నెమ్మదిగ ముడిచిర! (నవ్వు) పురపాలక సంఘాధ్యక్షుని పీఠము నకు వాపునజేరి ప్రజాప్రతినిధులను అగౌరవముగ జూచుటకు నేటికి పురుషు డిటు లరుదెంచెను.

అధ్యక్షులు:— “ఈమనుజుడు” అని పలుకుకుండ మర్యాద కరముగ మాట్లాడుదురా?

వ్యాసారావుగారు:— భగవంతుని సృష్టియందు శ్రీ పురుషులు గలరు. మనమెల్లము పురుషులమే. కమిషనరుగారు “మర్యాద” (ఎటికెటు) అను పదమును ఎచట నేర్చుకొనియుండిరో! కావున క్రిందిపరగాన నేనుపపాదించుచున్నానని పల్కిరి. “ఒకానొక కాన్సిలు సభ్యుని విషయమందు కమిషనరుగారు జూపెట్టిన ప్రవర్తన అమర్యాదకరముగ నున్నదని ఈసభవారు తలచు చున్నారు” అను సవరణ నుపపాదించిరి.

షాఫీ మహమ్మదుగారు సవరణను బలపరచిరి.

టి. వాసుగారు:— సభ్యు లిట్టి వాదనలచే నుపయోగ కరమున కార్యములను ఏమాత్రము జేయజాలకుండెదనియు, కమిషనరుగారు విచార మాచకముగ సమాధాన మివ్వెదనని తీర్మానమును నిలిపివేయ వచ్చుననియు పల్కిరి. బాలురు ఆటలయందును ఎవరినైన నొప్పించినచో తిరిగి తుమాపణ గోరిన దానిని మరచిపోదుము. అభిముననే—

స్వరాజ్యవాదులు:— అట్టి తుమాపణనే మేము వాంఛించునది.

టి. వాసుగారు:— కావున తీర్మానము ముపసంహరించు కొన గోరుచున్నాను. కమిషనరుగారు రింతటితో భీతి జేంది కార్యోక్తను పదలి పోకుండునటుల జూడవలెను.

డా॥ సి. నరేశ్వరునియ్యగారు:— కార్యోక్తను అధికారులు కార్యోక్తను సభ్యులందరి ప్రతి ఒక్కరికిని లోబడియుండువారను అపోహ ప్రబలియున్నది. కార్యోక్తనును నులిమివేసిన విషయము రుజువుపరచబడలేదు. ప్రభుత్వమువారి చే మనకు ప్రసాదించబడిన నిపుణులును, గౌరవనీయులును, యశస్వీయులగు కమిషనరుగారిపై నిట్టి మాటలు పలుకరాదు. పి. భక్తవర్ధను నాయకుగారు:— ఉపాధ్యాయుడు బడికిలనువలె మాటల పాతము నేర్ప నవసరములేదు.

కష్టపడిన తుమాపణ

వి. చక్రయ్యశెట్టిగారు:— కమిషనరుగారి సమాధానము సంకల్పింపకరముగ లేదు. వారి లేఖయందు చిహ్నప్రసాదన వాక్యములను బట్టి వారుజేసిన పనికి నగదుమన్నారనియు, అది కష్టపడిన తుమాపణయనియు మేము తలచి మా తీర్మానము నుపసంహరించుకొనుచున్నాము.

అధ్యక్షులు:— అది తుమాపణ గాదనియు నిజపరిస్థితుల రుజువు ప్రక్రియనుకృతమే యనియు కమిషనరుగారు నడుపుచున్నారు.

వి. చక్రయ్యశెట్టిగారు:— కమిషనరుగారు ప్రభుత్వము వారిచే నియమింపబడినంతమాత్రముచే సర్వాధికారి ననియు సున్నపకామ్యము గలవినియు తలంపరాదు. వారి పదవిని అధికారమును గురించి వారు తెలిసికొనవలె నని కోరుచున్నాము.

కార్యోక్తను ఎన్నికలు

ఆగస్టు 15 వ తేదీన జరుగనున్న

ఎన్నికలు

2. తండ్రియార్ వేట

సి. ఎం. ఆదికేశవులునాయకగారు

8. కొత్తాల్ బజారు

కె. శ్రీరాములునాయకుగారు

20. ఎగ్గూరు

డా॥ ఏ. లక్ష్మీపతిగారు

* * * * *

నెట్టంబరు 12 వతేదీన

10. ఏడుబావులు

గడ్డే రంగయ్యనాయకుగారు

14. ఎన్వేనేడ్

డా॥ బి. ఎస్. మల్లయ్యగారు

21. కీర్తపాక్

ఇ. ఎల్. అయ్యగారు

* * * * *

ఎగ్గూరు కాంగ్రెసు సభ

డా॥ ఏ. లక్ష్మీపతిగారి అధ్యక్షిత్వము బలపరచుటకై ఎగ్గూరులోని క్రైస్తవసంఘము వారు నిన్న రాత్రి మార్చులలో డునురు సభజేసిరి. రా॥ బి. ఓ. కందస్వామిచెట్టిగారు అధ్యక్షత వహించిరి. చాలమంది వచ్చియుండిరి.

కందస్వామిచెట్టిగారి ఉపన్యాసము

అధ్యక్షుడు తానేపత్తుమునకు చెందియుండలేదని ప్రథమమున చెప్పెను. తనకెవరియందును ప్రత్యేకాభిమానము లేదనెను. ప్రస్తుతజేతేలిని గమనించు అభ్యర్థులనే యెన్నుకొనవలెను. జాతీయప్రభుత్వమును నడపింప సమర్థులుగ జేయుటకై శిక్షణ యొసంగు స్థానికస్వపరిపాలనము ముందొసంగబడినది. ఈరెంటికి భేదములేదు. రెండింటికి పరస్పర సంబంధము గలదు. 1920 సం॥ పూర్వము యీరాష్ట్రములో పక్ష భేదములులేవు. సంస్కరణములు ప్రవేశపెట్టబడినపుడు యీ భేదము లేర్పడినవి. బ్రాహ్మణతరపక్ష నాయకులు తమసంఘము నేమో యుద్ధరీతుననుకొనిరి. కాని రానురాను ఉద్యోగవాంఛ పాపుటచే ఆపక్షముయొక్క ఉన్నతాశయము లడుగంటినది. బ్రాహ్మణులే యీ జాతివైషమ్యములకు కారకులని బ్రాహ్మణతరపు నిందించుచుండెడివారు. కానియిప్పుడు తామేఅట్టి వైషమ్యముల పెంపొందించుచున్నారని. డా॥ నాయరు మున్నగు సంస్థాపకులు ఆద్రావిడుల సహాయము లేనిది తమ పత్తుము జయమొందనేరదని చెప్పియుండిరి. కాని తదనంతరము వచ్చిన నాయకులు ఆసంఘమును అణగదొక్కిరి. ఆదిద్రావిడుల కనుకూలముగ యత్నములన్నియు నిరాకరించబడినవి. నిమ్మజాతుల సంరక్షణ లేనేలేదు. చివరకు కమిషనరుగారు వ్రాసినది తుమాపణగానిచో నేను తీర్మానము నుపసంహరించుకొనజాలను.

తుమాపణ లొసంగుటకు రాలేదు

కమిషనరుగారు:— వెంటనే లేచి “అయ్యది తుమాపణ ఏమాత్రము గాదు. నిజపరిస్థితుల చెలుపుప్రక్రియ మాత్రమే. తుమాపణ గోరుటకై నేనెటుకు రాలేదు. డా॥ కామతుగారి ఉత్తరమును నులిమివేసినది నేనంగీకరింపను” అని గంభీరముగ పల్కిరి.

వి. చక్రయ్యశెట్టిగారు:— కమిషనరుగారు పల్కిన వాక్యములను వినిపిదప నేను నాతీర్మానము నుపసంహరించుకొనజోనని పల్కిరి. పిదప వ్యాసారావుగారి సవరణ వోటు నకు బెట్టుబడి అధిక సంఖ్యాకులచే ఓడింపబడినది.

పోలు గోరబడగ 11 అనుకూలురు, 23 ప్రతికూలురు, 5 తటస్థులుగ లెక్కింపబడిరి. అనుకూలముగ వోటుజేసినవారిలో కె. వ్యాసారావుగారు గొప్ప మిగిలిన పడుగురు స్వరాజ్యవాదులు.

ప్రేక్షకులందు గొప్పవ్యయము చేలరేగ సభ ముగింపబడినది.

జస్తి సుపరీము జీవించుటయే కష్టమగుచున్నది. సంగైకల్లో సాధించలేని పక్షము అంత ముండుటయే మంచిది.

స్వరాజ్యపక్ష మొక్కటియే యిప్పుడు జాతీయైక్యతకు పాటుబడుచున్నది. ఆస్పృశ్యతపై స్వజమెత్తి విజయము గాంచిన పక్షమిదియే. ఈడివిజములో ఒక డాక్టరు, ఒక లాయరుఅభ్యర్థులుగ నిలిచిరి. లాయరున్న డాక్టరులకే ఓట్లుచ్చుటమంచిది. అని చెట్టిగారు చెప్పిరి.

ఎస్. శ్రీనివాసయ్యగారు

కాంగ్రెసువారికి వీరు వారను భేదములేదు. బాతీయై కృత స్థాపించుటయే వారి ముఖ్యోద్దేశము. ఒకసంఘము యితర సంఘములపై అధికారము వహించాలను. ఉద్యోగులు మాటలు కాంగ్రెసువారిని మోసగించలేవు. కావున క్రైస్తవులందరు డా॥ లక్ష్మీపతిగారికి ఓట్లయవలెనని శ్రీనివాసయ్యగారు చెప్పిరి.

డి. కలందైయ్యగారు వకీలు పిమ్మట నుపన్యసించిరి. క్రైస్తవులుగోడమీద పిగ్గివాటునుమాని, జేతనులో అభివృద్ధినిగార్చుననుసరించుచున్న రాజకీయపక్షమునందు చేరవలెనని కోరినది. జస్తి సుపరీమువారు క్రైస్తవులకేమీ లొనగూర్చిరి. ఏమియులేదు. పెగానాసనసభాధ్యక్షుడు క్రైస్తవుడనియు, ఒక కళాశాలాధ్యక్షుడు క్రైస్తవులే యని జెప్పించుచురు. వీరు స్వకీనలనే యింతవరకు వచ్చిరిగాని, జస్తి సుపరీమువారి ప్రోద్బలమునగాదు. క్రైస్తవులకు స్వరాజ్యపక్షములో చేరినందువలన నష్టములేదు. వీరు ప్రత్యేకముగనుండి తమయిబ్బందుల బాపుకొనుటకు తగిన సంఖ్యలేదు. బహుమంది వీరు జాతీయోద్యమ ప్రవాహము నెదుర్కొనజాలరు. కావున స్వరాజ్యపక్షమునందు చేరుటే మంచిది. సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమువలన ప్రయోజనములేదని తెలియజెప్పెను. భారతీయక్రైస్తవ ప్రతినిధులు తానసభలో సాలదానాగారు లేవు తక్కిన వారందరు యేపక్షపాధికారమునందుండిన ఆపక్షమునందు చేరుచున్నారు. వైసంధ్యల నాక్రమించు నుద్దేశముతో ముందుగా స్థానిక సంఘముల నాక్రమించవలెను. అని కందాలయ్యగారు చెప్పిరి.

షాఫీమహమ్మదుగారు రుపన్యసించుటతో సభ ముగిసెను.

* * * * *

ఎన్నికల విశేషములు

కాంగ్రెసువారిని కొట్టబోవుట

8 వ డివిజనులో జస్తి సుపరీ అధ్యక్షిత్వమున క్రీ. కె. రంగయ్యనాయకుగారి తరపున పనిజేయుచుండు అరుణాచలం అను నాతడు కాంగ్రెసు అధ్యక్షిత్వమున కె. శ్రీరాములునాయుడిగారికి వోటులొసంగవలెననిదిగ కోరుచు గోడలపై నంటించబడిన కాగితములను ఎలకట్టు పిగ్గారికోటల వద్ద చిదివేయుచుండెను. శ్రీయుతులు గడ్డేరంగయ్యనాయకు కె. శ్రీరాములు నాయకుగారుల అచటికివెళ్లి ఆతనిని “ఏల చిదివేసెద వని” తెల్పించిరి. అందు కారణము తనతనమును అంగీకరించి తలపలు వైచుకొనెను కాని వెంటనే తన దుకాణమునొద్దకు వెళ్లి ఇసుప సుత్తె నొకదానిని గైకొని శ్రీ రంగయ్యనాయకు శ్రీరాములు నాయకుగారులపైకి దుముక ప్రయత్నించెను. వెంటనుండు వారు ఆగ్రహవేషులై నను శ్రీ రంగయ్య నాయకుగారువారిని కాంతపరచి అరుణాచలంను పంపివేసెను. ఈతడే కె. శ్రీరాములునాయకుగారి కాంగ్రెసు భజనలయందును రాళ్లు దువ్వినటుల తెల్పుచున్నారు.

మోహినీ తైలము

5 తులూనానె గల సీసా 1-కి రూ. 0-12-0

శ్రీపురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది.

ఇది మనపరిశ్రమము జేయు విద్యార్థులు, స్త్రీలు, ఉద్యోగిగణులు మొదలగువారికి సుఖనిద్ర, విశ్రాంతి నిచ్చును. సుందరల ముఖిలాభ్యుసనునకు ప్రాపక మరులను మనోహరముగ బెంచి కాపాడును. ఈతైలమునందు కల రహణీయ మగు సువాసన చెప్ప నలవిగాదు. తలసరాచి దువ్వుకొనిన ఇరుగు పొరుగు వారలకుమాడ పరిమళము వ్యాపించును. తలలోమందును పుట్ట నీయదు. దీనియందు మనోహరముగ సువాసన ద్రవ్యములను జేర్చి తయారుచేయించి జేలకొంది సీసాల విక్రయించి మెప్పుబడసియున్నాము. వేయేల, ఒకసారి పరీక్షించిన నిజము తెలియగలదు.

రోమహరి డబ్బీ 1-కి రు 0-8-0

ఈభస్మమును నీటితో కలిపి పట్టించిన రోమములు రెండు నిమిషములలో మొదలంటు రాలిపోవును. దీనివలన చర్మము నలుపెక్కదు. శుంట్టుండుడు, రోమములు రాలిపోవును.

చుండుకునూనె సీసా 1-కి 0-6-0

ఈ నూనెను రాచిన చుండు, పొట్టురాలుట, జిలగోకుడుపుండ్లు మొదలగునవి మానును. దీనివలన వెండ్రుకలకుహని గలుగక చక్కగ బెరుగ గవు.

అమ్మతాంబూనం డిపో, మదరాసు + బొంబాయి

బొంబాయి మహమ్మదీయ

విద్యాసభ

రెండవది న చ ర్య

నేవింగ్సుభ్యాంకియందలి మహమ్మదీయుల వద్దలపై వడ్డీ మహమ్మదీయవిద్యాభివృద్ధికి వెచ్చింపవలయును

పునహా, ఆగస్టు 11:— బొంబాయి ప్రెసిడెంసీ మహమ్మదీయ విద్యాసభయొక్క రెండవదినసమావేశమందు హైదరాబాదు వాస్తవ్యులను నవాబు సర్దారు యార్జంగు బహదూరు గారు అగ్గత్యుత పహించిరి. పునహా లెక్చరు, సర్ జార్జి అండెరు సన్ను మొదలగు ప్రసిద్ధులు హాజరైరి.

పంజాబు విద్యావిధానముపై సర్ జి. ఆండరుసన్ను గారి ఉపన్యాసము

పంజాబునందు విద్యావిధాన మను ఉపన్యాసానంతరము రెండవది న చ ర్య బ్రారంభింపబడెను. మూడు ఘనకార్యములను గురించి పంజాబు గవర్నరు మెంటు గర్వింపవలసియున్నదని పంజాబు డైరెక్టరు సర్ అండెరు సన్ గారు నడిపిరి. యుద్ధసమయముందు దేశీయ విద్యావ్యాప్తి గావించుటకు నొక స్కీమును ప్రభుత్వము దయారూపించెను. గత మార్చి నెలయందు యిండియా ప్రభుత్వము రాష్ట్రీయ కట్టముల భారమునుండి 61 లక్షలు దగ్గించెను శుభవార్త దెలియుటతోడనే దేశీయవిద్యాభివృద్ధి విస్తరింపజేయుటకు పంజాబు శాసనసభయందు విద్యాశాఖ 17½ కోట్ల అదనముగ గ్రాంటు గోర శాసనసభ అందుల కంగీకరించెను. పంజాబు ప్రభుత్వ మెన్నడును విద్యాశాఖయందలి డిమాండులను దగ్గించలేదు. ఈ మూడింటికిని పంజాబు గర్వింపవలసియున్నది. తగినంతకాలము పాఠశాలయందు విద్య నభ్యసించి చక్కని సాహిత్యమును అలవడజేసికొనుటకు దగినంత జ్ఞానము వచ్చువరకును బాలురు నిర్బంధింపవలయునని వక్త చెప్పెను. పంజాబునందు జిల్లాల అవసరమునుబట్టి గ్రాంటు లీయబడుచున్నవనియు, ఆర్థికపరిస్థితులను బట్టి నీయబడుట లేదనియు డైరెక్టరుగారు చెప్పిరి. అధిక శ్రద్ధతో ఉపన్యాసము నభికులు విని ప్రమోదమృతైరి.

తీర్మానములు

మహమ్మదీయులు నేవింగ్సుభ్యాంకులందు నిల్వజేసికొనిన ధనముపై వడ్డీనవసరము లేదని గోరువారి ధనముపై వడ్డీనికొనిధిగ జేర్చి మహమ్మదీయుల విద్యనిమిత్త మవి వెచ్చింపవలయునని హరూనుజాఫరుగారు స్టేటుకౌన్సిలనందు గావించిన సిఫార్సు అంగీకరించుచు నొక తీర్మానము కాన్ఫరెంసునందు నేడు గావించబడెను.

మహమ్మదీయ విద్యాభివృద్ధికి యి. హెచ్. జాఫరుగారు గావించిన సేవను ఉగ్గడించి వారు గౌరవనీయ కార్యదర్శిగ నుండి బనిచేయుటకు కాన్ఫరెంసునకు వారియందు మెండుగ విశ్వాసము గలవనియు ఖాను బహదూరు షేకు అలీబాగ్దా గారు ఒక తీర్మానము ప్రతిపాదించిరి.

డెబ్బది యొరుగురుండి ఎనుబదివరకును పరిపాలన సంఘసభ్యులసంఖ్య హెచ్చింపవలయునని సభయొక్క 27-వ నిబంధన మార్పుగావించుటకు కాన్ఫరెంసు అంగీకరించెను.

రౌతి సమావేశమందు “ప్రపంచమందు భారతదేశము యొక్క స్థానము” అను విషయమై మాజిక్విలాంతరు సహాయ్య మున ఉపన్యాస మియ్యబడెను. తొలోగారు రుపన్యాసమిచ్చిరి. కాన్ఫరెంసునిధికి ఖేరుపురం మీరునవాబుగారు రూ 15000 ల నిచ్చిరనివజీరు యం. కె. షేకుగారు ప్రకటించిరి.

ఉర్దూకవులనుండి గీతములు పాడబడెను. మృదుమధుర స్వరముతో బాదిన నొకబాలునకు ఖేరుపురం మీరు నవాబు గారు రూ 200 లు బహుమతిగ నిచ్చిరి.

ఉర్దూభాషయందు ఉపన్యసించి సర్దారు యార్జంగు బహదూరుగారు సమావేశమును ముగించిరి. తదనంతరము కాన్ఫరెంసు జయప్రదముగ నరుగులకు శ్రమ పడినవారికిని అమితముగ సహాయ్యము చేసినవారలకెల్ల గౌరవనీయ కార్యదర్శివందన ములర్పించెను.

విందు

కాన్ఫరెన్స్ భవనమందు గౌ. యి. హెచ్. జాఫరుగారు సభ్యులకు యింపున విందు సాయంత్రమందు జేసిరి. పెక్కురు విందునకు వచ్చిరి. శాసనసభాసభ్యులు దొరతనపు టువోల్యులు గూడ విందుకుడువ వచ్చిరి. పరివారసహితముగ గవర్నరు సర్ వెన్నేహాల్ సన్ను గారు విందునకు వచ్చిరి. గవర్నరు వచ్చునట్టి నుండియు మహమ్మదీయ సంఘమునకు గావించిన ఉపకారములను వక్కాణిం సర్ వెన్నేహాల్ సన్ను గారిని గౌరవనీయుడగు జఫారుగారు శ్లాఘించెను.

రంగూనుబిషప్పపై కేసు

కొట్టబోయెనని నేరారోపణము

యూరోపియను మేజస్ట్రేటు కేసు విచారణ

గావించవలయుననుట

రంగూను, ఆగస్టు 11:— రెడ్డియారు ఉన్నత పాఠశాల యందు పాఠ్యయంతుగ నుండిన పి. సూర్యమనిని రంగూను బిషప్పరివరెండు ఫ్రై పు, రివరెండు కెంపుగార్లు కొట్టబోయిరని యిండియను పినలుకోడు 824, 109 కేసు నుల్ కింద దాఖలుచేసిన కేసు విచారణ నిమిత్తము ముద్దాయిలు కోర్టునందు హాజరుటకు సంవలలు జారీచేయబడగ, మొదటి యిద్దరి ముద్దాయిల న్యాయవాది మేజస్ట్రేటుగారివద్దకు వచ్చి కోర్టునందు ముద్దాయిలు హాజరుగా నవసరములేకుండ ఉత్తరము నీయవలసినదని గోరెను. మొదటి తరగతి అదనపు మేజస్ట్రేటును డబ్లియ. బాలన్ గారు రందులకు నిరాకరించుటచే ముద్దాయిలను యూరపియను యేజస్ట్రేటు విచారణ గావించవలసిన దని దరఖాస్తు దాఖలు చేసెను. జిల్లా మేజస్ట్రేటు కోర్టునకు కేసు బదలాయంపబడెను. జిల్లా మేజస్ట్రేటు యు. బి. కిక్ గారి ఫైలునకు కేసు బంపబడగా నాయన పడమటి డివిజనులు మేజస్ట్రేటు గ్లాడ్ హిల్ వి. సి. ఎస్. గారికి విచారణనిమిత్తము కేసు బంపిరి.

ఫిర్యాదీప్రీటిమను

యూరపియను ముద్దాయి యూరపియను మేజస్ట్రేటుచే విచారించబడుటకు ప్రస్తుత మిందు క్రిమినలు ప్రాసీజరుకోడు నందు నిబంధన లేదనియు, పెంటుగేబ్రియను చర్చి కార్యదర్శి యగు జి. జోసెఫుగారు యీ ముద్దాయి యింటిలో బ్రవేశించి దొంగతనము గావించెనని క్రిమినలు ప్రాసీజరుకోడు నందలి 208 సెక్షను బ్రకారముగ గావించిన ఫిర్యాదు పడమటి డివిజను మేజస్ట్రేటు గొట్టిచేసెననియు, పడమటి డివిజనులు మేజస్ట్రేటు కోర్టునందు తనకు న్యాయము దొరకదని భయమగుచున్నదనియు, పడమటి డివిజనులు మేజస్ట్రేటు ఫైలునుండి మొదటి తరగతి అడిమలు మేజస్ట్రేటు కోర్టున కీ విచారణ నిమిత్తము కేసు సంపవలయుననియు, వారే ముందుగ కేసును బ్రటిరనియు ఫిర్యాది జిల్లా మేజస్ట్రేటు కోర్టునందు పిటిషను దాఖలుచేసెను. లేదా సరియగు న్యాయమును బ్రసాదింప దలచినచో కోర్టువారి యిష్టము వచ్చిన మరీ యేబర్నా మేజస్ట్రేటు అయినను కేసును విచారించుటకు తనకభ్యంతము లేదని పిటిషనరు చెప్పెను.

ఫిర్యాదీ దరఖాస్తు ఏల అంగీకరింపరాదో చెలుపవలసినదని జిల్లా మేజస్ట్రేటు ముద్దాయిలకు నోటీసులు చేసెను.

(అ. ప్రె.)

మిమాంసవిద్యార్థి ని గౌరవించుట

పూనా, ఆగస్టు 12:— పూనా నూతనకళాశాల మిమాంస విద్యాలయమునుండి బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయమందు పట్టభద్రుడై మొదటివిద్యార్థియగు శుక్లగారికి రూ 4000ల బహుమతిని యివ్వ. ఆర్. జయకరుగారు సభాధిపత్యము వహించి తత్సభలో నిచ్చిరి. వీరు మిమాంసము నభిమానవిషయముగ దీసుకొని పట్టభద్రులయిరి.

జయకరుగారు రుపన్యసించుచు హిందువులు పూర్వచారములను ప్రస్తుతపరిస్థితుల ననుసరించునట్లు చేసుకొనుటకు పూర్వ మిమాంసమును బాగుగాగమించి, పరిశ్రమ చేయవలెననిరి. పూర్వమునాటి యాచారమును, నేటియాచారములను విమర్శించి పూర్వమిమాంసము ననుసరించి సంఘమునందు స్త్రీలస్థానము, భూమిహక్కు మొదలగు ప్రముఖ విషయములందు నేటినూత్రములకు నాటినుత్రములే హెచ్చుసౌజన్యముగ నున్నవని తెలిపిరి.

(అ. ప్రె.)

న్యాయమూర్తి దాసుగారి యూరోగ్యము

రంగూను, ఆగస్టు 12:— నిన్న సాయంత్రము న్యాయాలయమందు పనిజేయుచుండగానే రక్తస్రావముగ రోగము హఠాత్తుగా న్యాయమూర్తిదాసుగారికి సంభవించెను. నేడు కొంచెము ఖులాసాగానున్నారు.

(అ. ప్రె.)

ప్రేమపురస్కరము మాలలకు గవర్నరుజాఫరుగారి యొడ సంతసము జూపి నందనము లర్పించెను. వారి కత్తిసామర్థ్యము లందు లోటులేకుండ మహమ్మదీయుల అభివేక్షణల సాఫల్యము నొందుటకు సానుభూతిని జూపెనని సర్ వెన్నేహాల్ సన్ను గారు చెప్పిరి.

యిబ్రహీంహరూను జాఫరుగారి భార్య ఘోషా స్త్రీలకు విందుజేసెను. విందునకు వచ్చిన ఘోషా డెలిగేట్లు అఖిల భారత మహమ్మదీయ మహిళాకాన్ఫరెంసున కధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడిన లీగం అబ్దుల్ ఖాదరుగారిని సందర్శించిరి. ఉమాల్ హాయటుఖాను యిబ్రహీంహింట్లోలాగారి భార్య మంత్రుల భార్యలు, డెక్కు డెలిగేట్లు విందునకు వచ్చిరి.

(అ. ప్రె.)

జబలుపురం దగానేరము

సాక్ష్యము విచారణ

నాగపురం, ఆగస్టు 12:— జబలుపురం దగానేర విచారణ యందు జీవనదాసుగారు క్రాసు చేయబడిరి. పోలీసు యిన సెప్టెరు జనరలుగారితో గలసి రెండుసార్లు సంప్రతించెనని జీవనదాసు చెప్పెను. యూసపుతో సంప్రతించితిని పోలీసు యిన సెప్టెరు జనరలు మరోనీగారితో చెప్పలేదు. ఉత్తరము జూపలేదు.

ఫిర్యాదీల రెండవసాక్షి నల్లెళాను. కలూరామచారుగారి మోటారుబండి తోలువాడును కేసుయందు రెండవ ముద్దాయిగ నున్నాడు. జీవనదాసుగారు బారుగారి బంగారా విడిచి వెల్లిపోయిన పదినిముషముల కాతడు జీవనదాసుగారి చెంబడి వచ్చెను. పోలీసువిడెంటిఫికేషను పరేడునందు, బోనునందు కలూరామచారు సాక్షి గుర్తించెను.

బారుగారి సాక్ష్యము

ఫిర్యాదుల మూడవసాక్షియగు బారుగారు విచారించబడిరి. గత 24 సంవత్సరములందుండి యూసపు తనవద్ద నొకరి చేయుచున్నాడని సాక్షి తెల్పెను. గుట్టుములను కొనుటకు నూలే సిరూపాయలు విలువగల కరంసీ నోట్లు ఆరుజేల రూపాయలకు జీవనదాసు యిచ్చెననియు ఉత్తరముగూడ యిచ్చెననియు బారు గారొప్పుకొనిరి. జీవనదాసుగారు నెల్లిపోయిన పది నిముషములకు తనకు గుట్టుములను గొనుటకు జీవనదాసు రూ 5000 లు యిచ్చెననియు, కోర్టుకు పోవు దారియందు బాంకు నందుంచెదననియు యూసపుతో బారుగారు చెప్పిరి. ఉత్తరము లేకుండ సామ్మ్యు ఆత డీయడని యూసపు చెప్పి ఆత్మర్యపోయెను. 45 నిముషముల బిమ్మట యూసపు ఉత్తరమిచ్చెను. ఉత్తరమెవరు చెప్పిరని బారుగారు యూసపు నడిగిరి. జీవనదాసు తొలుకు మనిషి. ఒకరు ఉత్తరము చెప్పెనని యూసపు చెప్పెను. తన వరండా కెదురుగ ఆ మనిషి వచ్చెను. ఆయని యెదుట యూసపు సామ్మ్యు లెక్కపెట్టి కలూరామచారు చేతికొచ్చెను. బోనునందున్న వాడే సామ్మ్యు అపహరించెను. జీవనదాసు తనను, తర్వాత కలసికొనిన బిదప గుట్టుములు కొనుటకు యిచ్చిన సామ్మ్యు తిరిగి దీసికొంటిరేమి యని బారుగారు అడిగెను. తాను సామ్మ్యు దీసి కొనలేదని జీవనదాసుగారు చెప్పిరి. వెంటనే పోలీసునకు తెలిపాను జేసెను. ఉత్తరము దీసికొనిరమ్మని, బారుగారు యూసపును అజ్ఞాపించెను. ఉత్తరము కొరకు యూసపు వెతికెనుగాని అప్పడది కన్పించలేదు. కాని ఉత్తరము తప్పకుండ దొరకునని యూసపు దృఢముగ చెప్పెను. తానొకగంటలో ప్లీడరు గోల్ వాల్ కారు గారితో గలసి వచ్చెదనని చెప్పి వెడలిపోయెను. ముక్కలు ముక్కలుగ నున్న ఉత్తరమును యూసపు చూపించెను.

క్రాసుపరీక్ష

పంపబడిన నలుబదియైదు నిముషములకు తనకందిన ఉత్తరమందలి విషయములు తన యింటిలోని వారికెవరికిని దెలియుట అసంభవమని జీవనదాసుగారితో బారుగారు చెప్పిరి. జోధపురం వాస్తవ్యులను సర్ ప్రతాపసింగుగారికి యూసపు విషయమై బహు నమ్మిక గలదు. కొలుములకు చాలసార్లు వారతనిని దీసికొనిపోవుచుండిరి. యిచ్చిపురమందు యూసపు నకు కొంత ధూమి గలదనియు ధూతికి కొడువలేనివాడనియు బాసుగా రెరుంగును.

18-వ తేదీవరకు క్రాసు నిల్పివేయబడెను. (అ. ప్రె.)

భారతీయనైనిక పాఠశాలసంఘము

ప్రథమసమావేశమయిరి

సిల్వా, ఆగస్టు 12:— భారతీయనైనిక పాఠశాలా సంస్థాపకసంఘము ప్రథమమున నిన్న శాసనసభా భవనమందు, సర్ యాండ్రాస్సీను గారి యగ్గత్యుత క్రింద సమావేశమయిరి. పండితమోతీలాలు నెహ్రూ, మహమ్మద్దాలీ జన్నా గార్లి ద్వలదక్క మిగతవారెల్లరు వచ్చిరి. సభాప్రారంభమున నధ్యక్షుడు సర్ సురేంద్రుని మరణమునుగూర్చి వివరించిరి. అధ్యక్షుడు ప్రథమోపన్యాసము గావించినపిమ్మట సంఘమున విచారణను జరుపు విధానమునుగూర్చి చర్చించిరి. కాని నిశ్చయమునకు రాలేదు. మఱి సంఘసభ కనివారమునాడు జరుగును. పశ్చిమప్రాంతమును, మధ్యప్రాంతములును గూడ ప్రాతీనిధ్యము వహించునటు లచట నుండి యిద్దరుసభ్యులను సంఘమున జేర్చుకొనుచునని యూహింపబడుచున్నది.

కార్పరేషను కమీషనరు

అడుగులోనే హంసపాదు అనునటుల, కార్పరేషనులో క్రొత్త కమీషనరుగారు ఛార్జీ తీసికొనిన వెంటనే, కౌన్సిలరులకును వీరికిని ఎడ బాటు గలుగుట శోచనీయము. క్రొత్త కమీషనరుగారు సమర్థులయినను, అధికార సాంప్రదాయములు వారిని నెన్నంటి యుండుటచే, నూతన వాతావరణమున కనుకూలముగ మెలగుటకు వారికి సాధ్యపడలేదు. కమీషనరును ప్రభుత్వమువారు నియమించుటచే, యిబ్బందు లనేకములు గలుగుచున్నవి. ప్రజాప్రతినిధుల తీర్మానములను కొనసాగించుటకు, వారికి వశులయిన కార్యనిర్వాహక దోష్టాగి యుండుట యవసరము. వీరితో సంప్రదింపకుండ, ప్రభుత్వమువారు తమ యిచ్చవచ్చినవారిని నియమించుటచే, ప్రతినిధులు నిస్సహాయు లగుచున్నారు. ఇట్టి విషమస్థితి నెంతవరలో దొలగించిన నంతజేలు. కలకత్తాలో, కార్పరేషను వారే కమీషనరును నియమించెదరు. కమీషనరుగారు సుభాషచంద్రబోసుగారు, ప్రజాక్షేమమున కెంత పాటుబడెనో దెలుప నక్కరలేదు. మద్రాసు కార్పరేషనుకు గూడ నట్టి స్వాతంత్ర్యముండుచో, పరిస్థితులు చక్కబడుట నిశ్చయము. కార్పరేషను వారి యభిప్రాయమును గనుగొనియైనను, ప్రభుత్వము వారు కమీషనరును నియమింపవచ్చును. చట్టములో నిట్టి ఏర్పాటు లేక బోయినను, ఆచారము నొక దానిని నెలకొల్పవచ్చును. కాని వారటుల గావించరయిరి.

ప్రజాప్రతినిధుల ప్రాబల్యముగల, కార్యాలయములలో ప్రభుత్వోద్యోగులకు మిగుల కంటకముగ నుండును. వారు తమ ప్రాతవైఖరిని విడనాడక, క్రొత్త పరిస్థితులతో సరిపెట్టుకొనరు. అట్టి వారిని కార్పరేషనువై బలవంతముగ జొప్పించుట పాడి గాదు. ప్రజాప్రతినిధులతో కలిసి మెలసి బనిచేయు వారినే నియమించుట యుక్తము. ఇంతవరకు యూరపియను సివిలు సర్వీసు ఆఫీసరు లీడవి నాక్రమించుచుండిరి. క్రొత్త కమీషనరుగారు ప్రభుత్వ నియమితు లయినను, భారతీయులగుటచే సోదర భారతీయుల మనోభావములను బాగుగ గ్రహించి ఎక్కుడు అనుకూలముగ ప్రవర్తించెదరని నమ్మితిమి. కాని, పిమ్మట జరిగిన చర్య లిట్టి యాశకు ప్రోద్బలమొనగుట లేదు. కార్పరేషను సభ్యు లెవరయినను, వినయముగ నొక్కకోర్కె గోరిన, దానిని సఫలపరచుటకు కమీషనరుగారు ప్రయత్నించుట న్యాయమైయుండెను. ఇందువలన వీరి ప్రతిష్ఠకుగాని గొప్పతనమునకు గాని భంగము

వాటిల్లుబోదు. అందుకు మారుగ, వీరి పలుకుబడియు ప్రజానురంజకత్వమును వృద్ధియగును. ఎంత తొందర పనిలో నున్నను, కార్పరేషను సభ్యుడు పంపిన చీటీని నలిపి క్రిందబారవైచుట, యప్రశస్తము. అంత నిర్దాక్షిణ్యముగ ప్రవర్తించవలసిన యవసరమే మాత్రము లేదు.

కాగితమును నలిపి పడవైచినమాట నిజము కాదని యొకవేళ యంగీకరించినను, “విన్నపమును అనుకూల కాలమున, అనుకూల ప్రదేశమున, అర్హతగలవారు మాత్రమే గావించవలయు” నని జవాబిచ్చుట, ఎంతమాత్రము యోగ్యముగ లేదు. కావలసిన విషయముల గూర్చి కౌన్సిలరులు కమీషనరుగారికి దెలుపుచుండుట, ఇదివరకే యాచారమయ్యెను. అందుచేడాక్టరు రామకామత్తుగారు ప్రాత మర్యాద నతిక్రమింప లేదు. ఇంతకన్నను “తాము ఆవిషయమును విచారించెద” మని మర్యాద పురస్కరముగ కమీషనరుగారు బదులువాసిన నెంతయో మేలుగనుండెడిది. అవసరమని దోచినచో, ముందెన్నడయినను కమీషనరుగారు తాము వేరు నియమముల ననుసరించెదమని చెప్పవచ్చును. ఇద్దరు ముగ్గురు కౌన్సిలరులు తా మవమానింపబడినటుల, నిన్నటిసభలో నుడివిరి. ఇట్టివైఖరి నికముందుగూడ కమీషనరుగారవలంబించుచో, కార్పరేషను వ్యవహారములు నెమ్మదిగ కొనసాగనేరవు. కమీషనరుగారు సభలో తమ విచారమును దెలిపిన బాగుండెడిది. ఇట్టి మనస్తాపములను పెరుగనిచ్చుట పాడిగాదు. యూరపియను యద్యోగులు తమ కఠిన ప్రవర్తనమువలన, ప్రజలలో నసంతృప్తి గలుగజేయుచున్నారు. భారతీయోద్యోగులు సయితము ఈ మార్గమునేద్రొక్కుచో, భావికాలము వికారముగ నుండక మానదు. కమీషనరుగారి చర్యను నిరసించు తీర్మానము, ప్రస్తుతపు కార్పరేషను సభలో నెగ్గుట దుర్లభమని దెలిసినను, కాంగ్రెసుపక్ష సభ్యులు తమ మనోభావమును స్పష్టముగ దెలిపిరి. కౌన్సిలరుల ప్రతిష్ఠకు భంగము కలుగునపుడు, జస్టిసు ప్రతినిధులు ఇతరులతో చేతుల గలిపి వారి మర్యాదను కాపాడి యుండవలసినది. ఇది పక్షప్రశ్నగాని, వ్యక్తినంబంధమగు ప్రశ్నగాని గాదని తెలిసిన విషయమే. ఇటువంటి ముఖ్యవిషయములలో గూడ జస్టిసు పక్షమువారు అధికారుల నభిమానించుట అసభ్యము. ఈ పక్షము స్వాతంత్ర్య రక్షణకు తోడ్పడదని మరియొకమారు వెల్లడియైనది. కార్పరేషను కమీషనరుగారిపై నితర విధమగు ద్వేషము లేదని సభ్యులు తేటపరచిరి. కమీషనరుగారవమును కార్పరేషను గౌరవమును నిలుపుటకే, నిన్నటి సభ గూడెను. కమీషనరుగారు విచారము నయినను సూచించక, పరిస్థితులను విషమ స్థితిలోనికి దెచ్చిరి. ఇకముందయినను, కమీషనరు గారు తమ వైఖరిని మార్చుకొని, ప్రజాప్రతినిధులతో కలిసి మెలసి సామ్యముగ పాటుబడుట యుక్తమని గ్రహించుచో, నిన్నటిసభ వృథ గాలేదని, సంతసింపవచ్చును.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ చట్టము మూడు కేంద్రములు

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ చట్టము యీ వారపు భోద్దుసెంటు జార్జిగెట్టులో ప్రచురింపబడినది. దీనిని

మదరాసు శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టుటకు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు రనుమతి నొసంగిరి. ఈ చట్టము తృప్తికరముగ గనుపించుట లేదు. విశ్వవిద్యాలయపు ఏర్పాటుల విషయమున, మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయము ననుకరింప బ్రయత్నించుటచే, క్లిష్టత ఏర్పడినది. ఛాన్సులరు, ప్రోఛాన్సులరు, వైసు ఛాన్సులరు, సినేటు, సిండికేటు, అకాడెమికు కౌన్సిలు మున్నగు నాడంబరములు యథాప్రకారముగ నేర్పడును. ఇంతకన్నను నిరాడంబరమును, వ్యయాధిక్యమున కవకాశము లేని ఏర్పాటుజేసిన మేలుగ నుండెడిది. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము, ఏకభాషను మాటలాడు ప్రజల యుపయోగము నిమిత్త మేర్పడుటచే, ఆంధ్రభాషలోనే ఉన్నత విద్యగలుపుటకు ప్రత్యేకపు ఏర్పాటుండుట యవసరము. లేనియెడల విశ్వవిద్యాలయమునకు ప్రత్యేక వ్యక్తిత్వము కనుపించదు. దేశభాషల ద్వారా విద్యగలుపుట యుక్తమని, చట్టమును నిర్మించినవారు సిద్ధాంతమునందు అంగీకరించినను, చట్టమునం దెంచదగిన ఏర్పాటులు గనుపింపవు. గ్రంథప్రకటన సంఘము నేర్పరచినంత మాత్రమున ప్రయోజనముండదు. ఈ విషయమై ఎక్కుడు నిశ్చితమగు ఏర్పాటులు జేసినగాని, ఆంధ్రులకు తృప్తిగలుగదు. శాసనసభ్యులీ విషయమును గుర్తించి, తగినమార్పులు జేయనిచో, చట్టము విశేషప్రయోజనకారి గాజాలదు. విశ్వవిద్యాలయపు సెంటరుల నేర్పరుచుటలో, నిదివరకు నాల్గు కేంద్రములు సూచింపబడెను. మా ఎదుటనున్న చట్టములో, విశాఖపట్టణము, రాజమహేంద్రవరము, అనంతపురము అను మూడు కేంద్రములు మాత్రమే గలవు. ఈమార్పుకు కారణమేమియో తెలియదు. బెజవాడను కేంద్రముగ నుంచుచో, ఆంధ్రదేశ మధ్యభాగమందర కందు బాటులో నుండును. లేనియెడల, కొన్ని ప్రదేశములకు విశ్వవిద్యాలయ స్థానములు చాలదూరమగును. ఆంధ్రులకు ప్రత్యేకవిశ్వవిద్యాలయ మవసరమని విషయము వివాదరంగమునుండి తొలగిపోవుటచే, విశ్వవిద్యాలయపు ఏర్పాటులగూర్చియే బాగుగచర్చించి అనుకూలములగు సూచనల గావించుట ముఖ్యము. ఆంధ్రులు ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయమును కోరుటయగాక, విద్యావిధానమునందు మార్పు అవసరమనిగూడ కోరుచున్నారు. చట్టమును తయారుజేసినవారు, ఆంధ్రులకోర్కెలను గుర్తించిరి గాని, వాని నెంతవరకు సఫలపరచగలరో తెలియదు. ఆవిషయముగూర్చి తగిన కట్టుదిట్టము లిప్పుడేజరుగవలయును. శాస్త్రపరిశోధన కవకాశములుండవలయుననియు, సాహిత్యవిద్యకును పారిశ్రామికవిద్యకును సమన్వయ ముండవలయుననియు, సర్వప్రాత్యోగారు సూచించుచున్నారు. ఈ సమన్వయము గుదురుట సామాన్యవిషయము గాదు. విద్యాధికులలో జీవనాధారము లేనివారి సంఖ్య విస్తారమగుచున్నది. ఇట్టివారికి జీవనోపాధి గలిగించవలయు నని ప్రాత్యోగారి తలంపని, చట్టపు ఉద్దేశ్యముల బట్టి గనుపించును. కాని ఇందు కనుకూలమగు సాంకేతికవిద్య లేవి? భారత దేశమున కనుకూల్గొచ్చెడి శాస్త్రము లేవి? సాంకేతిక శాస్త్రవిద్యలను నేర్పుట కాక కళాశాల నేర్పరచెదరనియు, విశ్వవిద్యాలయమునకు సంబంధించిన కార్మిక సంఘము నొకదానిని స్థాపించెదరనియు

చట్టము దెలుపుచున్నది. కడపటి సంఘమువారు, విద్యాధికుల కేటలు జీవనోపాధి గలుగునో యోచించెదరట. ఇట్టి సంఘములను నామకః ఏర్ప గవి ప్రయోజన ముండదు. అనుభవజ్ఞులును దేశ పరిస్థితులను గుర్తెరిగి అనుకూలముగ ఏర్పాటుల జేయగలవారిని మాత్రమే, సభ్యులుగ నేర్పరుప వలయును. ప్రభుత్వమువారు ధనసహాయము విశేషముగ గావింపవలయును. కలకత్తా విశ్వవిద్యాలమువారు, విద్యార్థులకు భూముల నిచ్చుట కేర్పాటు జేయుచున్నారు. ఇక్కడ నట్టి ఏర్పాటుల జేయవలెననిన, ఎంతయో ధనవ్యయమగును. విశ్వవిద్యాలయమునకు విరివిగ సహాయము జేసెడి ధనవంతులును గనుపించరు. ప్రస్తుత విద్యాధికులు ఒడలువంచి పనిజేసెదరా? నూలు వడుకుటకు ఏవగింపుజూపినవారు ఇతర విధములగు కాయకష్టములను నిర్వహించెదరా? ఈ విషయమై దూర మాలోచింపవలయును. విశ్వవిద్యాలయోద్దేశ్యములు అలంకారప్రాయముగ నిలిచి యుండక, ఆచరణలోనికి వచ్చునటుల జూడవలయును. మొదటి మూడు సంవత్సరములు, విశ్వవిద్యాలయపు వైసుచాన్సులరుగారిని, ఛాన్సులరుగారు గవర్నరుగారే నియమించుట భావ్యముగ లేదు. ఎన్నికయేర్పాటు నేల ప్రవేశపెట్టగూడదో తెలియదు. దేశభావలకు సేనెటునందు ప్రాతినిధ్య మొనగుట భావ్యమే గాని, ప్రతినిధులసంఖ్య అల్పముగ నున్నది. మొత్తముమీద విశ్వవిద్యాలయపు చట్టమును శాసనసభవారు దూరదృష్టితో విచారించుట ముఖ్యము. ఆంధ్రులు చిరకాలము నుండియు, ప్రత్యేక రాష్ట్రమును, ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయమును వాంఛించుచుండిరి. సర్. పాత్రోగారు విశ్వవిద్యాలయనిర్మాణమునకు బూనినందులగు ఆంధ్రుల కృతజ్ఞతకు పాత్రులు. ఆంధ్రులు ప్రత్యేక సంస్థ గోరుటలో, జాతీయతకు భంగము కలిగింపదలపెట్టలేదు. ఆంధ్రాశయము లీసరికి వ్యక్తమై యుండును. కాని, సర్వాంగ సౌష్ఠవముగ విశ్వవిద్యాలయము ను గాని, ఆంధ్రుల విజ్ఞానాభివృద్ధికి తోడ్పడదని మాత్రము నాయకులు గుర్తించుట యవసరము.

బెంగాలు శాసనసభ: అధ్యక్షపదవి

మంత్రిపదవులను నిరాకరించి నటులనే, స్వరాజ్యపక్షమువారు శాసనసభాధ్యక్ష పదవిని గూడ ఆక్రమింపకుండుట మేలని తోచుచున్నది. అనుకూలపరిస్థితు లుదయించువరకు, స్వరాజ్య పక్షమువారు ప్రభుత్వప్రతికూలపక్షముగ మాత్రమే నిలిచియుండుచో తమ స్వతంత్రతకై నెక్కుడు ధాటిగ జూరగలుగుదురు. బెంగాలు శాసన సభాధ్యక్షపదవికి, నిన్నటిదిగముజరిగిన ఎన్నికల సందర్భమున జూచిన స్వరాజ్యపక్షమువారు జేసిన పొరబాటు గనుపించును. స్వరాజ్యపక్షపు అభ్యర్థియగు డాక్టరు సప్రహాద్రి అను మహమ్మదీయునికి 61 ఓట్లును, స్వతంత్ర పక్షపు అభ్యర్థియగు కుమార్ శివశిఖరేశ్వరరావుగారికి 67 ఓట్లును చేకూరెను. అందుచే రాయగారే అధ్యక్షులయిరి. స్వరాజ్యపక్షముతో నింతవరకు చేతుల గలిపి పనిజేయుచున్న స్వతంత్రపక్షము, దేశబంధు దాసుగారికి కృతజ్ఞతజూపుట కయినను స్వరాజ్య

పక్షమువారితో కలసి పనిచేయుట న్యాయమై యుండెను. అందుకు మారుగ స్వతంత్రపక్ష నాయకులగు చక్రవర్తిగారి తీరున ప్రవర్తించుట అవమానకరము. స్వరాజ్యపక్షముపై తల యొక రాయని విసరదలచిన యితర పక్షములవారు ఇదే సందనుకొని, స్వతంత్రపక్షమునకు తోడయిరి. మితవాదులే గాక, యూరపియనులును, అధికార సభ్యులునుగూడ స్వతంత్రపక్షపు అభ్యర్థి కనుకూలముగ వోటుజేయుటచే, ఎక్కుడు వోట్లు చేకూరెను. ఏమెండ కాగోడుగు పట్టెడి స్వతంత్ర పక్షముతో స్వరాజ్యపక్షమువారికి సంయోగము గుదురుట కష్టమని తెల్లమగు చున్నది. భావికరిణామ మెటులుండునో తెలియదు. కాని స్వరాజ్య పక్షమువారికి రికమీద స్వశక్తిపై నాధారపడి యుండుట ముఖ్యము. తమ ముఖ్యోద్దేశ్యము నకు భంగము కలుగకుండ జేసికొనుట యవసరము. శాసనసభాధ్యక్ష పదవి, స్వరాజ్యపక్షమువారికి లభింపనందులకు చింతింపబనిలేదు. ఈ పదవి లభించినందువలన ఎక్కుడు లాభము గలుగునని నమ్మజాలము. స్వరాజ్యపక్షపు ముఖ్యోద్దేశ్యము నిరోధ మేయగుటచే, శాసనసభాధ్యక్షపదవి అందుకు తోడ్పడజాలదు. బెంగాలు స్వరాజ్యపక్షమువారింతటితో నిరుత్సాహము జెందక, నిరోధతక్కిని పెంపుజేసికొని, రాబోవు ఎన్నికలలో నత్యధికసంఖ్యలతో శాసనసభల బ్రవేశించుటకు ప్రయత్నముజేయుట లాభకరము. పరాధీనజాతికి, ఎత్తులవలనను, మంత్రాంగముల వలనను ఎక్కుడులాభము గలుగదు. ధర్మానుసరణము, నిష్కలమగు ప్రవర్తనము, త్యాగ శక్తివలననే, కార్యసిద్ధి గలుగును. దాసుగారి త్యాగబలమే స్వరాజ్యపక్షమున కమిత ప్రోద్బలము గలుగజేసెను. ఇప్పుడయినను, గౌరవపద స్వీకారమువలనగాక, త్యాగదీక్షవలననే స్వరాజ్య పక్షమువారు తన స్థానమును నిలుపుకొనగలరు. స్వరాజ్యపక్షమునకు కాంగ్రెసు ప్రోద్బలము గలిగినందువలన, వారిబాధ్యత లింకను హెచ్చెను గాని తగ్గలేదు. స్వరాజ్యపక్ష మెటుల మెలగునో యని నాగరికప్రపంచ మెదురుజూచుచున్నది. ఇట్టి పరితౌనమయమునందు, విజయముగాంచుట చేతనే, స్వరాజ్యపక్షము సుస్థిరముగ నుండగలదు. దేశబంధుదాసుగారి కీర్తికి గౌరవము దేగలదు.

కార్పరేషను ఎన్నికసభలు: దౌర్జన్యము

గత మంగళవారము తండ్రియారుపేటలో జరిగిన కాంగ్రెసుపక్ష సభలో, రాళ్లవర్ష మదివరకు కన్న నధికముగ గురిసెను. యం. యస్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యరుగారికి బలమగు గాయము దగులుటచే, వారిని ఆస్పత్రికి దీసికొనిపోయిరి. మరి కొందరకుగూడ యిట్టి ప్రాయశ్చిత్తమే జరిగెను. సభను చాలింపవలసి వచ్చినది. శ్రీనివాసయ్యంగారు ఆసమయమున చెలివనటుల, రాళ్లవర్ష వేరొకపేటకు ప్రత్యర్థులకు లేనపుడు, కాంగ్రెసు పక్షవిజయము ధ్రువమగును. ఇంతవరకు కాంగ్రెసుపక్షమువారిపై దౌర్జన్యమునకు గురియయినను, మరల ప్రతిక్రియల నవలంబింపక, శాంత శమదమాదులను కనబజుచిరి. సుబ్రహ్మణ్యయ్యరుగారికి బలమగుదెబ్బ తగిలినను కాంగ్రెసుసభ్యులు ఓరిమితో భరించియుండుటచే, వారి యుద్య

మమున కెక్కుడు వ్యాప్తి గలుగుననుటకు సందియములేదు. భారతీయసోదరులచే దెబ్బతినినను, ప్రేమతో మెలగుట యుక్తము గద. కాంగ్రెసు సభ్యులు అహింసావ్రతమును నిష్కర్షగ నాచరించుచో, వారికి అపజయమెన్నటికిని గలుగబోదు. కాంగ్రెసుపక్షమువారు సభలద్వారా గా విం చెడి ప్రబోధముకన్నను, వారు భరించెడి బాధలే ప్రజలలో నెక్కుడు వివేకమును గలిగించు ననుట నిశ్చయము. ఈ దృష్టితో జూచిన, ప్రతిపక్షులు రాళ్లను కురిపించి, కాంగ్రెసు ఉద్యమమున కెక్కుడు బలము గలుగజేసిరి. రాబోవు ఎన్నికలలో కాంగ్రెసు పక్షము మరల విజయము గాంచు ననుట కిది ప్రబలచిహ్నము. ఓటరులు నిజ సందర్భములను గుర్తించి, కాంగ్రెసు ప్రతినిధుల నెన్నికొనుట తమవిధి యని గ్రహించెదరు గాక!

వంగరాష్ట్ర శాసనసంఘాధ్యక్షత

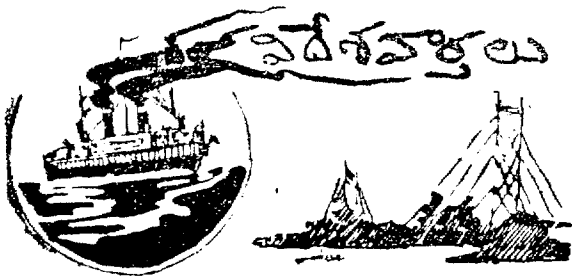
స్వరాజ్యపక్షోపజయము
కలకత్తా, ఆగస్టు 12:— నేటి వంగరాష్ట్ర శాసనసభ యందధ్యక్ష పదవి ఎన్నికలు జరిగినవి. స్వతంత్రపక్షీయుడగు సుహృద్వాదిగారికి 61 సమ్యకులును, స్వతంత్రపక్షీయునికి 67 సమ్యకులును వచ్చుటచే స్వరాజ్యపక్షీయు డోడిపోయెను.
కలకత్తా, ఆగస్టు 12:— ఏ కొద్దిమందియో దక్క బుధవారము మధ్యాహ్నము ప్రారంభమయిన వంగరాష్ట్ర శాసనసభ కంద అను వచ్చిరి. సభాధ్యక్షుల సర్ యివాన్సుకాటనుగారు వహించిరి. శ్రీ ప్రేక్షకులస్థానమందు లిట్టనుసత్వితే యలంకరించెను. ప్రధాన్ ప్రేక్షకబృందమందు బిల్ బిల్ టి. రంగాచారియరు, సర్ దేవప్రసాదు సర్వాధికారి, యడ్వకేటుజనరలు. గౌ. బి. ల్. మిత్రగారు కలరు.
క్రొత్తసభ్యులు రాజధక్తి ప్రమాణములను దీసికొనిన తరువాత సభ్యులు కీల్ కేల్ లన సర్ మూర్తియ్య పాయిలీ, దేశబంధు చిత్తరంజనదాసు, సర్ సురేంద్రనాథ టెన్జీగార్లను గూర్చి విశేషముగ ప్రశంసింపి విచారమును జూపిరి.
పిమ్మట సభ్యుని ఎన్నికమాత్రమే మిగిలెను. ముగ్ధ రథ్యులు కలరు. బి. కె. బోసు, యస్. యస్. రాయి, ఫజ్జులతో హక్కుగార్లు విరమించుకొనిరి. మహార శివశేఖరేశ్వర రాయి, ఖానుబహదురు అబ్దుస్ సలాము, డా॥ ఏ. సుహృద్వాది గార్లలో పోటీజరుగవలసి యున్నది. మొదటిసారి సమ్యకులు తీసికొనఁగా రాయిగారికి 61, సుహృద్వాదిగారికి 59, అబ్దుస్ సలాముగారికి 8 వచ్చుటచే పి డోడిపోయిరి.
తరువాత మిగిలిన యిరువురకు మఱి పోటీజరిగెను. ఈ సారి కొంచెము తీవ్రముగనుండెను. అధికారసభ్యులు, అంక్లె యులు కుమారశివశేఖరేశ్వర రాయిగారిని బలపఱచిరి. కావున 67 సమ్యకులు వచ్చెను. డా॥ సుహృద్వాదిగారికి 61 మాత్రమే వచ్చెను.
అధ్యక్షుడు కుమారరాయిగారు గెలిచినయియు, చాలినా మము గవర్నరు యంగీకారమునకు బంపబడునని చెలిపెను.

కీ॥ శే॥ సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారు

నాగపురమువారి సంతాపము
నాగపురము, ఆగస్టు 12:— నేటి సాయంత్రము సర్. జి. యస్. చిట్టాపీనుగారి యన్యత్యక్తికల సర్వపక్ష ప్రాతినిధ్యము వహించిన సభ యొకటి కూడెను. దానియందు దేశసేవ కార్యక్మాదును, జాతీయమహాసభా సంస్థాపకు లందొకడును, జీవితమునంతను దేశారాధనమునకు పుష్కలయమునకు ధారవోసిన నాయకుడు నగు సురేంద్రనాథ టెన్జీ గావూకా స్మరణమున కత్యంతవిచారమున సభ్యులెల్లరు నిలువబడి తీర్మానించి యేకగ్రీవముగ నంగీకరించిరి.
(అ. ప్రె.)

బెంగాలీపత్రిక సంపాదకత్వము

డి. సి. ఘోషుగారు వహించుట
కలకత్తా, ఆగస్టు 12:— బెంగాలీపత్రికకు ఆర్. యస్. శర్మగారితో బాటుసంయుక్త సంపాదకత్వమును డి. సి. ఘోషు బారెన్సురుగారు వహించునని తెలియుచున్నది. ఈయన ఘోషు ము వంగరాష్ట్రమితవాదనాయకులందఱతో సంప్రదింపినవిషయంబు తదభిప్రాయసారముగా చేయబడెను.
(అ. ప్రె.)

నెక్యూరిటీ ప్యాక్టు

ఆంగ్ల ప్రెంచి రాయబారములు

బ్రియండుగారి సంతృప్తి

లండన్, ఆగష్టు 11:—సార్వభౌముని మన్నన బడసి బ్రియండుగారు విదేశాంగకార్యాలయమున కేగిరి. భవనము మంగిలిభాగమునుండి ప్రవేశించుటకు బదులు వెనకదారిని లోన ప్రవేశించిరి. అందుచే ఛాయాపటమును దీసికొనుటకు వేచియున్న వారు ఆకాభంగులైరి. వెళ్లగానే తక్షణము నెక్యూరిటీ ప్యాక్టు విషయమై జర్మనును మొన్న పంపిన లేఖను ఆలోచించుటకు మొదలిడిరి. వీరిద్దరణిజూడ వ్యవహారము కుదురునటుల తోచుచున్నదనుచున్నారు. వ్యవహారము అనుకూలముగనే జరుగుచున్నదని ప్రకటించిరి. బ్రియండుగారుగూడ తన కెంతయు ఇంతవరకు తృప్తికరముగనే యున్నదని రూటరుతో దెలియజేసెను.

బ్రియండుగారికి చాంబర్లెస్ గారు విందొసగిరి. అమెరికను, మిత్రమండలి ప్రతినిధులు వచ్చిరి.

చీనా పరిస్థితులు

మిల్లుకూలీలను గాల్చుట

టోక్యో, ఆగష్టు 12:—చీనా పోలీసు, సైనికులు మిల్లులలో సమ్మెగట్టినవారిని గాల్చవలసివచ్చెను. కిగురు సమ్మెదారులు క్షతగాత్రులైరి. చాలవరకు కాళ్ళకు తగిలెను.

అకాబా ఆక్రమణ

హుసేనుగారి ఆక్షేపణ

లండన్, ఆగష్టు 8:—అకాబాను ఆక్రమించుకొనుట బ్రిటను వాగ్దత్తునకు విరుద్ధము. దీనివలన మెడీనాలో ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములకు అభ్యంతరము గలుగుచున్నది. మెడీనా వాబి, హే, బెదాయినులచేతిలో బహువిధమున, మెక్కాను నాశమొనర్చినట్లులే వీరు దీనినిగూడ ధ్వంస మొనర్చెదరు.

మాకష్టకాలములో మమ్ములను జ్ఞాపకముంచుకొనుదు. బ్రిటను ప్రజలు జోదార్యవంతులని మేమెఱుగుదుము. అందుచే వారు మెడీనాను మా శత్రువులు పాడుకేయుట కొప్పుకొనదని నమ్ముచున్నార మని హెడజాజి ప్రాతరాజు హుసేనుగారు ప్రేముపత్రికలో వ్రాసిరి.

వినాశకరమగు సుడిగాలి

నెదర్లండ్సు ప్రమాదము

ఇండ్లన్నియుగూలుట-గొప్పనష్టము

ఆంట్వర్ప్, ఆగష్టు 11:—ప్రాచ్య నెదర్లండు దేశము నిన్నటిదినము భయంకరమగు సుడిగాలిచే కొట్టుకుపోయెను. ప్రళయకాలవిలయముబోలే తుపాను వీచెను. ప్రాణహాని విస్తారముగనండెను. ఆస్తి అపారముగ పోయినది. తంతీలు దూర శ్రవణయంత్రములు ధ్వంసమగుటచే సంగతులు విస్తారముగ దెలియలేదు. నలుగురు చనిపోయిరి. 100 మంది క్షతగాత్రులైరి. బోరోలో సుడిగాలి చాలనిమిషములు వీచెను. రెండు దేవశిఖరములు ఎగిరిపోయినవి. ఒక్క ఇల్లుగూడ నిలువలేదు. నీడి గ్రామముగూడ నాశనమాయెను. అపారమగునష్టము గల్గెనని దెలుపుచున్నారు.

సుడిగాలి వీచునయమున విమాన మొకటి క్యాతలికు శ్రమముపై బడి బ్రహ్మలాయెను. ముగ్గురు చనిపోయిరి. బోరో లులో 5000 మందికి 2000 మంది నిలువ నీడలేకున్నారు. నైన్యములు ఆహారపదార్థములు సప్లయి గావలెనని దండనాధికారి గోరెను.

రోడ్లన్నియు చెల్లు సడుటచే పోవుటకు పిలువబడెను. అందుచే గెల్లెర్లండు గవర్నరు బోరోలకు సడిచివచ్చెను. బండ్లు పోవుటకు పిలువెదరు. 4000000 ప్లారిసుల నష్టము గల్గెనట.

మరాఠో పరిస్థితులు

ప్ర్యాంకో-స్పెయిను కలయిక

ప్యాంకో, ఆగష్టు 11:—జిటోనాకు మరల అన్నిటిని సప్లయి కేయుటకు రెండు ప్రెంచిపటాలములు స్పెయిను నైన్యముతో కేరెను.

నేత పరిశ్రమ

సభ స్తంభించినది. సమ్మెసాగును. ఒక్క వేతనములను గూర్చి తప్ప తక్కిన అన్నివిషయములందును ఒడంబడిక కుదిరెను. నూటికి 5 నొప్పవ వేతనములను దగ్గించుటకు పని వారండు ఒప్పకొనలేదు.

క్లూ క్ల క్ల క్ల

కవాతు జూడ వీరికి దక్షిణ రాజ్యమువారు తమపై అధికారమును చెలాయించుట ఇష్టము లేదని తోచుచున్నది. దక్షిణరాజ్యవాసులు ఎవరును విస్తారముగ రాలేదు.

జర్మనీ - పోలండు

ప్రజలను మార్చుకొనుట

విదేశీయులను బంపివేయుట

లండన్, ఆగష్టు 11:—పోలండులో 20000 జర్మనులున్నారు. ఇందులో 3000 జర్మనీలు కేరెదనున్నవారే. వీరింకను పోలండులోనే యున్నారు. పోలండుతరపున ఓటుల నిచ్చిన 11000 పోలండులో 15000 పోలండు ఇంకను జర్మనీలోనే యున్నారు.

విదేశీయులను వెడలగొట్టెద మని పోలండు ప్రభుత్వము వారు జర్మనీ ప్రభుత్వమునకు బెడరింపుగ బెంప తమ దేశములందున్న ప్రజలను ఉభయులను కదపకండ జేయవలెనని జర్మను ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చుచు మావించిరి.

అమెరికను నౌకాదళము

న్యూనేజీల్సు కేసుట

వెల్లింగ్టన్, ఆగష్టు 11:—ప్రజలు, బడిపిల్లలు, అమెరికను పతాకముతో రేవులో ప్రవేశించిరి. యుద్ధనౌక నేటిలో వెల్లిరి. విమానములు కొన్ని నౌకాదళమువెంట జనెను. అధికాత్మాహుముతో సన్యాసము జరిగెను. ప్రజల సంతోషము పట్టజాలకుండెను.

బల్గేరియా పార్లమెంటు సభ్యులను

బెంపుట

రక్షణగావలెననుట

వియన్నా, ఆగష్టు 9:—పోయిన రెండు సంవత్సరములలోను 25 బల్గేరియా రైతులకు పార్లమెంటుసభ్యులను జంపిరిన నేవనలు క్లౌవెక్లవను పేజంటుపార్టీవారు జాంకోపుకు దెలియజేసిరి. తమ ప్రతినిధులను గాపాడవలెనని గోరుచున్నారు.

ప్రతికూలసాంఘిక ప్రదర్శనము

వియన్నాలో జరుగుట

వియన్నా, ఆగష్టు 9:—నిన్నటిదినము ఇంతవర కెన్నడును జరుగనిప్రతికూల సాంఘికవాదుల ప్రదర్శనము విడుదలలో జరిగెను. వియన్నా యువకుడు స్యూకానమునకు గొంపోబడునపుడు ఇది జరిగెను. స్యూకానవాకిటకు బోవు మార్గ మంతయు 250000 మందిచే నిండిపోయెను. వేయి సైనికులు గూడ వెంటబోయిరి. జర్మనుపక్షపాతులు, రాజాపక్షముదారును పరిజనముగ బోయిరి.

రషియనులు జర్మను నేతయంత్ర

సామగ్రిని గొనుట

బెర్లిను రాయబారములు

బెర్లిన్, ఆగష్టు 11:—నేత యంత్రసామగ్రిని జర్మనీలో గొనుటకు రషియా నేత పరిశ్రమసంఘమువారు బెర్లినుకు బోయి రాయబారములను జరుపుచున్నారు. వీరు యుద్ధమునకు ముందు దీనిసంత్రము బ్రిటన్లోనే గొనిరి. 500000000 బంగారు రౌబుల్సు విలువగల సామ్రాని గొనెదరట.

బెర్లియం ఋణమును దీర్చుట

అమెరికాతో రాయబారములు

వాషింగ్టన్, ఆగష్టు 11:—న్యాయమైన అప్పులను తీర్చవలసియు, కాని యుద్ధసమయమునందున పరిస్థితులను, యుద్ధానంతర పరిస్థితులను కొంతవర కాలోచింపవలెననుచున్నారు.

అసాధ్యమైన షరతులను యునైటెడ్ స్టేట్సువారు గోరరనియు చాలకాలమునుండి వచ్చుచున్న బెల్జి అమెరికను స్నేహము బెర్లియములు అమెరికా కీయవలసిన ఋణమును తీర్చుట కేర్పాటు జేసిన చెడిపోకుండయుండు నని మెల్లనుగా రనిరి.

యునైటెడ్ స్టేట్సు కీయవలసిన యుద్ధఋణమును దీర్చు విషయమై జేసిన ఏర్పాటును అంగీకరించలేదు. రాయబారములు మరల ప్రారంభమగును.

కెయిరో నివేదికము

లండన్, ఆగష్టు 7:—జే బెల్లడ్రూసో ప్రెంచివారికి గొప్పపరాజయము గల్గె నని సంగతులు దెలియుచున్నను ఇంతవరకు రుజువుగాలేదు న్యూడా పడినమాట నిజమేయని. ఒప్పుకొనుచున్నారు. విప్లవకారులు న్యూడాలో ప్రవేశించిరిని కెయిరో వార్తలు భయంకరముగ దెలుపుచున్నారు. అసిప్టంటు గవర్నరును వట్టుకొనిరట, పటాలముతో కొంతభాగమును బట్టుకొనిరి. ఇప్పుడు దుర్గమును ముట్టడించుచున్నారు. ఒక ప్రెంచి సైనికభాగమును మట్టుజేసిరి. తక్కినభాగము చెదరిపోయినది. పామగ్రినంతను గోల్పోవుచున్నారు. ప్రెంచివైమానికులు తీవ్రముగ విప్లవకారుల గ్రామములపై బాంబులను వేయుచున్నారు. మాడు ట్యాంకులు కన్పించుటలేదు. వాటిని బట్టుకొని రనుకొనుచున్నారు. మరాఠోకు బోవలెనని ఉత్తరువు చేయబడిన 500 ప్రెంచి సైనికులను ఆసిఫావలెనని ఉత్తరువు నిచ్చిరి. డమాస్కును గాపాడుటకు ప్రెంచి అధికారులు ప్రయత్నించుచున్నారు. బ్రిటిషు సైన్యములు ప్రెంచి సైన్యములతో సహకారము సల్పుచున్నవి.

రిఫుల విజయము దీనికి కారణమా?

లండన్, ఆగష్టు 9:—సరెయిలు సేనాని అంచరును రాజకీయమతకారణములచే ఏవగించుకొనుచున్నారట. ఇతడు ర్యాడికలుఅగుటచే రాజాపక్షమువారును, జాతీయవాదులును కంటగించుకొనుచున్నారు. ఆతడు ప్రీమేసను అగుటచే మరింత ప్రొడిగ్గాంచెను. హెరియటు ప్రభుత్వమువారు మొదట వెగండస్థానే ఇతనినియమించిరి. వారు చెసిన మొదటిపని ఇదే. అందుచే హెరియటు గారి శత్రువుల కాపములు వీరితలపై బడుచున్నవి.

కార్మిల్లెటుగారిని నిందించువిషయములతో తొందరపడక కొంచెము నిదానించి మరివిశ్లేషించవలెననుచున్నారు. అసలు తిరుగుబాటుకు కారణము ప్రతికూల ప్రెంచిప్రచారమే. ఈప్రచారములో అబ్దుల్ కరీంగారి మరాఠో విజయములను బ్రహ్మాండముగ ప్రకటించుట యొకకారణము. దీనికితోడు రిఫులతెగల సహజమగు దోషిడిస్యభావము కొంత తోడ్పడినది.

ఈపరిస్థితు లన్నిటిని ఆలస్యముగ ప్రభుత్వమువారికి దెలుపుచుండుటచే అందరికిని గోపముగ నున్నది. అయినప్పటికి సరేలుసేనానిగారే సంగతులను అడవిపెట్టుచున్నారో లేక ప్రభుత్వమువారే త్రొక్కిపెట్టుచున్నారో యను సందియ మగుచున్నయది.

వై ప్రెసు ప్రభుని ఆస్తి

లండన్, ఆగష్టు 11:—వై ప్రెసు ప్రభుని ఆస్తి 2561 పానులు మిగిలెను.

ఇంపీరియలు ఎయిర్వేకంపెనీ

లిమిటెడ్

కాంతారా-కరాచీమార్గమును పరీక్షించుట

లండన్, ఆగష్టు 12:—ఇంపీరియలు ఎయిర్వేకంపెనీ (లిమిటెడ్) వారు ఎత్ కాంతారా కరాచీమార్గమున విమానములను ప్రచారము సల్పుటకు ఆమార్గమును, బగ్దాదుగుండా నేపియరు దిన మెయిలు తపాలు పోనుండుటచేతను పరీక్షించుచున్నారు. ప్రచారమునకు ఆలస్యము గాకుండుటకై ముందు గనే కంపెనీవా రీపనికి బూనుకొనిరి.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము బిల్లు

విశాఖపట్నం, రాజమహేంద్రవరం, అనంతపురం మూత్రమే సెంటర్లు

బిల్లు వివరములు

రాజప్రతినిధి ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ శాసనము గావించుట కంగీకార మొసంగుటచే విద్యాశాఖాంగ మంత్రియగు సర్ వీ. పి. పాత్రోగారు క్రింది ప్రకారమున ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము బిల్లు కారణోద్దేశ్యములతో సహా అందరకును జేయుటకు గాను ప్రభుత్వమువారిచే ప్రకటించబడినది:—

కారణోద్దేశ్యములు

తెలుగుదేశమునకు ప్రత్యేకము విశ్వవిద్యాలయమును యశస్వరూపి యిక్కడికి పది వత్సరములపైగా పరిపాలనచేసినది. ఆంధ్రదేశము ప్రత్యేకము విశ్వవిద్యాలయమును గర్హించుటకు తగిన చూపు యిటువంటి విధాన భారతదేశమున కంతకును చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము ఉన్నత విద్యాప్రదానమున అవసరమును గడుపుట కసంతకాలము సరిపోజాలదని చాలకాలము క్రిందనే కనుగొనబడినది. 1923 సం॥ చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయ శాసనమునందు రాజధానిలో క్రింద సెంటర్లలో క్రింద విశ్వవిద్యాలయములను కట్టుకొని నభివృద్ధిజేయు మూలన గావించబడినది. దక్షిణ దేశమునందు ప్రత్యేకము విశ్వవిద్యాలయము లుండుట యవసరమని స్పష్టతపొందెను. ముందు మైసూరు విశ్వవిద్యాలయము దారిజాపెను. తరువాత హైదరాబాదు ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయము వచ్చెను. తిరువాన్తూరు ప్రభుత్వమువారు యీమధ్య నే విశ్వవిద్యాలయ విచారణమున నుపేక్షను ప్రయోగించెను.

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము క్రింద కళాశాలలందు దాదాపు 16 వేలమంది విద్యార్థులు గలరు. ఒక్క సంవత్సరమున యింతమంది విద్యార్థులపై తనిఖీ చేయుచు పరీక్షలను జరుపుట కష్టము అందుచేతనే రాష్ట్రమునందు సాధ్యమైనంత త్వరలో నూతన విశ్వవిద్యాలయములను అభివృద్ధి జేయుటకు ముఖ్యకారణమయ్యెను. తెలుగు జిల్లాలలో అన్ని తరగతుల విద్యాలయములందును జరుపు విద్యార్థులు చెన్నరాష్ట్రమునంతటిలోనున్న సంఖ్యలో 5/12 వందల గలరు. తెలుగుదేశములోని కళాశాలలందు 2 వేల మంది విద్యార్థులు జరుపుచున్నారు. ఇంతేగాక తెలుగు జిల్లాలనుండి వచ్చి 9 వందలమంది విద్యార్థులు చెన్నపట్టణములో జరుపుచున్నారు. కాబట్టి సంఖ్యాబలమును బట్టియే తెలుగు దేశమునకు ప్రత్యేకము విశ్వవిద్యాలయముండుట యవసరమును ఆచరణీయమును నని స్పష్టమగుచున్నది.

భాషాప్రాముఖ్యము

ఆంధ్రమండలములందలి జనులు ప్రత్యేకము విశ్వవిద్యాలయము గావలెనని ఆందోళననుజేయుట కితికారణములుగూడ గలవు. ఈజిల్లాల ప్రత్యేకము కారణము మాట్లాడుచున్నవి. వారికి తగిన ఉన్నత విద్యావిధానము నభివృద్ధిజేసికొని నడుపుకొనుటకు అనుకూలమున స్థితిలోనున్నది. ఇంతేగాక ముఖ్యముగ ఆంధ్రమండలములు చాలకాలమునుండియు తమ దేశభాష ద్వారా విద్యాభివృద్ధిని గాంచుట కవకాశము గావలెనని కోరుచుండెను.

చెన్నపట్టణములోనే స్థాపించబడియున్న ఉన్నత విద్యాభ్యాసము జేయుటకుగాని, విశ్వవిద్యాలయ గ్రంథాలయ సౌకర్యముల బొందుటకు గాని, చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయపు పండితులు జెప్ప విషయములను వినుటకుగాని అవకాశములు లేవనియు, ఆలాభముల బొందజాలమనియు మైసూరు తిరువాన్తూరులోని కళాశాలలవలెనే తెలుగు జిల్లాలలోని కళాశాలలు గూడ మొలచెట్టివని. ఇంతేగాక తెలుగు దేశములోని కళాశాలలను చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయ సౌకర్యాలయందు ప్రాతినిధ్యము తగినంతలేదని గూడ తెలిపబడినది. విశ్వవిద్యాలయ కార్యనిర్వహణము చాలవరకు తక్కిన భాషాసాధనమున నుండు ప్రతినిధులే జేయవలయునుటచేత యీ కళాశాలలకు ప్రత్యేకము విశ్వవిద్యాలయ సంస్థ యుండవలెనని వాదించబడినది.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించుట కొక ముఖ్యకారణము యంతరకును తెలుగు జిల్లాలలో పరిశోధన కార్యము జేయుచుండిన కళాశాలలుగాని అసర్వ కొద్దువెట్టి కళాశాలలుగాని లేకపోయెను. తెలుగుదేశములోని విద్యార్థులు పట్టభ

ద్రులైన విశ్వ విద్య నభివృద్ధిజేసికొనుట కవకాశము నొసంగుటకు తలపెట్టెను. క్రింద తెలుగు విశ్వవిద్యాలయమును బెట్టుటలను ఉన్నతవిద్యకును పరిశోధన కార్యములకును తగిన ప్రోత్సాహము గల్గును. ఆర్థికముగ జూచినను యిది ముఖ్యముగనే గాన్పించును. ఇతివరకుల చాలమంది తెలుగు విద్యార్థులు బీదలైనవారు తమ దేశమును విడిచి యితరదేశాల్లో కళాశాలలకు బోవలసి యుండుటచేత కళలందును శాస్త్రములందు ఉన్నత విద్యను బడయుటకు అటంకముగ నుండెను.

ఇంతేగాక కొంతకాలము నుండియును దక్షిణదేశములోని విశ్వవిద్యాలయ విద్యావిధానము రాజధాని యందలి పరిశ్రమలకు తగినటుల సంబంధించియుండ లేదనుభావము వ్యాపించి యుండెను. కాబట్టి యీనూతన విశ్వవిద్యాలయమునందు శాస్త్రీయ, పారిభాషిక, సాంకేతిక విషయములందు బోధనము చేర్చవలెనని విలుజేయబడును. భారతదేశమునందు యిప్పుడు ముఖ్యముగ విద్యావంతులగు యువకులకు ఉద్యోగములు దొరుకుట యెట్లు అను సమస్య యెదుర్కొనినది. ఈ సమస్య సంచలనములలో చాలమంది పట్టభద్రులు వృత్తి శాఖలందు పట్టినంతమందికన్న యెక్కువగ ప్రపంచములోనికి జేవనము చేసికొనుటకు వచ్చుచుండిరి. అందుచేత తెలుగుదేశమునందలి పరిశ్రమలకు సరిగాసంబంధించిన సాంకేతిక విద్యావిధానము చేర్చవలె విశ్వవిద్యాలయపు పట్టభద్రులకును డిప్లొమాలకు బొందినవారికి జీవయాత్ర గడుపుకొనుటకు విలు జేయవలెనని నూతన విశ్వవిద్యాలయోద్దేశ్యమయ్యెను. ఈసందర్భముననే సాంకేతిక శాస్త్రీయ శాఖలకొక కళాశాలను స్థాపించుటకును, విశ్వవిద్యాలయ ఉద్యోగనియమన సంఘముకట్ట స్థాపించి నిరుద్యోగమును గూర్చి విచారించుటకును విశ్వవిద్యాలయమునకు సలహాలిచ్చుటకును యేర్పాటుజేసి యీవిధముగ విశ్వవిద్యాలయమును ఆధునిక భారత పరిశ్రమల యవసరములతో సంబంధముగల్గి యుండునటుల జేయుటకు బిల్లునం దేర్పాటు జేయబడినది.

ఉన్నత విద్యా పాండిత్యములను పొంది సచ్చారిత్తమును పెంపొందింపజేయునట్టి యూనివర్సిటీ విశ్వవిద్యాలయమే ఆదర్శకమున విశ్వవిద్యాలయమని భారతదేశమునందు యితర దేశములందును ఆధునిక విద్యానిపుణులు అంగీకరించిరి. తెలుగు జిల్లాల విప్రసరించియున్న విభమును జూడ యిట్టి యూనివర్సిటీ తెలుగు విశ్వవిద్యాలయము సాధ్యమగునటుల గాన్పించును. అందుచేత ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము బిల్లు ఆఫీసియేటింగు విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించగోరుచున్నది. అయితే చివరకు తెలుగుదేశములో ఒకటికన్న యెక్కువ సాశ్రమ విశ్వవిద్యాలయములను యూనివర్సిటీ మాదిరి వానినే స్థాపింప నుద్దేశించబడినది. ఫస్టుగ్రేడు అసర్వ కళాశాలలను కొన్ని సెంటర్లలో డెలుపబడినవానిలో తేర్చుటకు బిల్లునం దేర్పాటు జేయబడినది. ఇందువలన యూనివర్సిటీ విశ్వవిద్యాలయమునందలి విద్యార్థులకుగల హక్కులను నూతన విశ్వవిద్యాలయమునందలి విద్యార్థులు చాలమంది అనుభవించుటకు సాధ్యము గాగలదు. అక్కడక్కడ కళాశాల లుండుటలవల ఉన్నత విద్యను బడయుటకై డబ్బును ఖర్చుచెట్టుకొని వానికి పోవు కష్టము తప్పదు. ఇందువలనచాలమంది విద్యార్థులను ఉపాధ్యాయులను ఒక చోడేరి నిజమైన సహకారసాశ్రమ జీవితము నభివృద్ధిజేసికొనుట కవకాశము గలుగగలదు. ఇంతే గాక తెలుగు దేశములో కొన్ని ముఖ్యమైన సెంటర్లలో యూనివర్సిటీ విశ్వవిద్యాలయములను స్థాపించుటకు సాధ్యమగునటుల గట్టి పని చేసినట్లును. ఒక్కచోట కేంద్రీకరణము కేంద్రీకరింపజేయుటచేత విద్యాప్రదానమునందును పరికరములందును ఉన్నత ప్రమాణమేర్పడుటకు సాధ్యముగాగలదు. కాబట్టి ఆఫీసియేటింగు విశ్వవిద్యాలయముగ నుంచియే సాధ్యమైనంతవరకు నెమ్మదిగ ఆంధ్రమండలమున నుండనే కనెంట్ గల సాంఘిక, సహకార, సాహిత్య జీవితము నభివృద్ధిజేయుటకు ప్రోత్సాహము చేయు నీబిల్లు ఉద్దేశ్యమయ్యెను. విశ్వవిద్యాలయమునందలి విద్యార్థుల సాంఘిక జీవనముయొక్క ప్రాముఖ్యమును అధికారులు డెలసికొనుట ముఖ్యమని డెల్పువిషయమున విశ్వవిద్యాలయమే అధికారము వహించి డబ్బు ఖర్చుచేసి విద్యార్థుల సంఘములను స్థాపింపవలెనని బిల్లునందు ప్రత్యేకము నిబంధన చేయబడినది.

తెలుగు భాషా నభివృద్ధి జేయుటకును దేశభాషనే బోధనకును పరీక్షకును సాధనముగ జేయుటకును త్వరగా నభివృద్ధి జేయు బిల్లు ఉద్దేశించియున్నది. తెలుగులోనే బోధనజేసి పరీక్షలు జరుపుటకు స్కూలు కొద్దులు పూర్తిగ మారవలసియుండును. ఈసందర్భమున బిల్లునందు విశ్వవిద్యాలయము ప్రవేశపరీక్ష చేయుటకును ప్రకటన సంఘమును స్థాపించుటకును యేర్పాటు చేయబడినది. ప్రకటనసంఘమును స్థాపించిన యెడల అయ్యది దేశభాషలో తగినవాచకపు ప్రకటనలను సిద్ధముచేయుటలో తనిఖీ చేయుచుండును.

విశ్వవిద్యాలయ పరిపాలనమున సెంటు అకడెమికు శాస్త్రీయ అధికారము వహించును. విశ్వవిద్యాలయమునందు కళాల శాలన్నియును అనబంధ కళాశాలగ నుండి సమానమున హోదాను గల్గియుండును. అందుచేత అనబంధకళాశాల అవసర లాభములగూర్చి ప్రాతినిధ్యము వహించుటకై ప్రత్యేకము విశ్వవిద్యాలయ-అధికార ముండునటుల యేర్పాటు చేయలేదు. సెంటు లో దత్త మండలములకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమీ యుండెను. దత్త మండలములను జిల్లాలకును ఒక్క కళాశాలయేగలదు. దత్తమండలములను ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయము నెప్పువరకును వారికి ప్రత్యేకము రక్షణ నొసంగవలెను. బిల్లు నిబంధనలు ఆ చరణములోనికి వచ్చిన కొద్దికాలములోనే విశ్వవిద్యాలయము కళాశాలలను, పరిశోధనాశాలలను, పరిశోధనాశాలలను పాపించుకొనునని నమ్ముచున్నది. ఈనూతన ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము యీ బిల్లు ప్రకార మేర్పగుపలనెనది ఆంధ్ర దేశములో నన్నితరగతి వారి యవసరములను ఆశించు తగినటు లుండి పాండిత్యమును పరిశోధనను ప్రచురముజేసి, ఉన్నత పాఠశాల దర్శకులను నెలకొల్పి, సాంఘిక, విజ్ఞానములను ప్రోత్సాహ మొసంగి దేశమునకు విశ్వవిద్యాలయ మొసంగవలెనని లాభములన్నిటిని జేకూర్చి లాభకరముగనుండునని నమ్ముచున్నది.

* * * *

బిల్లు వివరములు

పీ టి క

చెన్నరాజధాని యందలి తెలుగు జిల్లాలకు అందొక విశ్వవిద్యాలయమును నిర్మించుట అవసరమగుచేతను, ఈబిల్లుమును గావించుటకు రాజప్రతినిధిగారి యంగీకారమును ముందు బడయుటచేతన యీక్రిందివిధముగ శాసించదగును:—

1 వ అధ్యాయము

(1) ఈ శాసనము 1925 ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ శాసనము నావరగవచ్చును.

(2) ఇయ్యది రాష్ట్రీయప్రభుత్వమువారు ప్రకటనము జేసి నియమించిన తేదీని ఆ ప్రదేశమున అవసరములొనికి వచ్చును.

(3) ఈబిల్లుము ఆచరణలోనికి వచ్చినప్పటినుండియు 1923 వచ్చడాను విశ్వవిద్యాలయ శాసనము యీశాసననిబంధనలు వర్తింపు కళాశాలలకును విద్యాలయములకును వర్తింపదు.

2. ఈశాసనమునం దీక్రింది పదములకు విషయసంబద్ధములబట్టి వేరు అర్థమున్న పద్య సామాన్యముగ నీక్రింది నిర్వచనములే జేయుచుండును:—

(ఎ) 'అఫీసియేటింగు కాలేజీ' అనగా విశ్వవిద్యాలయపు పరీక్షలకు విద్యార్థులకు తగిన విద్యావిధానము నొసంగుచు విశ్వవిద్యాలయము గుర్తించి అఫీసియేటునుకు తగినవని యిప్పుడున్న కాలేజీని గాని స్థాపించునన్న కాలేజీనిగాని యెప్పుకొనుట.

ఇందు కళలు, శాస్త్రములు, వృత్తివిద్యలు, సాంకేతిక విద్యలు చేర్చు కళాశాలలు జేరును.

(బి) 'యూనివర్సిటీ కాలేజీ' అనగా అసర్వ, పోస్టు గ్రాడ్యుయేటు కొద్దులకు యేర్పాటుజేసి నిర్వయించిన నిబంధనలప్రకారము విద్యార్థులు యూనివర్సిటీ డిగ్రీ పరీక్షలకు బోవుటకు తగినటులజేయు కళాశాల విశ్వవిద్యాలయము గుర్తించినదగును.

(సి) 'ఫస్టుగ్రేడు కాలేజీ' అనగా నిబంధనలప్రకారము మామతాలు అర్జున్, నైస్స డిగ్రీపరీక్షలకు బోవుటకు విద్యార్థులకు తగిన సాంఘిక విశ్వవిద్యాలయము విశ్వవిద్యాలయముచే గుర్తించబడినది.

(డి) 'సెకెండ్ గ్రేడు కాలేజీ' అనగా నిబంధనల ప్రకారము ఇంటర్మీడియేటు పరీక్షకు విద్యార్థులు హాజరుటకు తగినటుల విద్యనెక్కు కళాశాల విశ్వవిద్యాలయముచే గుర్తించబడినది. డిగ్రీపరీక్షల కిందు విద్యనెర్పబడదు.

(ఇ) 'జిల్లాల' అనగా గంజాం, విశాఖపట్నం, గోదావరి, తూర్పు గోదావరి, కృష్ణా, గుంటూరు, నెల్లూరు, బళ్లారి, అనంతపురం, పశ్చిమ గంజాం, విజ్ఞాన గంజాంలు యీనట్లు గుర్తించినవి.

(యాక్ట్) 'హోటెలు' అనగా విశ్వవిద్యాలయ విద్యార్థులకు నివాసమునకు యాతానన నిబంధనల ప్రకారము విశ్వవిద్యాలయము పోషించునట్టిగాని గుర్తించినట్టిగాని వసతిగృహము.

(జి.) 'విధింపబడినది' అనగా కానూనలు నిబంధనలు మూలమున విధింపబడినది.

(హెచ్) క్రిస్టియన్లు అనగా కర్తాశాలాధికారి.

(ఐ) రిజిస్ట్రేషన్ గ్రాంట్ చేయుట అనగా యానాచార్యులను నియమింపబడిన మరతుల ప్రకారము రిజిస్ట్రేషన్ చేయబడిన పట్టభద్రులు.

(జే) 'విశ్వవిద్యాలయోపాధ్యాయులు' అనగా విశ్వవిద్యాలయము స్వపక్షమున బోధనమునకు నియమించిన ఉపాధ్యాయులని యర్థము.

(కే) 'బేరర్లు' అనగా విశ్వవిద్యాలయమునందు గాని లేక కానూనలు ప్రకారము యేకకాలాలయముగాని బోధనము చేయు ప్రొఫెసర్లు రీడర్లు లెక్చరర్లు.

(యచ్) 'విశ్వవిద్యాలయము' అనగా యాచట్టముక్రింద నియమింపబడిన ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము.

(యం) 'విశ్వవిద్యాలయము' అనగా యాచట్టము వర్తించు చట్టాలునందు ప్రజేతము.

(యస్) 'యూనివర్సిటీ ప్రొఫెసరు' అనగా విశ్వవిద్యాలయమున నియమింపబడినవాడు.

2 వ అధ్యాయము -

విశ్వవిద్యాలయము

3. గవర్నరు, విశాఖపట్నం, పడమరగోదావరి, తూర్పు గోదావరి, కృష్ణా, గుంటూరు, నెల్లూరు, బళ్లారి, అనంతపురం, కడప, కర్నూలు, చిత్తూరు జిల్లాలకు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము నామక నొక సంస్థ నిర్మింపబడును. ఇందుకు ఛాన్సలరు, ప్రొఫెసర్లు, వైసు ఛాన్సలరు, సెనెటు, సిండికేటు, అకాడమిక్ కౌన్సిలు ఉండును. ఇది యొక సంస్థగా నుండి ఆక్సెసుతో స్వతంత్రముగ బరగుచు ప్రత్యేకము ముద్ర గర్హింపబడును.

4. విశ్వవిద్యాలయమున కీక్రింది అధికారము లుండును:

- (1) యొక్క పని తలచిన కాలమున విద్య నొసంగి పరిశోధనకును జ్ఞానాభివృద్ధికిని ఏర్పాటు చేయుట.
- (2) విశ్వవిద్యాలయమునందు విద్య నభ్యసించినవారిని పరీక్ష చేసి డిగ్రీలను సాహిత్యగౌరవముల నొసంగుట.
- (3) ఇందు విధించిన పద్ధతులమీద పరిశోధనము చేసినవారికి డిగ్రీలను సాహిత్యవిరుచులను నొసంగుట.
- (4) కానూనలునందు విధించినవిధమున తగినవారికి గౌరవ బిరుదముల నొసంగుట.

(5) విశ్వవిద్యాలయమునకు గావలసిన ప్రొఫెసరులను, రీడరులను, లెక్చరరులను, ఇతరబోధనాధ్యక్షులను స్థాపించుట.

(6) పథ్యత్యము, ఉచితవేతనము, ధర్మము, ప్రదర్శనము పత్రములు బహుమానములు స్థాపించి బహుకరించుట.

(7) కళాశాలను, వసతిగృహములను పోషించుట. విశ్వవిద్యాలయము పోషించని కళాశాలలను వసతిగృహములను గుర్తించుటయు తొలగించుటయు.

(8) ఇంటిని కొంత రుసుమును నియమించి తీసికొనుట.

(9) విశ్వవిద్యాలయదళమును పోషించుటకై ఆదనము నుండి గ్రాంటుల నిచ్చుట.

(10) ప్రకటనసంఘము, ఉద్యోగనియామకసంఘము, విద్యార్థి సంఘములను స్థాపించి పోషించుటకై డబ్బు సేర్పాటు చేయుట.

(11) విశ్వవిద్యాలయ ముపరనుని నిర్ణయించిన విధమున ఆప్రయోజనములకై యితరవిశ్వవిద్యాలయములతోను అధికారులతోను సహకారముజేయుట.

(12) వైసు ఛాన్సలరును, వైసు ఛాన్సలరు సే కార్యయంత్రము విశ్వవిద్యాలయమునందు బోధనమునకును పరీక్షలకును, కళలు, శాస్త్రములు, సాంకేతిక వృత్తివిద్యల యభివృద్ధికిని, విద్యార్థుల సౌకర్యముల నెక్కువజేయుటకును అవసరమైన పనులజేయుట కధికారము గర్హింపబడును.

5. ఛాన్సలర్లు భేదమునకుగాని, జాతి మతభేదమునకుగాని విశ్వవిద్యాలయమునందు డిగ్రీలను బొందుటకును చదువు నేర్చుకొనుటకును, విశ్వవిద్యాలయోపాధికారమునందు పథ్యత్యము విహించుటకు ఆటంకముండదు. విశ్వవిద్యాలయమునందు ఉపాధ్యాయుడుగాని, విద్యార్థిగాని యుండుటకును, అండ్జెడైన ఉద్యోగమును బొందుటకును, అందు పట్టభద్రుడగుటకును, అండ్జెడైన హక్కు ననుభవించుటకును మతవిశ్వాసము లేవిధముగ నుండవలెనని విశ్వవిద్యాలయము నియమించుట న్యాయముగ నుండదు. అయితే ప్రత్యేకముగ విశ్వవిద్యాలయమేదైన లాభము నశేషించి అంగీకరించినపుడు మాత్రము ఇట్టి పరీక్ష వరకుగ నుండును.

అయిష్టము లేదు అను వారికి మతబోధ జేయుటలో నీసెక్షను ఎట్టి ఆటంకములను గలుగజేయదు.

విశ్వవిద్యాలయము సెంటర్లు

6. ఈక్రింది మరతులు సరిపోయినవచ్చు ఏవిద్యాలయమును ఆఫీసులకు కాలేజీగ పరిగణింపబడదు:—

(ఎ) యూనివర్సిటీ కాలేజీగాని ఫస్ట్ క్రేడు కాలేజీగాని యైనయెడల ఆవిద్యాలయ భవనములు ఈక్రింది పట్టణములలో నొకచోట నుండవలయును:—

విశాఖపట్టణము, రాజమహేంద్రవరం, అనంతపురం, కేడా యా సరిహద్దులకు 10 మైళ్ల దూరములోపల నుండవలెను.

ఈకానూనలు అమలులోనికి నచ్చునాటికి పనిజేయుచున్న కళాశాల కీమరతు వర్తింపకపోవచ్చును. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము వారు తీర్పువేసి యేదే నొక కళాశాల విషయమై యావరతు తీసివేయవచ్చును.

(బి) అనబంధ కళాశాలలుగ విద్యాలయములను జేర్చుకొనుటకు సంబంధించిన కానూనలుగలవియును సరిపోయియుండవలయును.

విశ్వవిద్యాలయ విద్యార్థులందఱు హోటెలులోగాని లేదా కానూనలుగలవిందు విధింపబడిన మరతుల ప్రకారము నివసించు చుండవలెను.

8. (1) గవర్నరు జేసరలు విశ్వవిద్యాలయము విజిటరుగ నుండును.

(2) విజిటరు రెనయిష్టము వచ్చినవారిని జేట్టి విశ్వవిద్యాలయమును, తప్పనములను, రసాయనపరిశోధనాలయములను, గ్రంథాలయములను, మ్యూజియములను, మర్క-షాపులను, పరికరములను విశ్వవిద్యాలయమునకు సంబంధించిన విద్యాలయములను, బోధనము యందుకు సంబంధించిన యితరవిషయములను పరీక్ష చేయ గోరవచ్చును. ఇట్టి పరీక్షజేయుటకు ముందు విజిటరు విశ్వవిద్యాలయోపాధికారులనుండు చెల్లపవలయును. ఆపయమున నాపరీక్షలో విశ్వవిద్యాలయ ప్రతినిధిగూడనభ్యక్షుడుగ నుండవలయును.

(3) ఈపరీక్ష జేసినపుడు ఫలితములను విజిటరు ఛాన్సలరుకు చెప్పవచ్చును. ఛాన్సలరు సెనెటును, సిండికేటును విజిటరుగారి అభిప్రాయములను చెల్లపవలయును. సెనెటు సిండికేటు అభిప్రాయములను గనుకగాని యేమిచర్య దీసికొనవలయునో విశ్వవిద్యాలయమునకు సలహా నీయవచ్చును.

(4) సిండికేటు యానలహాపై దీసికొన్న చర్యనుగూర్చి విజిటరుకు చెల్లుటకుగాను ఛాన్సలరుకు చెల్లవచ్చును సెనెటు అభిప్రాయముతో రిపోర్టును బంపవచ్చును.

(5) విశ్వవిద్యాలయము నిర్ణీతకాలములో తనకు దృష్టికరముగ నుండునటుల చర్యదీసికొనక పోయినయెడల సెనెటు యొక్కగాని సిండికేటుయొక్కగాని అభిప్రాయములను చెల్లుకుకొని ఛాన్సలరు తగిన వసుకొనినట్లే తీరువుల జేయవచ్చును. విశ్వవిద్యాలయము ఆయు తీరువుల ప్రకారము నడుచుకొనవలయును. (ప్రజేతము)

సర్ సురేంద్రుని మరణము కై విలపించుట

1921 క్లు

ఈక్లుబు రాచకేయశాఖవారు నన్ను బి. కె. టిలాంసు, న్యాయాధికారిగా సంపాదకుని అధ్యక్షతక్రింద సమావేశమై యిట్లు తీర్మానించిరి:—

అర్ధశతాబ్దముపాటు దేశసేవ యొనర్చిన సర్ సురేంద్ర నాథ బెనర్జీగారి మరణమునకు భారతదేశమునకు గలిగిన నష్టమునకై యాసభవారు తమ విచారమును చెల్లపుచున్నారు.

(2) ఈసభవారు కానూనలలో హరిసింగు గేడుగారు ప్రవేశజేయునట్లు శిశుసంరక్షణ చట్టమును బలపరచుచున్నారు.

* * * * *

విశాఖపట్నంలోసభ

విశాఖపట్నం పురజనులు శ్రీరాజా విక్రమదేవరవర్మగారి అధ్యక్షతక్రింద సమావేశమై 9 వ తేదీన, సర్ సురేంద్రనాథు బెనర్జీగారి మరణమునకై సంతాపము చెల్లపుచు తీర్మానించిరి.

* * * * *

రాజమండ్రి కాంగ్రెసువారి విచారము

రాజమండ్రిలో 9 వ తేదీన చింతామణి నాటకశాలయందు ఎస్. భీమశంకరం పంతులుగారి అధ్యక్షతక్రింద తాలూకా కాంగ్రెసువారు సభజరిపి, జాతీయ సంస్థాపన ఉద్ధారకులు ను 50 సం॥ నుండి దేశసేవజేసిన సర్ సురేంద్రనాథు బెనర్జీగారి మరణమునకు భారతదేశమునకు గలిగిన నష్టమునకై విచారించుచు, వారి కుటుంబమునకు సానుభూతి చెల్లపుచు తీర్మానించిరి.

ఉర్దూ ఉపాధ్యాయుల కాన్ఫరెన్సు

పునహా సమావేశము

అధ్యక్షకోసన్యాసము

పునహా, ఆగస్టు 12- మహమ్మదీయవిద్యసభ జరుగుచున్నప్పటి నుండి బొంబాయి ప్రెసిడెంసీ ఉర్దూఉపాధ్యాయుల ర్శిత్తీయ కాన్ఫరెన్సు పునహాయందు జరుగుచుండెను. నన్నటితో నది సమాప్తమయ్యెను. కాన్ఫరెన్సు జరచుచు గౌరవ నీయమంత్రి యగు జాఫర్నగారు సూచనాత్మితో బ్రసంగించి, మహమ్మదీయ సంఘముయొక్క విద్యాభివృద్ధి అవసరమును గుర్తించి, ఉర్దూఉపాధ్యాయులమాత్రమే గాక విద్యార్థులును లాభమునొందు మార్గములను సూచించిరి.

సన్మానసంఘాధ్యక్షుడు

ధార్వారు కర్ణాటక కళాశాలయందు పనియుచున్న ఖానుసాహేబు మాలవీగారు జెలిగేటలను ఆహ్వానించెను. గౌరవనీయుడైన హంత్రిషా రనుకొనినంత మహమ్మదీయవిద్యాభివృద్ధి గావించజాలనియెడల మహమ్మదీయమంత్రి గావలయునని దొరతనమును గోరుట నబబుగాజేయని సన్మాన సంఘాధ్యక్షులు ఖానుసాహేబు మాలవీగారు నుడివీరి. కాన్ఫరెన్సునందు గావించదలచిన తీర్మానముల నకలలను ముందు చెల్లకొనుటకు బ్రయత్నించుటయే మహమ్మదీయుల విద్యాభివృద్ధికి దోష్టడటకు మంత్రికిగల అభిలాష తార్కాణమని ఖానుసాహేబు మాలవీగారు నుడివీరి. తదనంతరము బి. హెచ్. కాజీగారు కాన్ఫరెన్సునంద ధ్యక్షుడవచి వహించవలయునని ఎడ్యుకేషనలు యిన్స్పెక్టరు జి. ఎస్. కడ్రీగారు ప్రతిపాదించిరి. తీర్మాన మెల్లరు నేకగ్రీముగ నంగీకరించిరి.

అధ్యక్షకోసన్యాసము

ఉర్దూవిషయమై అధ్యక్షుడవీరి ప్రసంగించెను:—ఉర్దూ భాష సభ్యసించినంతమాత్రమున ఉద్యోగములు లభించుట లేదనియు, స్థానిక దేశభాషలందు యోగ్యతావ్రతము నుండవలసినప్పుడు చున్నదనియు, అందుచే ఉర్దూభాష నేర్చుకొనుట అంతలాభకారి గావనియు గొందరు చెల్పుచున్నారు. గతమందు ఇది సత్యమై యుండవచ్చును. ఇంగ్లీషుభాష దేశీయభాషలను బెల్లు ఆఫీసులనుండి బారదోలినది. నూతన ప్రాథమికవిద్యా కానూనముక్రింద యింగ్లీషు మిక్కిలి ఆకర్షకముగ నున్నది. పాత కాలము ప్రజాభిప్రాయమును బడసిన కొలదిని భావింపదు వారిగర్వములు హెచ్చుచుండును. వారిఅవసరములను గుర్తించి దొరతనము సాహాయ్యము గావించుట సంతృప్తికరముగ నున్నది. దొరతనమింకను విస్తారముగ సాహాయ్యము ఉర్దూ ఉపాధ్యాయులకు గావించవలసి యున్నది. కాబట్టి ప్రయత్నములు జేయవలసి యున్నది. సంఘభవించి యెంపని యైవసు జేయవచ్చును. ఉపాధ్యాయులు డిమాండులను దొరతనమునకు చెల్లవలయును. ప్రయత్నములు విజయము నొందుటకు కార్యదీక్ష యుండవలయును.

ఉర్దూరు ఉపాధ్యాయుల స్థానము, శిక్షణలు, మొదలగు అంశములను గురించి కాన్ఫరెన్సునందు తీర్మానములు గావింపబడెను. రాబోవు సంవత్సరమందు నాసేకయందుగాని, బొంబాయియందుగాని కాన్ఫరెన్సు జరుపవలయునని ఆహ్వానములు పంపబడెను. కాని ఆహ్వానము లంగీకరింప బడలేదు.

(అ. ప్రె.)

కమలాక్షి

(విచిత్రకథ)

గ్రంథకర్త:—నెల్లూరు వెంకటగిరి యహా రాజాకాలేజీ ప్రధానాచార్యులు మ-రా-శ్రీ, రాయసం వెంకటశివుడుగారు ఎం. ఏ., ఎల్. టి.

సాంఘికనవల—ముప్పదేండ్లకు పూర్వపు ఆంధ్రదేశస్థితి, ఆకాలపు చదువుసంస్థలు, పిల్లల యాటపాటలు, ప్రతాచారవ్యవహారములు, గుణశీలములు సందర్భానుసారముగ పాత్రలయందు ప్రత్యక్ష మగుచుండును.

120 పేజీలు, ఫెదర్వైటుకాగితము. పంచి అచ్చు. 0-8-0.

విశాఖము:—

ఆంధ్రప్రదేశ్ కా కార్యాలయము,

నెం. 7, తంబు కెటివీధి, మద్రాసు.

యూరపు నంతేను మూమరొజులలో జుట్టివచ్చుట

జుట్టికొన, ఆగస్టు 12:—క ప్రజా ఆరాచకముగా ఇంజి
నీరు కలిగించుకొని 10 వ తేదీ యదయము 4/45 గంటలకు
విల్లక జేసుకొని బయట వెలికి. మూడుగంటలలో యూరపునంతను
చుట్టివచ్చును. తేల్చేమధ్యమము 2/45 గంటలకు తేరను.
కావ్యమునాపిలు 10 తేదీ సాయంకాలము 6 గంటలకు
తేరను 11 తేదీ సాయంకాలము 9 గంటలకు మాస్కోతేరను.
మాస్కోతేరను సత్కారము జరిగినది. ప్రజాసేవ
యమంత. తేదీ నంబెను.

మరాకో పోరాటము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

జుట్టికొన, ఆగస్టు 12:—మరాకోలో ప్రాంతీయ పరి
రక్షణలను స్వయముగ పరిక్షించుటకు పెటెయిను సేనాని మ
రాకోను బోవుట నిశ్చయమే. పెటెయిను సేనానినుండి ప్రత్యుత్త
రము వచ్చెనని పెయిన్లుగారు ప్రకటించిరి. సిరియాలో ప్రాంతీ
స్వములు చనిపోయినవారు, తుత్తగాత్రులు, బండిలుగ జేయు
దినవారు, కనిపించనివారుగలపుకొని మొత్తము 800. మూడూ
నుబట్టివేసిరి. కాని పటాలమునకు ఆహారము, మందుగల సా
ముగ్రి 49 రోజులవరకు చాలును. సహాయ మంపబడెను.
జైతెలు ద్రూసులో నెమ్మది ఏర్పడెను.

రిచిస్టాగు

ప్రభుత్వమునకు ముఖ్య పట్టము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

జుట్టికొన, ఆగస్టు 12:—రిచిస్టాగులో తీవ్రవర్త జరిగిన
పిదప సమరాలేకనే ప్రభుత్వమునకు చట్టమును ఆమోదించిరి.
సోమలు డిమాక్రాటు కమ్యూనిస్టులు సభనుండి తొలగిపోయిరి
డిమాక్రాటులు ఓటుల నీయలేదు. మంత్రిములు న్యాయమున
నా, కాదా యను విషయమై సందియమును తెలియజేసి ఓటుల
నీయలేదు. జర్మను ఆమెరికను వర్తక ప్రభుత్వంబడినను, జర్మన్
స్టేడియ, జర్మను తెన్ని పుపంచాయితీ బడంబడిక, జర్మను గ్రీకు
వర్తక ప్రభుత్వంబడిననుగూడ ఆమోదించిరి.

చీనా పరిస్థితులు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

మ్యాంగుహా, ఆగస్టు 12:—జపాను కాన్సులు జనరలు,
చీనా విదేశాంగ కమిషనరు మిల్ల యజమానులతరపున, సమ్మె
దారులతరపున ఒడంబడికను సంతకముజేసిరి. సాధ్యమైనంత
త్వరలో జపాను ప్రతిమిల్లులలో పని ప్రారంభించుట కేర్పాటు
జేసిరి. 40 మిల్లులతరపున ఈ ఒడంబడిక జేయబడెను. 50 వేల
పనివాండ్లు పనిజేయుచున్నారు. యోగ్యతనుబట్టి తీవ్ర పరి
స్థితులుబట్టి వేరవేరులను యజమానులు హెచ్చించెదరు.
తగిన కారణము లేకుండ కార్మికులను పనిలోనుండి
తొలగించరు. నగయనుతామిల్లువారు అందు దొమ్మిలో
నష్టబడినవారికి పరిహారముగ 10 వేల డోలరులను నిచ్చిరి.

చీనాలో సమ్మెదారులను గొల్చుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

జుట్టికొన, ఆగస్టు 12:—రాళ్ళు దువ్విన తరువాత సమ్మె
దారులను గొల్చిరి. మిల్లులో పని చొరబడుటకు చొరబడుకొని
వచ్చుటకు ప్రయత్నించి, పోలీసు, సైనికుల పంక్తి చీల్చిలో పని
బడిరి. పరిస్థితులు ఇప్పుడు నెమ్మదిగ నున్నవి. చాలమంది చని
పోయిరి. మరికొందరు తుత్తగాత్రులైరి. దీనికంతకును కారణ
ము చీనా సైనికులు జన మాహముపై గొల్చుటయే. నిన్నటి
దినము కాల్చినచోట 300 అరెస్టు జేయబడిరి.

వజ్రముల వర్తక సంఘము

లండన్, ఆగస్టు 12:—ప్రపంచములో నున్న వజ్రము
లన్నిటిని లండనులో ఏర్పడిన ఒక్క సిండికేటువారే విక్ర
యించెదరు.

హూన్ విజయము

దేశీయ వెనుక సైన్యముపై బడుట

లండన్, ఆగస్టు 9:—మూడూ 7 మైళ్ళదూరమున
హూన్ సేనుకభాగమును దేశీయ సైన్యమును ముట్టడించిరి.
చిట్టిలో కొంతవరకు శత్రువుల నెదిరించిరి. తుదకు కంగారు
బడి కల్లోలముజేసి లోబడిరి. ఇజ్రాకు వెనుకకు బోవలసివచ్చె
ను. సైన్యసహాయమునకై ఎదురుజూచుచుండెను. ఈ సైన్యము
ఇజ్రాచేరి తుత్తగారునుండెను. ఎండవేడిమి అపరిమితముగ నుం
డుచుండెను, నీటిసప్లయ చాలకపోవుటచేతను ఈ సైన్యము సాగు
టకు పిలువెడు. సహాయము లింకను నచ్చుచున్నది. ఈలోపుగ
నైనునిక సంచలనమే జరుగచున్నది.

మూడూదుర్గములో తగినంత నీరున్నది. తగిన సహాయ
సైన్యమువచ్చునరకు నిలబడగల సామగ్రిఅంతయు గలదు. విప్లవ
కారులు ప్రభుత్వభవనమును తగులబెట్టిరి. ప్రభుత్వ క్షిప్రాయ
ముల భవనములనుగూడ తగులబెట్టిరి. బజారులను కొల్లగొట్టిరి.
విద్యేయుల ఇండ్లను దోచుకొనిరి. విప్లవకారుల దురాగతములకు
తాళలేక కాపాడవలసిన ముష్టింక్రిష్టియను తెగలవారు ప్రాంతీ
వారిని వేడుకొనుచున్నారు. మొత్తము 200 మంది తుత్తగాత్రులై
దమాస్కున్ ఆదిని జేరిరి.

వర్షపాతము

సిన్హ, ఆగస్టు 12:—ఈశాన్యముండియా, పశ్చిమ హిమా
లయములందును వర్షము చురుకుగ నురియుచున్నది. ఘూర్జరము
రాజపుత్ర స్థానములందు దవ్వ రెక్కిన ప్రాంతములందు మామూ
లు చురుకుతనముతో వర్షము నురియుచున్నది. దక్షిణభార్య
అస్సాము, బెంగాలు, ఛోటానాగపురం, బీహారు, తూర్పు సం
యుక్త రాష్ట్రములు, తూర్పు మధ్యరాష్ట్రములు, కొంకణము,
మళయాళము, మదరాసు దక్కనులందు వర్షము సర్వ సాధారణ
ముగ గలదు.

ఉత్తరభార్య, ఉత్తరము, పశ్చిమసంయుక్త రాష్ట్ర
ము, తూర్పు ఉత్తరప్రదేశము, కాశ్మీరము, దక్షిణహైదరాబా
దు, మైసూరు, ఉత్తరమదరాసు తీరములందు అచ్చటచ్చట వర్షం
చెను. వాయవ్య వర్గజా, ఘూర్జరము, పశ్చిమ మధ్యరాష్ట్ర
ములు, బొంబాయి దక్కను, ఆగ్నేయ మదరాసులందు స్వల్ప
ముగ వానగరిసెను.

టాంగూ, మోక్సేను 1½, అక్వాట్ 2, నిల్గిర్, దిజ
పూరు, తేజపురం, సోఛాను 1½, సిబిసాగరు 1, ఛిరపంజీ 6,
కామ్యుబజారు 1½, చెట్టగాంస 2, నాఖారి 4, కలకత్తా 3, డా
ల్హును గంజీ 1½, దర్భంగా 10, గోరత్కాపురం, బారిల్లి 1½,
డెహ్రాడూను 5, ముక్తేశ్వరము 4, వాస్కోరీ 6, ఛక్రాటా, డాల్
పహాజీ, ముక్రీ 3, సిమ్లా 1½, లూథియానా, రామసిండి 2,
సియాల్కోట్ 4, పెండా 3, జగదల్ పురం 2, కార్వారు,
మంగళూరు 1½, హైదరాబాదు, దక్కను, బందరులందు 2
అంగుళముల వాన గరిసెను.

నూదా:—సరిహద్దు రాష్ట్రముందు విశేషముగ వాన
గురియ వచ్చును. (అ. ప్రె.)

గతవారముందు వర్ష పాతము

సిన్హ, ఆగస్టు 12:—నేటితో అంత్యమగు వారముందు
వర్షపవనములు దిట్టముగనుండెను. కాని వర్షముయొక్క పంపక
ము సరిగలేదు. బీహారునందు, ద్వీపకల్పముందు చాల భాగమున
గతవారములో వానపొచ్చుగనున్నది. వైర్మతి పంజాబు, రా
జపుత్రస్థానము, ఘూర్జరములందు వర్షలోపముగలదు. సరిహద్దు
పర్వతజాలయందంతముత్రముగతవారములో వర్షముగురియ లేదు.
(అ. ప్రె.)

తిరువానూరు శాసనసభ

దర్బారు భిషగ్వరునిపని ఆక్షేపించుట

తిరువేంద్రము, ఆగస్టు 12:—మామూలు ప్రకారముగ
శాసనసభ సమావేశమయ్యెను. ప్రశ్నలకు సమాధానము లీయబడిన
పిదప వ్యయమును దగ్గించుటకు తీర్మానములు బ్రతిపాదించబడె
ను. వ్యవసాయ, పరిశ్రామిక, వైద్యశాఖలందు వ్యయముదగ్గిం
చుటకు తీర్మానములు బ్రతిపాదించబడెను. వ్యవసాయ పరిశ్రా
మికశాఖలపై దీర్ఘముగ చర్చజరిగినను దీనినాంధులదగ్గించబడలే
దు. వైద్యశాఖ డిమాండుపై చర్చప్రారంభమగునరీకి దర్బారు
భిషగ్వరుని పనిగురించి సభ్యుడొకడు ఆక్షేపించెను. సరియగు
అంశాలను అంశములను గుజువుచేయుచు నాస్థానమునందున్న
వైద్యురాలు సభ్యునివాదమును ఖండించెను. యిందుకు ప్రతిఫ
లముగ సభ్యుడు తీర్మానమును ఉపసంహరించు కొనెను.
వైద్యశాఖ డిమాండుపై చర్చ రేపు యింకను జరుగును.
(అ. ప్రె.)

గుడివాడ ఫోర్రీనోట్ల కేసు

(న్యాయమూర్తులు దేవదాస్ వాల్ల రుగారి ఎదుట)

పదాల వెంకటరత్నము మరికొందరును 100 రూపా
యల కరెన్సీనోట్లను 25-7-1924 న సృష్టించిరిని క్రిష్ణా పెవ.
స్సు జడ్జి రి నుండి రి సంవత్సరములు శిక్షను విధించిరి. దానిపై
హైకోర్టులో ముద్రయులు ఆపిలు జేసికొనిరి.

వివరములు

4, 6 ముద్రయులు న్యాయమూర్తి కావలి కావరములు.
విరు ఎడ్వర్డు ముద్రాజాల యాధికారులు. క్రిష్ణా జిల్లా, గుడి
వాడలోనున్న మరి కొందరు ముద్రయుల ట్రంకుపెట్టులను శో
ధించ ఎడ్వర్డు ప్రెస్ వారికి సామ్య జేల్లించినటుల బిల్లులు గన్పిం
చెను. దీనిని బట్టి కావలి ముద్రయులకు ఈ ఫోర్రీనోట్లలో సం
బంధమున్నదని పోలీసువారు ఊహించిరి. కావలి రహదారి
బంగాళాలో పోలీసువారికి ఈ నోట్లను జేయుట కుపయోగిం
చిన అచ్చులు గన్పించెను. వాటరు మార్కు అచ్చుగూడ గన్పిం
చెను. ఇది కావలి రైలుస్టేషనుకు మైలుదూరములో ఒకగుంట
లో పాతిపెట్టబడెను. రహిమాన్ బాండు వేపరు గూడ 42
తావులు దొరికెను. ఈ తావులను ఫోర్రీనోట్ల నిమిత్తము ఉప
యోగించరట. ఎడ్వర్డు ప్రెస్ లో పరిశోధించినపుడు ఈ బాం
డు వేపరు దొరికెను. కాని 4, 6 ముద్రయుల ఇండ్లలో నేరము
నకు సంబంధించిన సరుకులు ఏమియు దొరకలేదు. ఇది ప్రాసి
మూషను యువంకము.

ముద్రయుల తరపున న్యాయవాదులు వి.ఎచ్.ఎల్.ఎల్.బా
గారును (బారిష్టరు), కస్తూరి శేషగిరిరావుగారు (ఎం. ఎ. బి.
ఎల్.) పనిజేసిరి. ఎడ్వర్డు ప్రెస్ కేర కొన్ని రసీదులు దొరికి
సంతమాత్రాన నోట్లను సృష్టిజేసినందులకే ఇచ్చిరిని సాక్ష్యముగ
జెప్పుటకు పిలువదనియు, దానినిబట్టి 4, 6 ముద్రయుల కిందులో
జోక్యమున్నదనుటకు పిలువదనియు, రాధారి బంగళాలో దొ
రికిన అచ్చులు 4, 6 ముద్రయుల ఎడ్వర్డుప్రెస్ అచ్చు పరికర
ములకు సరిపోలేదనియు ఆ సంగతులను పిర్యాధి సాక్షులే జెప్పి
రనియు అందుచే ఈ బ్లాకులను పోస్టి నోట్ల సృష్టి నిమిత్తము
ఉపయోగించిరిని జెప్పుటకు పిలువదనియు వాదించిరి.

న్యాయమూర్తులు ముద్రయుల న్యాయవాదుల వాదమును
విని తీర్పు ముందు జెప్పెదమనిరి.

బొంబాయి యంత్రముల దుస్థితి

కార్మికులు గవర్నరుకు విజ్ఞాపన

బొంబాయి, ఆగస్టు 12:—నేడు బొంబాయి గవర్నరు
కు కార్మికుల నాయకులు విజ్ఞాపనజేసిరి. అవిజ్ఞా ప న ముం
దు కార్మికులు భృత్యములను దగ్గిం
చుటకంటె పనిచేయు కాలము దగ్గించుటకే యంగీకరింతురని
యంత్రాల యాధికారులు సుమారు 70 సం॥ల నుండి యావర్త
కమును సాగించుచున్నారు. వారి యనుభవమునుబట్టి ప్రస్తుత
మిట్లు చిక్కులువచ్చునని యూహింపలేకపోరు. వారు తమకు
దిట్టముగ లాభములువచ్చిన రోజులందు కొంత ముందుగలుగు యీ
చిక్కును వాదించుటకు ప్రత్యేకింపవలసినది. ఆరోజులలో 20
కోట్ల రూపాయిల పెట్టుబడిపై 16 కోట్ల 40 లక్షల రూపాయి
ల లాభమును సంపాదించిరి. దానినుండి కొంతనేపటికి ప్రత్యే
కింపవలసినది. జపానునుండి నూటికి 4 1/5 వంతు మాత్రము దిగు
మతి యగుచుండెను. కావున ప్రస్తుతమున్న కష్టముల కది కార
ణము గాదు. ప్రస్తుతము మాభృత్యములు తగ్గించుటవలన నిలువ
యగనది చాలతక్కువ. వారికష్టములు దాటి గెట్టుకుట్ట కీము
త్తము చాలనేబాలను. నిజముగా నీ చిక్కుపరిశ్రమను నడుపు
పద్ధతులపై నున్నది. ఏజెన్సీపద్ధతిని నడుపుటచేతనే యీచిక్కు
వాటిల్లినది. కావున దానిని పూర్తిగా సంస్కరింపవలెను. వెంట
నే ప్రస్తుతము యంత్రాలయములకు గలిగిన దుస్థితిని విచారించు
టకు విశేషజ్ఞులుగల సంఘము నేర్పవలెను. ఆసంఘమువారి
నిశ్చయము తేలువఱకు భృత్యములను దగ్గించుట నాపురోయ
నలెను.

పిమ్మట నాసంచర్యములను గుఱించి నిష్కల్పముగ
సుమారు గంటన్నరనేపు చర్చించిరి. వ్యవహారముతయను గూర్చి
ముగ జరిగినది. గవర్నరు సమాధానము రేపు బయల్పడును
యూహింపబడుచున్నది.

క్రైస్తవ మిషనరీల నభివృద్ధి మహాత్మని ప్రవచనము

కలకత్తా నగరమున జూలై 28 వ తేదీన
జరిగినది

[అనాడు కలకత్తా వై. డబ్ల్యు. సి. ఏ. మందిరమున జరిగిన మిషనరీల సభలో] "నేనొసంగిన ఉపన్యాసమును సాంకేతిక లేఖనమునాని దానిప్రతిని నాకిచ్చిరి. అందలి ముఖ్యవిషయముల చర్చిటిని బహుజనోపయోగాగ్రహము యాయంగుండియో ప్రతికలో ప్రకటించితిని. కొన్ని వర్తమానాభాగములను మాత్రము పరిశీలించి, మో. క. గాంధీ]

క్రైస్తవులలో అనగా క్రైస్తవమృత్యులలో గాక సత్క్రైస్తవులలో 1889 వ సంవత్సరమునందే నాకు సహవాసము ప్రారంభమైనది. ఈసంగతి మీలో చాలమందికి తెలిసియుండును. అప్పుడు నాకు యాననప్రారంభమయ్యెను. ఆంగ్లేజీ మన లండనునగరమునందు నివసించుచుంటిని. తదాదిగా వారిలో సహవాసము క్రమముగా అధికమగుచునే యుండెను. దక్షిణాఫ్రికాలో నే నున్న ప్రజాపరివర్తితులు నాకు ప్రతిభాపముగానే యుండినను అచటగూడ పెక్కునందలమంది క్రైస్తవులు నాకు మిత్రులైరి. సౌతుఆఫ్రికా జనరలుమీదను డైరెక్టరు కీల్ శాన్ ప్యెన్సరు నాటనుగారిలోను సహవిద్యార్థులగు రిచరెండు ఏ. ప్రక్రెగారిలోను పరిపెక్కు. మందిలోను గూడ నాకు పరిచయము కలిగినది.

నేడు నా కివల పెక్కునందల మతభోధకలసంపర్కమును మరల లభించినందున మిషనరీల నాకిదివర కపరచితులు కారని విన్నవించితిని. ఒక సమయమున నన్ను క్రైస్తవసారమున చేర్చుటకు సజ్జనుడును పంపితుడును నొకక్కేరు ప్రయత్నముగూడ చేసెను. "మీమంటియోగ్యులు క్రైస్తవమతము నవలంబించుటయే కర్తవ్యము" అని ఆతడు నాకుభోధించెను. నేనాయన కోరిక నీడేర్పజాలనందులకు చింతించెదను. "మీశీతి ఎటులున్నది" అని యిప్పటికిని దక్షిణాఫ్రికానుండి నామిశ్యుడు నొకమిషనరీ నాకు లేఖలను వ్రాయుచునేయుండును. "నాకు తెలిసినంతవరకు తియును బాగుగానే యున్న"దని నేనాతనికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచుండును. "నేను ప్రాణన చేయుచుంటినా లేదా?" అనునదియే వారిప్రశ్నయైనచో "నాకు జ్ఞానోపదేశమొనరించి అప్రకారము నడుచుకొనుటకు ధైర్యమునొసంగు"నని నిత్యమును ఏకాంతమునందు నేను మనఃపూర్వముగా భగవంతుని ప్రార్థించుచునేయుదునని నేను వారు తెలిపింపగలను.

భారత క్రైస్తవులలో ప్రభుగణ్యుడు స్వర్ణియ కాశీ చరణ దేవస్థాని గారని నేను వింటిని. ఆయనను సందర్శించెదనని ఒక క్రైస్తవమిత్రునకు నేను వాగ్దానము గుసితీని. ఆ రీతిగా నేను దేవస్థాని గారిని సందర్శించితిని. నేను నిష్పాక్షిక బుద్ధిని విషయగ్రహణాసక్తిని కలిగియు వెల్లితిని. హృదయమును సులభముగా వశపరచుకొనగలిగిన అవసరమునందే దేవస్థానిగారిని సందర్శించుటగూడ తటస్థమనినది. సత్కేంద్రాగ్రామమునందు నేనెట్టి లోపమును చేయలేదు. ఆయనయందును నాయనయను సమానధర్మములే నాకు చాల కనబడెను. ఆయన నిరాడంబరత్వమును, విషయమును, ధైర్యమును, సత్యనిరతియును, గర్వరాహిత్యమును నేను బాగుగా గ్రహింప గలిగితిని. నేను వెల్లిసరికి ఆయనభార్య మరణావస్థయందుండెను. 1901 లోనే నాయనను దర్శించితిని. అప్పటి స్థితిగతు లెట్లు నెంత గంభీరములుగ నుండెనో చూచితిరా? సత్యమును జ్ఞానమును తెలిసి కొనుటకు నేను శక్తివంతుడన లేకుండ పనిచేసెదనని నామిత్రులకు క్రైస్తవులకు కొందరికి వాగ్దానము చేసితిని. అందువలన జ్ఞానా రిక్ష మికడకు వచ్చితిని. నాకు జ్ఞానలేజము గోచరమైనచో నే హికలాభములకారకు నేను దానిని వలలివేయ నని నామిత్రులకు నేను వాగ్దాన మొసంగియుంటిని" అని నేనపుడు దేవస్థానిగారి కెరిగించితిని. అప్పుడు నాకును దేవస్థానిగారిని జరిగిన సంభాషణ చాల గంభీరమైనది; చాల ప్రశంసనీయుమైనదిగాని దానిసంతకు నేనిచట వివరింప నవకాశములేదు. నే నాయనసన్నిధినుండి విచారముతో నిరాశతోను నిగుత్పాముతోను వెడలిపోలేదుగాని ఆయన ఉపదేశములనుగూడ నాకు నమ్మకము కలుగ నందులకు మాత్రము నాకు విచారము కలిగినది. క్రైస్తవమత తత్వమును గ్రహించుటకు నేను చేసిన కడపటి గట్టిప్రయత్నమదియే. నేడునాస్థితి యెట్లున్నదనగా క్రైస్తవ సిద్ధాంతమునందు చాల విషయములను నేను ప్రశంసించెదనుగాని పూర్వచారపరాయణులగు క్రైస్తవులను సరించుచున్న పద్ధతులలోనే నేకీభింపజాలను. నేనుగ్రహింప గలిగినంతవరకు హిందూమతసిద్ధాంతమువలననే నాకు సంపూర్ణముగ వనశ్శాంతి కలుగచున్నది. పర్యవ్రాసవనము (సెర్వను ఆన్ ది మోటు) వలన కలిగిన శాంతికంటెను అధికమగు శాంతికంటెను అధికమగు శాంతిభవనస్థితిను ఉపనివృత్తులను చదువు వలననే నాకులభించుచున్నది. పర్యవ్రాసవనమనందలి ఆశయమును గూడ నేను ప్రశంసించెదను. ప్రవచనమునందలి కొ

న్నిభాగములు నామనసులో బాగుగా నాటకొనియున్నవి కాని సంశయవృద్ధికలిగినపుడును అన్నిదిగలను ఆభాగంగమే కనబడుచుండినపుడును దిగంతమున ఆశానూచక ప్రకాశలేశమైన కనబడుటండ గాడాంధకార మావరించినపుడును నేనుభగవద్గీతనే భజించెదను వెంటనే నాకు ధైర్యమునొసంగునట్టి శ్లోకమొకటి తప్పక కనబడును. హిందూమతమును దుఃఖసాగరమున మునిగి పోవుచున్నపుడుగూడ నాశ్లోకము నాకు మనోధైర్యమును సం తోషమును కలిగించుచుండును. నాశీవితమంతయు బహిర్గత కష్టపరంపరాసంక్లిష్టమే యైనను నానివలన దృఢోచరములను సుశీలములను కష్టచిహ్నములు నాయనదేవియును కనబడుటకు శ్రీమద్భగవద్గీతావృత్తాస్వాదనమే కారణము అని సవిషయముగ మీకు విన్నవించెదను.

నాకును మీకును మైత్రి పెంపొందించుటకు మీరుగూడ సమ్మతించు నెడల అందులకెట్టి అభ్యంతరము నుండకుండుటకే నాప్రథమోద్దేశి నిటల మీకు స్పష్టముగా నెరిగించితిని. నేను హిందూమత గ్రంథములను క్రైస్తవమతగ్రంథములను మాత్రమే చదివి విన్నకుండలేదు. మహామృదీయ (ఖురాన్) యూద (బైబిల్) పారసీక (జోరాస్ట్రానిజము), ప్రముఖమైనగ్రంథము లనుగూడ నేను చదివితిని. అన్ని మతములను సరియైనవేగాని అన్నియును అసవగ్రమములే. ఏలననగా అవి యన్నియును అల్పజ్ఞానమున అల్పశక్తులను అల్పబుద్ధులను అను మానవులచేతనే వ్రాయబడినవి. కొన్ని సభాభావములోగూడ వ్రాయబడలేదు. చాలమంది అపార్థములుగూడ చేసియున్నారు. ప్రతిమతమునందును చాలచోట్ల భిన్నములను పరస్పర విరుద్ధములను నగు వ్యాఖ్యానములుగూడ నాకు కనబడెను. వీనివలన నాకు మేలుకలు గదు. నేనే దారిని వెదురుకొనవలసి యున్నది. నాకు జ్ఞానము నొసంగుమని సర్వేశ్వరుని ప్రార్థించుచు ఆతనికి కటాక్షము కలుగు పరకును ఓరిమిని బూనుటయే కర్తవ్యమని నేనూహించితిని. "మానవుడు తన ఆశక్తిని అసహాయస్థితిని సంపూర్ణిగా గ్రహించి పూర్తిగా విస్మయమైనవేగాని భగవంతును సహాయము చేయడు" అని బోధించునట్టి చక్కని సంస్కృత శ్లోక మొకటి కలదు "భగవంతు డనాథనాథుడు" అను నొక సామెతను ద్రవిడభాషలో నొక గ్రంథమున డాక్టరు పోపుగారు వ్రాసిరి. ద్రవిడభాషను అభ్యసించినపుడు నేను దానిని చదివితిని. మీమనము కొరకే నాఅనుభవమును మీ తెలిసిగొనితిని.

నేవుని ఎరుగనివారును విగ్రహారాధకులును దైవదేవులు నగు ప్రజలే భారతదేశమునందు హెచ్చుగా నున్నారను దురభిప్రాయమే మిషనరీలలో చాలమందికి భారతదేశమునకు రాక పూర్వము కలిగియుండును. అట్టి అభిప్రాయముతోనే మీలో చాలమంది మా దేశమునకు వచ్చెదరు. "భారతదేశమునందు తక్కిన ప్రకృతి పరిస్థితులన్నియును బాగుగానే యున్నవిగాని మానవులు మాత్రమే ద్రోహులుగా నున్నారు" అని వెనుక "విషపు హెచ్చు" అను నొక గొప్ప మిషనరీ వ్రాసెను. ఆ వాక్యము నాకిప్పటికిని హృదయశ్లేషముగనే తోచుచుండును. ఆతడుచాల వ్రాయదగినదికాదు. నా అనుభవము అందులకు ప్రత్యక్ష విరుద్ధముగా నున్నది. నేను భారతదేశమునం దంతటను సంచారము చేసితిని. సత్యములనే గ్రహింపగోరి స్వచ్ఛముగ వనసుతోనే తిరిగితిని. గంగా గోదావరీ ప్రముఖపు నదీతోయ పరిపూర్ణముగ భారతదేశమున నివసించుచున్న ప్రజలు ద్రోహులని నాకెంతమాత్రమును తోచలేదు. సత్యముకొర కన్నేసింపటలో వారి దీక్ష మీ దీక్షకంటెను నా దీక్షకంటెను అధికముగనే యుండునుగాని అల్పముమాత్రము కాదు. ప్రాస్పెక్టేషన్లకు నొక మిత్రును పరామ భాషాగ్రంథము నొకదానిని నాకొరకు భగ్గునూ చేయించి యిచ్చెను. జ్ఞానాన్వేషణయాత్ర అను నొక కవిత విషయమునుగూర్చి అందు వివరింపబడెను. కొందరు భారతదేశమునకు వచ్చిరి. ఒక ధండాలుని చిన్నగుడితలో సత్యమును దైవమును మూర్తి భవించియున్నటుల వారు కనుగొనిరి. ఇప్పుడుగూడ ధండాలు రనబడు నీసోదరుల సుడితలో పెక్కింటియందు మీరు తప్పక దైవమును చూడగలుగుదురు. దైవమున్నాడా లేదా అని యీ పంచపసోదరు లెన్నటికిని వాదించునే వాదించరు. దైవమున్నాడను నమ్మకము వారి హృదయములందు శిలాశాసనమై పోయినది. వారు దైవమునే నమ్మియుండురు. భగవత్సత్యమునే కోరుదురు. వారి కది లభించుచునేయుండును. పంచములలో సజ్జనులను వారినిగూర్చిక పరిత్రలు చాల కలవు. వారిలో కొందరు ద్రోహులుగూడనుండినను మానవశ్రేష్ఠులగువారుగూడ వారిలో చాలమంది కలరు. పంచములలోనేగాని తక్కినవర్ణముల లేరని మీరు తలంతురేమో. అది సరికాదు. బ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మణేతరులు మున్నగు సకలవర్ణములలోనుగూడ సజ్జనులు చాల మందకలరు. నేటికిగూడ బ్రాహ్మణులలో స్వార్థార్థ్యము విషయము, దైవభక్తి మున్నగు సుగుణములను కలవారెందరో కలరు. బ్రాహ్మణులలో చాలమంది పంచముల నుద్ధరించుటకు సర్వ

శక్తులను వినియోగించుచున్నారు. పంచములందల నాకెట్టి ప్రతిభలము నేపేక్షించువారు కారు. పూర్వచారపరాయణులగు వాంధ్రులు తమ్ము వెలిదేసినను వారు పరుగుచేయుట లేదు. పంచమోధగణముగూడ భగవత్సేవా రూపమే అను నమ్మకముతోనే వారు నేవజేయుచున్నారు. మాదేశస్థిని మీరు సరిగా గ్రహింప గలుగుటకే నేనీసంగతుల నన్నిటిని మీ తెలిపించితిని. నా అనుభవమునుబట్టి ఎన్నియో నివర్తనములనుగూడ చూపగలను. మాదేశీయుల దురవస్థను గ్రహించి దానిని తొలగించుటకు నేవజేయుటకే మీరు మాదేశమునకు వచ్చితిరి. మీరు గ్రహింపదగిన చిత్రవృత్తిని నికూడ కలిగియున్నారనియే నేను తలంచెదను. భారతదేశము మీకు దేనికైన బోధింపవలచినచో మీరు చెప్పులు మూసికొనరు. చూపింపవలచినట్లకులు మూసికొనరు. మీప్రాయములను పాపాణసద్భక్తులుగా జేసుకొనరు. కోమలహృదయులై వివేచరు. చూచెదరు. అనియే నేను తలచెదను. భారతదేశమునందు ఉత్తమమైనదే హెచ్చుగా నున్నది. నెయింటుజాను వ్రాసిన సుప్రసిద్ధ వాక్యమును చదివంతమాత్రముననే క్రైస్తవులగు రను నమ్మకముతో నున్నాంగకుడు. ఏసుక్రీస్తు పేరన్న డును విననవారిలోను క్రైస్తవ మతభోధకుల వ్యాఖ్యానమును నిరసించిన వారిలోను చాలమంది ఉత్తములు కలరనియు ఏసుక్రీస్తు నేడు మరల నవతరించినచో అట్టివారిలోనే చాలమందిని అతడు క్రైస్తవులనుకొనువారికంటె అధికముగా ఆపరించుననియు నేను నమ్మగను. దైవిలును చదువుటవలననేను గ్రహింపగలిగిన నీతి ఇదియే.

కావున మీరు వినయముతోను నిష్పాక్షికముగను సనుస్థలను పరిశీలనగోరెదను.

నేడుదయముననే కొంతమంది మిషనరీలతో యిష్టాగోష్ఠిగా నేనుభావముతో సంభాషించితిని. ఆ వివరముల నిచట తెలుప బనిలేదు. వారందరును ఉత్తములు. వారు దురభిప్రాయమును కలిగించుకొనబలచినవారు కాదు. వినను గూడ నేను యున్నట్టి వ్యాసములలో నేనినిగూడ ఆంగ్లేయులపై ద్వేషము నలన వ్రాయలేదని వారికి నమ్మకము కలిగించుటకు గంటన్నర నేపు మాటలాడవలసి వచ్చినది. సర్వశక్తులును వినియోగించితినిగాని అప్పటికైన వారికి నమ్మకము కలిగినో లేదో నేను తెలుపజాలను. రసములలో ప్రధానరసముగ లవణమే నీరుసమైపుడు దానికి సార మిక దేనివలన కలుగును? నిర్వల్పస్వభావముతో నచ్చునట్టి ఆ మృగమిత్రులకు వైతము నేను నమ్మకమును కలిగింపజాలకపోయినచో యితరుల కెటుల నమ్మకముకలిగింపగలుగుదును? సత్యాన్వేషికి మానవత్రమున కత్యధికముగ మహిమ కలదు. దక్షిణాఫ్రికాలో నేను 'మోనాస్ట్రీ ల్యాపిస్' అను నుతమన కొకసారి వెల్లితిని. అది చాల సుందరమైనప్రదేశము. అచటనున్నవారిలో చాలమంది మానవత్రమునే అవలంబించిరి. దాని కేమికారణమని వాతాధిపతిచే నేనడిగితిని. "మనము అల్పశక్తులముగ మానవులము. తలవనితలంపుగనే అవాద్యముల మన నోట వెడలుచుండును. ఇప్పటికిని మనలోనుండి నిరంతరమును సంభాషించుచుండు అంతర్వాణి ఉపదేశములుగూడ మానము సర్వదా మాటలాడుచునే యుండినచో మనకు విఘటపు. అందువలన వీరు మానవత్రమును బూనిరి" అని ఆ పూజ్యుడు తెలిపెను. ఆ ఉత్తమవిషయమును, మానవోన్మయమును నేను గ్రహింపగలిగితిని. ఆ ముగ్గురు మిత్రులతోను గంటన్నర నేపు మాటలాడుటకు బదులుగా "అనుమానమును మబ్బు తొలగి పోయిన పరస్పర సత్యస్వరూపము సులభముగా గోచరము కాగలదు" అని మాత్రమే వారితో నేను చెప్పి యుండిన మేలుగునేమోయని నేనిప్పుడు తలంచుచున్నాను. నాకు పరాభవము కలిగినదనియే నేనిప్పుడు తలంచుచున్నాను. అంతవేపు నేనేల వారితో చర్చింపవలెను. రెండవత్రమును చూచుటకును గ్రహించుటకునుగూడ మీకేక్ష్మములేనిచో భారతదేశమునకు నేవజేయుటను మీకవకాశమే కలుగదని తెలుపుటకే నేనీవిషయముల నన్నిటిని వివరించితిని.

"మీరుదారబాపులైనను ఎవరికి సహాయముచేయవలెనని మీరుకోరుచున్నారో వారికి మీరు దూరముగనే పోవుచున్నారు" అనిగూడ నేనామిషనరీ మిత్రుల కెరిగించితిని. డాక్టర్ కొంగలో మిషనరీ లాంగ్వేజిస్టులలో నేనొకవిషయమును తెలిపితిని. చీనాదేశమున పనిచేయుచున్న మిషనరీల కొందరు డ్రెటిమదోరతనమువారి సహాయమును కోరుటకు కాలిసుబరీ ప్రభువు కడకుపోయి విన్నవించిరి.

"మీరు చీనాదేశమునకేగి ఏసుక్రీస్తుభోధనల నచటి ప్రజలకు బోధింపగోరు నెడల దేవునిసహాయమునే కోరదగును. మానవసంబంధముగు నీధూలోకప్రభుత్వసహాయమును కోరగూడదు మీరు ప్రాణములను తెగించివెళ్ళుడు. అచటి ప్రజలు హమ్ముచంపి చేయునెడల దేవుని నేవయందు ప్రాణముల నర్పించి కృతార్థులమైతిమని భావింపుడు" అని కాడి నుబ్రీప్రభువు తెలిపెను. అతడుచేసిన ఉపదేశము చాల శ్రేష్ఠమైనది. భారతదేశమునకు వచ్చెడు మిషనరీలుగూడ భౌతికప్రభుత్వములమై సాధారణమయే దానిభాయావరణమునీడనే వచ్చెదరు. అందువలననే గొప్ప నిరోధమేర్పడుచున్నది.

ఇంకనుండి అనాధబాలురను క్రైస్తవులనుగా తీసి
తని మీరు లెక్కలనుచూపించి పెట్టినచో నేనొప్పుకొందునుగా
ని అదియే నిర్ధారముకాదు. నిర్ధారము దానికంటె చాల ఘన
మైనది. భారతదేశమున నూనవ సామమును సాక్షి క ము చే
యు చున్న వారి స్థే మీరు చూడ గోరి నచో
మీరు దీనాదిదీనుల గుడికలెక్క పోవలను. వారి కుపదేశించుటకు
గానువారివలన గ్రహించుటకే నేను క్రైస్తవులకును మిషనరీల
కును గూడ ముఖ్యమైన పాఠముగాన నే నిజము తెలుపుచున్నా
ను. మీరు జనసామాన్యములో లీనము కావలెను అందులకు గ్ర
హణాంశక్రియను వినయమును సద్భావమును అవసరము. అది
నాకు మిలోకనబడుట లేదు. నేను మనఃపూర్వకముగ తెలిపి
తినిగాన మీరుగూడ మనఃపూర్వకముగనే గ్రహించుటని నమ్మె
దను అని నేను నుడిచితిని. పిమ్మట యీదిగువప్రశ్నలకు సమా
ధానమిచ్చితిని.

1. ప్ర: జనసామాన్యములో లీనమునటెటు?

ఉ: చాలి అంద్రాసుగారిని ఆచర్యముగా గొనుడు.

2. ప్ర: ప్రజలలో మిషనరీలు చేయదగిన ముఖ్య
కార్యములేవి?

ఉ: నూలువడకవలెననియే నేను చెప్పెదను. మికది
పరిహాసప్రయోగముగా కనబడవచ్చునుగాని జనసామాన్యముయొక్క
భావములను నేను గ్రహించినంత బాగుగా మీరుగూడ గ్రహిం
పగలిగినచో (తనివీని చూపించి) ఈచిన్నపనిముట్టు మహోప
కారమునియే మీరును నమ్మగలుగుదురు. అన్నవస్త్రములు లేక
అలో లక్ష్యణాయని అలమటించువారికి మీరు మతియు నెటుల
బోధింపగలుగుదురు? వారి అన్నమే పరబ్రహ్మము. రక్షకవైశ్యా
(సాల్వేషను ఆర్యోధిపతి యగు జనరలు బూతుగా
రహస్యమును బాగుగా నెరిసియున్నారగు వారి డిపోలకు
వచ్చు అన్నాకురులను స్త్రీలకును ముందుగా ఆయన మాకుడు
మాకుడు అంటినే యిచ్చును. తరువాత అగ్నిపుల్లలను చేయు
టకు చితుకులను నడిపించును. పిమ్మట భోజనము పెట్టును.
అవల దేవునిచూర్చి బోధించును. భారతదేశమున ఆహారపదార్థ
ములు పుష్కలముగానే యున్నవిగాని ప్రజలకు పనిలేదు. పని
లేకయున డబ్బులేదు. జనసామాన్యము చేయదగిన పని నూలు
వడుటయే. కలకత్తాలోనున్న ఇండస్ట్రియలు మిషను హాసు
ను నేనెరుగును. ఆచట వండినవియే జరుగుచున్నది. దాని
మన లాభమును బడయు దీనిలసంఖ్య అల్పతము. 1900 మైళ్ల
పొడుగును 1500 మైళ్ల వెడల్పునగల యీగొప్ప దేశమున
గ్రామములు చెదరి యున్నవి. దీనుల కుటీరములబట్టి గ్రామము
లలో చెదరియున్నవి. వారి కుటీరముల కడకు పోయి పని నియ్య
వలసియున్నది. వారి కిచ్చును ఆత పూర్తిగా అడుగంటినది.
ఎవ్వరిని వారు నమ్మకాలనున్నారు. విద్యాధికులు ఖద్దరుకట్టుచు
నూలువడకుచుండినచో గాని వారికి నమ్మకము కలుగదు. వారికి
నమ్మకము కలుగకున్నవారు నూలువడకురు. కావున రీడింగు
ప్రభువు, వెల్లిగడ్డ ప్రభువుగారు మున్నగువారు గూడ ఖద్దరునే
కట్టవలెను. తమ అనుచరులందరును ఖద్దరునే కట్టవలెనని ఆజ్ఞా
పింపవలెను" అని కూడ నేను కోరుచున్నాను.

3. ప్ర: సతీపుడను ఏనుక్రిస్తుమిలోనున్నాడని మీకు
గట్టినమ్మకము కలదా?

ఉ: ఏనుక్రిస్తు అనగా చారిత్రక పురుషుడనియే పుచ్చ
కుని అభిప్రాయమైనచో నాకట్టినమ్మక మెంతమాత్రమును లేదు.
అటుగాక అనంతనామములచే పిలువబడు సర్వేశ్వరునకే క్రీస్తు
అను నామముగూడ వర్తించుననియే అతని అభిప్రాయమైనచో
భగవంతుడు నాలోనున్నాడను గట్టినమ్మకము నాకుకలదని నేను
తెలుపగలను. భగవంతునకు సహజనామము లున్నవని హిందు
వుల మగు మేమునమ్మెదము. కావున అతనిని రాముడనియు, కృ
ష్ణుడనియు, క్రీస్తునియుగూడ పిలుచుటకు నాకట్టి ఆక్షేపణయు
నులేదు. ప్రపంచమున నెచటచూచినను హృదయవిదారకముగ
దైన్యమే గోచరించుచుండు నీకాలమున నా హృదయకమలమున
భగవంతుడు కలడను నమ్మకమే నాకు లేకపోయినచో నేను
తీవ్రోన్యాసివై పాలికేతువేయుచు దేశద్రుమ్మరినై యీశ్వరికే
గంగాభవానిగర్భమున లీనమై యుండును" అని నేను నుడిచితిని.

(మా. క. గాంధీ. ఎంగుయిండియా-ఆగస్టు 6)

ఆయుర్వేద భూషణ
నోరి రామశాస్త్రిగారి
మధుమేహనాశని
మధుమేహముకు, అతిమూత్రముకు
వెల 80 మాత్రలు రూ 5/-
ఆయుర్వేద నిలయము, బెజవాడ.

ఫోటో నెంటుజారి గెజెటు

(ఆగస్టు 11 మంగళవారము)

పబ్లికేషన్

హెచ్. ఆర్. ఉడెయి ఆటోగారిని స్థానిక పరిపాలన
శాఖ డిప్టీ సెక్రటరీగా నియమించిరి.

బెజవాడలో స్టేషను మాస్టరు సి. ఎ. గాననుగారిని
డబ్లియు. జి. లాథం రైల్వే ఇంజనీరు గారిని పాల్గు చర్చి
ట్రస్టీలుగ నియమించిరి.

నెల్లూరు చర్చిట్రస్టీగా జి. సి. జోసలినుగారిని నియ
మించిరి.

పోలీసుశాఖ

ఆర్. హ్యూముగారిని రాజమండ్రి సబుడివిజనుపోలీసు
నూపరెంటుగ నియమించిరి.

బక్ష్ ముస్తఫా అలీఖానుగారిని కర్నూలు సబు డిప్టీపోలీ
సు నూపరెంటుగ నియమించిరి.

లెఫ్. కమాండరు స్కాటుగారిని కాకినాడపోస్ట్ ఆఫీ
సరుగ నియమించిరి.

చిల్లర సదాశివరావుగారిని రెవ. పెనువాజోసఫ్ గారిని
రేవల్విలో స్పెషలుబెంచి మేజిస్ట్రేటులుగా నియమించిరి.

జి. వెంకటేశ్వర్లుగారిని చీరాలలో బెంచిమేజిస్ట్రేటుగ
నియమించిరి.

సి. ఎల్. సరవన్న ముదల్యారుగారిని గవర్న మెంటు
లేమిశ్ తర్జుమాదారుని చీఫ్ ట్రాన్సులేటరుగా నియమించిరి.

భవానీ శంకరరావునిగోడీగారిని కన్నడముతర్జుమాదారు
నిగ నియమించిరి.

రివెన్యూశాఖ

ఈడినువారికి ప. గోదావరి, తూర్పుగోదావరి, క్రైష్ణ
జిల్లాలలో స్పెషలు అసిస్టెంటు సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరులుగ
నియమించిరి:—సి. ఎం. పెయరుబారిసుగారు డి. భవన్నారా
రయణరావు పంతులుగారు, ఎల్. కేమరెరావు నాయుడు
గారు.

డిప్టీ కలెక్టరుల నియామకములు:— శ్రీనివాస రంగస్వామి
గయ్యగారు బళ్లారినుండి క్రైష్ణగోదావరిజిల్లాలలో స్పెషలు డిప్టీ
కలెక్టరుగ నియమించ బడిరి.

కె. ఎ. సుందరం అయ్యంగారిని బళ్లారి డిప్టీ కలెక్టరుగ
నియమించిరి.

విద్యాశాఖ

కె. రుక్మామ్మగారిని నెల్లూరు జిల్లావిద్యాసంఘ సభ్యు
రీతిగా నియమించిరి.

తూర్పు గోదావరిజిల్లా విద్యాసంఘమునందు ఉపాధ్య
క్షురాలిగ క్రీమతి కోకా క్రైష్ణమోముగారు ఎన్నుకొనబడిరి.

పి. ఎఫ్. వైసగుగారిని సింహాకేటు సభ్యునిగ అకడెమికు
కాన్సిలువారు ఎన్నుకొనిరి.

స్థానిక స్వపరిపాలన శాఖ

రా. బ. క్రైష్ణస్వామి గారిని నెల్లూరుజిల్లా సర్జనుగ
నియమించిరి.

ఎస్. కుమారస్వామిశెట్టిగారిని కృష్ణాజిల్లా సర్జనుగ నియ
మించిరి.

ఆర్. సుబ్రహ్మణ్యంగారిని మదదాసు మెడికలు కాలే
జిలో అసిస్టెంటు ప్రొఫెసరుగ నియమించిరి. డబ్ల్యు. వి. పెరు
మాళుగారిని రెండవ అసిస్టెంటుగ నియమించిరి.

వి. నీతారామయ్యగారు హోమారు తాలూకాబోర్డు
అధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

పెనుకొండ తాలూకాబోర్డునుండి అనంతపురం జిల్లా
బోర్డునకు యీ దివససభ్యులు ఎన్నుకొనబడిరి. పి. సంజీవరెడ్డి
గారు, ఆర్. వెంకోబారావుగారు, ఎ. నారాయణరావుగారు,

ఆర్. శిధన్తుగొడుగారు పి. రంగారావుగారు, ఎల్. వెంకట
నారాయణరావుగారు.

రామచంద్రపురం తాలూకాబోర్డునుండి యీదివసవారు
తూర్పుగోదావరి జిల్లాబోర్డు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి. ఎం.
సత్యనారాయణగారు, అల్లం రామిరెడ్డిగారు,

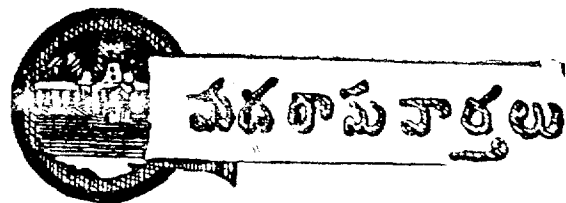
జో శ్యుల రామచంద్రరావుగారు, ఆర్. సత్యనారాయణగారు.

నడింపల్లి నరసింహారావు పంతులుగారు గుంటూరు ముని
సిపలు సభ్యునిగ నెన్నుకొనబడిరి

న్యాయశాఖ

కృష్ణాజిల్లాలోనుండి జిల్లాకోర్టునందు ఎం. బి. తిరుమలా
చారిగారు ప్రెసిన్టులు మునసబుగను, కె. జి. బాబూరావుగా
రు అడివనలు మునసబుగ నుందురు.

ఇంగోలు జిల్లాకోర్టునందు ఎం. వెంకటరామయ్య పం

రా|| బి|| సి. నరేశం ముదల్యారుగారిని పబ్లికు సెం
సలహా సంఘసభ్యునిగ నియమించిరి.

మైలాపూరు సంగీతసభ:— 16-వ లేడి ఆదివార
నాడు సాయంకాలము 4-15 గం. గోపాలనాయగరు వాణీయ
సంఘము స్కూలునందు మైలాపూరులో మిసుబన్నీ భాయిగారి
సీతాకల్యాణ కాలక్షేపము జరుగును.

క్రిష్టియనుకాలేజి పట్టభద్రులకు సన్మానము:—
కాలేజి ఉపాధ్యాయులును విద్యార్థిసంఘమువారును, ఈ వత్స
రము పట్టముల బుచ్చుకొను పట్టభద్రులందరికి యీనెల 21 లేడి
న సాయంకాలము 5 గం|| కాలేజీమందిరమున విందోసంగెదరు.

రాకపోకలు:— చా|| ఎ. ఎస్. మన్నాడియరు
గారు, ఇంగ్లాండుబోయి యుండిన మెడిలు కాలేజీ ప్రఫెసరు
నేడు వచ్చెను.

ప్రఫెసరు చంద్రశేఖరంగారు తిరువేండ్రమునుండివచ్చిరి.
పోలీసు నూపరెంటు రైటుగారు నేడువచ్చిరి.

కళోల్లాసినిసభ:—ఈసభ జనరలుబాడి సమావేశము
సభామందిరమునందు (128 వరదాముత్యప్పనవీధిలో) ఆదివారం
28 వ లేడిన 2-30 గం జరుగును.

వార్షికోత్సవము 16 వ లేడిన సౌందర్యమహులలో 6 గ.
జరుగును. బ్రహ్మశ్రీ పండిత పురాణం నూర్యనారాయణ
తీర్థలవారు నాటకరచన గూర్చి ఉపన్యసించెదరు

నౌఖరుని దొంగతనము:—అబ్దులరహీము అను
మహమ్మదీయుని నిన్న పోలీసువారు ఆగ్రోగ్రాము ద్ద పట్టు
కొనిరి. వీడు కార్పొరేషను ఇంజనీరు హెన్రీమనువద్ద శాఖరు
గానుండి ఆయన మార్పుకొనిరమ్మని రూ. 650 చెక్కు ఇంపీ
యలు బ్యాంకిపై నీయగా, అడబ్బు నవహరించి పారిపోయెను.
పోలీసువారికి రిపోర్టుచేయగా, వెదకి అగ్రోగ్రామువద్ద అంగడి
పెట్టుకొనియుండగ పట్టుకొనిరి.

భారత మహిళాసమాజము

శిశుసంరక్షణ చట్టము:— భారత శాసనసభలో చర్చిం
పనున్న యీ చట్టమును బలపరచుటకై నిన్నసాయంకాలము
సెనేటుమందిరములో స్త్రీలసభ జరిగినది. చాలమంది మదరా
సు స్త్రీలు విచ్చేసియుండిరి. సదాశివయ్యగారి సతి అగ్యక్షత
వహించెను. ఈదివసవారు ఆంగ్ల, తమిళ, ఆంధ్రభాషలలో
సవస్యసించిరి:— జొరోతీ జీనరాజదాసా, దేవదాసుగారి
సతి, సోదరి సుబ్బలక్ష్మి, మహదేవశాస్త్రిగారి సతి, స్వామినా
థనుగారి సతి, పండిత కృష్ణ వేణీఅమ్మ, అలీమేలు మంగతాయా
రమ్మ, అగ్యక్షురాలు.

ఈ దివసతీర్మానములు ఆమోదింపబడెను:—

1. భారతదేశ భావియాన్నత్యము ముందుతరము విడ్డల
ఆరోగ్య, విజ్ఞాన సమర్థతలపై నాధారబడియుండుచే, ఈసభ
వారు శాసనసభలో హరిసింగు గౌరుగారు ప్రతిపాదించున్న
శిశుసంరక్షణచట్టమును బలపరచుచున్నారు. శాసనసభవారు
దీని మార్పుకుండ సంగీరించి, వివాహపు పౌ త్రనుభవించుటకు
బాలికల వయస్సు 14 పైగా నుంపవలెను.

2. స్త్రీలుకాన్సిలు సభ్యత్వమునకు స్త్రీలు ఓటు లిచ్చు
సభ్యులుగా చేరుటకు అధికారమిచ్చుచు ఎన్నికనిబంధనల మార్పు
వలెనని స్త్రీలుకాన్సిలులో వి. రామదాసుగారు ప్రతిపాదించ
నున్న తీర్మానమును యీ సభవారు బలపరచుచున్నారు.

3. మదరాసు శాసనసభలో చేరుటకు స్త్రీల నాటం
కపరచరాదని సి. వి. వెంకటరమాయ్యంగారు ప్రతిపాదించ
నున్న తీర్మానమును యీ సభవారు ఈ తీర్మానములు శాసన
సభా కార్యదర్శుల కంపబడినవి.

తులుగారు ప్రెసిన్టులు మునసబుగను, ఆర్. ఎ. రాజగోపాల
య్యరుగారు అడివనలు మునసబుగను ఉందురు.

పబ్లికు వర్క్సు

కె. ఆర్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యరుగారిని దివి సబు డివిజను
అసిస్టెంటు ఇంజనీరుగ నియమించిరి.

అసిస్టెంటు సర్జను సి. జోమనుగారిని రాయపేట ఆస్ప
త్రిలో రిజిస్ట్రునందుంచిరి.

కోర్మి గారి వ్యక్తిమాషణ

ది|| బ|| కేశవపెళ్ళిగారి ప్రత్యుత్తరము

(నిన్నటి తరువాం)

నకిలు రంగారెడ్డిగారి హత్యసందర్భమున తమమై అన్యాయముగ కేసు చేసినందులకు స్టేడరు తిమ్మారెడ్డి, అతని తమ్ముడు తిరుమలరెడ్డి, వారి బావమరదీ సుబ్బారెడ్డిగారు రంగారెడ్డితోడి మీదను ఇరువురు పోలీసు ఉద్యోగులమీదను వేరువేరుగ కేసులను దాఖలుచేసిరి. మాడుపురములు బెల్లారిగారి మేజిస్ట్రేటు లూయిమారుగారు ఈకేసు విచారించిరి. 40 వేల రూప్యముల తిమ్మారెడ్డిగారు తెచ్చిన కేసునందు నే నొక సాక్షిగ విచారించబడితిని. నకిలు వెంకట్రావుగారు వ్యాసములను నాకు చూపిరి. అన్యాయములను నేను వ్రాసినట్లు అంగీకరించితిని. ఆకేసునందు నేను జూనియరు పోలీసునంటిననియు డి. కృష్ణమాచార్యులు, కె. శ్రీనివాసరావుగారు కేసును నడిపిననియు నేను చెప్పితిని. నానంటి రెండవ కేసు స్టేడరు హైకోర్టువారి తీర్పును ఆడిషింగ్ చివందులకులూయిమారుగారు రెండవ ప్రము కోపగించుకొనలేదు. 40 వేల రూప్యములు మాననప్రకారము తిమ్మారెడ్డిగారు తెచ్చిన కేసును లూయిమారుగారు కొట్టివేసిరి. హైకోర్టువందు మారు గారి తీర్పు ఖాయపరుపబడెను.

రంగారెడ్డిగారి హత్య

నకిలు రంగారెడ్డిగారు నా ఇంటికి ప్రక్కనే యుండెడి వారు. రంగారెడ్డిని వారితోడిని విరోధులు చంపెనని వసుంధులు అధికముగ నుండెను. 1900 సంవత్సరము 11 న తేదీన రంగారెడ్డి దేవప్రసాదరావుల ప్రభుత్వము వైపున 11 గంటలకు అతడు మరణమునకు చంపబడెను. సాయంకాలము 3 గంటలకు తండ్రివద్ద నా కానార్త తేలివెను. అతని భార్యకు ఈ ఘోరవార్త నేనే తెలిపిని. ఎగవంతయందు ఆశ్చర్యముతో నిద్రలు మయ్యెను. ఈవిషయమై గట్టిగ మాట్లాడుటకు మాడ ప్రజలు భయపడిరి. గుత్తిలో రంగారెడ్డిగారి భార్యకు బంధువులుకూడ లేరు. మరణవార్త వచ్చినపుడు ఆదిష్ట నాగ్రహమునందే యుండెను. తన భర్త చంపబడెనను వార్త వివగానే ఆపెరుగుము నకు మితిలేకుండెను. నా ఇంటియందున్న స్త్రీలు ఆమెను రంగారెడ్డిగారి గృహమునకు తీసికొని పోయిరి. నేను తండ్రితో దూరమైతిని.

పోలీసువారు పరిశోధన సలుపమొందెడిరి. నిందితులు గ్రామమున లేకుండెరి. నేను నాసానుభూతిని బహిరంగముగ ప్రకటించినందున నాప్రాణములకు మాడ అపాయము కలుగునే మోయని పోలీసువారు భయపడిరి. నాతోమాడ ఎప్పుడు బారు పిస్తోలు నుంచుకొనుటకు జిల్లా మాజిస్ట్రేటుగారు లైసెన్సు ఇచ్చిరి. తిమ్మారెడ్డిగారి తమ్మునివద్దనుండి నాసంరక్షణముకు పోలీసువారు పూచీ పుచ్చుకొనిరి.

జిల్లా మాజిస్ట్రేటు ఎల్వెనుగారు కేసు విచారణ ప్రారంభించిరి. 9 మంది నిందితులలో 8 మంది హత్యనేర మొనర్చిరి నియు ఒకరు హత్యనేరమొనర్చి ఇతరులను ప్రోత్సహించె నని యునిర్ణయించిరి. పెనుస్పర్జి నిందితులందరు నేరస్థులని తీర్పు చెప్పిరి. మరల కేసును విచారించిన ఎలిఫీన్సుటనుగారు మాడ నిందితులు నేరస్థులని తీర్పు చెప్పిరి.

కావున నాఅభిప్రాయములు తృప్తిపెనునో అనుభవము గల జిల్లా మాజిస్ట్రేటులు, పెనుస్పర్జి జడ్జిలతో పాటు నేనుమాడ పోరాపాటు పడితిని. ఈమాత్రము సంబంధించిన వివరములు నా మనస్సున ఎంత మాత్రము నరుగు పడకయున్నవి. ఇతరులవలె తిమ్మారెడ్డిగారితో కలసి వెలుగుటకు నాకు మనస్సంతమాత్రము సహించునున్నది.

నకిలు తిమ్మారెడ్డిగారు నన్నెందు చేయబడుట

కోర్మి గారి విషయమై ఇట్లు వ్రాసిరి:—“తన విరోధిని ఆంగ్లద్రోక్కుటకై చిన్నారప్పగారు కేశవపెళ్ళిగారితో కలసి నకిలు తిమ్మారెడ్డిగారి సనదును రద్దుచేయుటకై ప్రయత్నించుట సహజము. చిన్నారప్పరెడ్డి రైతు ఇంగ్లీషుభాషాజ్ఞానము లేని వాడు. స్టేడరుస్పర్జి సంబంధించినవిషయములు, వ్యాపారము చేయు స్టేడరుల సనదులు రద్దుచేయబడనను విషయము చిన్నారప్పగారికి తెలియించెను. చిన్నారప్పగారిండులకు పూనుకొనుటకు ఎనగో ప్రోత్సహించి యుండవలెను. ఈవిధమున ప్రోత్సహించినవారు న్యాయవాదవృత్తిలో తిమ్మారెడ్డిగారికి శత్రువు ఎవరో వారుగ నుండవలయునని సామాన్యపు తెలివిగలిగినవారందరు గ్రహించవచ్చును.”

తిమ్మారెడ్డిగారిపై ఎన్నియో సిబిలు కేసులుక్రిమిలు కేసులు, పెన్సూరిటి కేసు, మాననప్రకారము లేబడెను. ఏకేసునందుకూడ నేను ప్రతివాదుల పక్షపు నకిలుగ లేను కావున న్యాయవాద వృత్తియందు వారికి శత్రువులు పలువురున్నారని స్పష్టముచున్నది. రంగారెడ్డిగారితోడి యగు చిన్నారెడ్డిగారు ఈవిజ్ఞానంలో గొప్పపలుకుబడి గలవారు. అనుచురు సంఖ్య

బంధువులబలము అధికముగ నుండెను. గుత్తిలో వారికి తెలిసిన న్యాయవాదు లనేకులుండెరి. నేను వారిమీద చంపనకు న్యాయవాదినికాను.

కోర్మి గారు కాంతముగ చదువుకొని నిజముగ గ్రహించగలందులకై కొన్ని తీర్పులనుండి కొన్ని భాగముల నుదహరించెను. చెన్నారెడ్డిగారి మిత్రులగు నాకేశ్వరావుగారు తిమ్మారెడ్డిగారి స్టేడరుస్పర్జి సర్టిఫికేటును రద్దుపరుపవలయు నని కోరుదు బల్లిరి జిల్లాజడ్జికోర్టులో మోషను పెట్టెను.

జిల్లాజడ్జి బూటిగారి క్రిందివిధమున ఉత్తరవ్రాసెరి:— “1901 సంవత్సరమున కర్నూలుజిల్లా జడ్జిగారు తిమ్మారెడ్డిగారి స్టేడరు సర్టిఫికేటును రివ్యూచేయుటకు అంగీకరింప వారి ప్రసరమును పరిశీలింప ప్రయత్నించినది తెలియుచున్నది. అందుపై తిమ్మారెడ్డిగారు హైకోర్టులో మోషను పెట్టుకొని సర్టిఫికేటును రివ్యూచేసికొనిరి. కడప జిల్లాకోర్టులో ఈ విషయమై విచారణజరిగిన కేసులను శాస్త్రసంబంధ మగు కారణములవల్ల మోషను కొట్టివేయబడెను.”

1904 సంవత్సరము గుత్తిజిల్లా మునిసిపల్కోర్టులో మాననప్రకారము తిమ్మారెడ్డిగారు దాఖలుచేసిరి. ఈ కేసును మునిసిపల్ గారు ఫర్ముతో కొట్టివేసిరి. తిమ్మారెడ్డిగారు అసెలు చేయగ కర్నూలుజిల్లా జడ్జిగారు కేసును డిస్మిసుచేయుచు ఈ క్రిందివిధముగ సర్టిఫికేటునిచ్చిరి:—“ఇతడు మాననప్రకారము కోరుటకు తగినంత సీతా ప్రసాదుగ కనపడెను. అంతేగాక ఇతడు (అనగా తిమ్మారెడ్డి) స్టేడరు పట్టాపొంది యుండుటకు మాడ అర్హుడకాదని నా అభిప్రాయము. రంగారెడ్డి హత్యకేసునందీతడు 9 న నిందితులగు నుండెను. ఈహత్యవిషయమై తన కట్టి సంబంధములేమి కొద్దవందు స్పష్టముగ రుజువుకాలేదు. న్యాయవాదవృత్తి గొర్రవప్రతిమలు కాపాడుట తిమ్మారెడ్డిని వృత్తినుండి డిస్మిసుచేయుట అవసరమని నా అభిప్రాయము.” ఈవిధముగ జిల్లాజడ్జిగారు స్పష్టముగ తీర్పునందు వ్రాసిరి.

చిన్నారప్పరెడ్డిగారికి ఇంగ్లీషు తెలియకున్నను గొప్ప వ్యాపారము చేయువారు. ఒక ఫ్యాక్టరీనారికున్నది. బొంబాయి చెన్నపురియందు కొట్టున్నవి. నాకేశ్వరావుగారు నీగలుప్రాసీ జరు ఆప్టనుసరించి తిమ్మారెడ్డి సనదు రద్దుచేయవలయునను మోషనుపెట్టిరి. ఈకేసు ప్రారంభమగునప్పటికి నాకును చిన్నారప్పరెడ్డిగారికిని ఎట్టి సంబంధములేకుండెను. తిమ్మారెడ్డిగారిపై 7 ఛార్జీలు లేబడెను. అందులో వారు వ్యాపారము చేయుచుండెనుట ఒక ఛార్జీ. కడపజిల్లాజడ్జిగారు ఈకేసును విచారించిరి. చిన్నారప్పరెడ్డిగారి పక్షమున టి. నరసింహాచార్యులు గారు యం. యల్. సి. నకిలుగనుండెరి. జిల్లాజడ్జి కేసును విచారించి హైకోర్టువారికి “రేఫరుచేసిరి. తిమ్మారెడ్డిగారిపై మహాజరు పంపబడుట, ఆసందర్భమున వారి ప్రసరమును అక్రమమైనదని జిల్లాజడ్జి నిర్ణయించుట వ్యాపారసందర్భమున గావించిన అక్రమములు మున్నగువిషయములన్నియు ఈసందర్భమున విచారణకు లేబడెను.

న్యాయవాదవృత్తియందు నాకును వారికిని ఎన్నడు పోటీలేకుండెను. ఇట్టిసందర్భములలో అతనిని న్యాయవాద వృత్తినుండి తొలగించుటకై చిన్నారప్ప రెడ్డిగారు మోషను పెట్టుటకు నాప్రోత్సహము, కారణముని కోర్మి గారు నూచించుట విపరీతముగనున్నవి. నేను ఇప్పటికి 42 సంవత్సరములు న్యాయవాదవృత్తియందు నుంటిని. పార్టీలకు సంబంధించిన 5 లేక 6 సివిలు కేసులయందు మాత్రమే నేను వాదించితిని. కావున సివిలు కేసులందును నాకును వారికిని ఎంతమాత్రము పోటీ లేదు. ఇంక క్రిమిలు కేసులందు నేను మరిరెండు పార్టీలకు స్టేడరులుగ నుండెడివారు. 1908 సంవత్సరములనుండి మా ఇరువురకు భేదములేర్పడినది. అంతకుముందు దాఖలుచేయబడిన పెటిషనుకు నేను కారకుడని కోర్మి గారు నూచించుట అక్రమమనియు అన్యాయమనియు స్పష్టముచున్నది.

కోర్మి గారు గావించిన ఇతర నిందాలోపగులకు మరి యొకపర్యాయము ప్రత్యుత్తరమిచ్చెదను.

స్ట్రీలు నెట్ వెటి

గడచిన 50 సంవత్సరముల నుండి పరిశోధన చేయబడిన నాటి అన్నిటిలోను ఇది యొక్కటే స్థిరముగా లేవనెడి. ఇది ఇతర కచ్చితమైన నాటివలె పనికిమారినది కాదు. తామర, గజ్జి (జోబీర్ ఇన్), కురుపులు, గండూర సంబంధమైన వ్యాధులు మొదలగునవి పూచీగా మరుగున. అనేకులు యందులను జీవించుచున్నారు. మీ రేల ప్రయత్నించుమాడును.

1 డజను బుడ్డలెల రు. 9-0-0 1-కి గర రు. 1-0-0. మాచే కనిపెట్టబడి, మద్రాసు రాజధాని, బరార్ కిలోను మొదలగు చోట్లకు మేమే స్వయముగా పంపుచున్నాము.

Collingwood & Co., Mount Road, Madras

వాతావరణస్థితి

1925 నవంబరు 13-న తేదీ గురువారము

ముఖ్యజిల్లాలు	గత 24 గంటలలో	అత్యధికముగ	గత 24 గంటలలో	అత్యధికముగ	గత 24 గంటలలో	అత్యధికముగ	గత 24 గంటలలో	అత్యధికముగ	గత 24 గంటలలో	అత్యధికముగ
గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో

గోపాలపురం	68.1	79.1	0.21	14.62	44.96
విశాఖపట్నము	92.4	76.7	0.49	11.21	37.09
కాకినాడ	88.8	78.9	...	22.88	39.09
మచిలీపట్నము	87.5	76.7	...	16.11	41.59
కర్నూలు	88.8	78.6	...	8.07	26.01
బళ్లారి	90.1	74.8	...	1.09	20.51
కడప	90.5	73.8	0.25	13.04	31.23
నెల్లూరు	91.4	79.8	...	5.94	37.98
మద్రాసు	90.2	77.8	...	8.99	50.74
కడపూరు	90.7	72.7	1.29	11.96	52.94
నేలము	91.5	75.8	...	6.78	39.30
కోయంబూరు	86.4	69.7	...	3.28	22.29
తిరుమనాపల్లి	97.8	79.0	...	7.50	38.18
నాగపట్నము	94.6	80.3	...	3.78	54.98
మధుర	97.1	76.8	...	8.89	33.58
పాంబట్	89.8	78.5	...	0.26	37.00
తిరునల్వేలి	1.64	28.34
తిరునెల్వేలి	83.2	74.7	...	18.21	64.51
కొచ్చిన్	83.0	74.7	0.01	51.67	114.51
కాకినాడ	84.8	72.9	...	86.45	117.16
మంగళూరు	85.2	78.5	0.54	107.59	125.68
బెంగళూరు	81.7	65.4	...	7.81	35.27
మెర్కాత	67.2	61.8	0.21	79.66	125.46
కొడకనాథ్	65.4	62.3	...	12.24	62.18

సర్కారులు:—విశాఖపట్నములో పెద్దవర్ష ము కొంత కాలము 0.49 “వరి పెను. గోపాలపురంలో 0.21” వర్షించెను. మేఘములు స్వల్పముగనున్నవి. విశాఖపట్నము 3 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ. మచిలీపట్నములో 4 డిగ్రీలు తక్కువ.

దక్కన్:—కడపలో 0.15” వర్షించెను. మేఘములు విస్తారముగ నున్నవి. కడపలో పగటివేడిమి 4 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ.

కర్నూలు:—కడపూరులో 1.29” వర్షించెను. మేఘములు విస్తారముగనున్నవి. కడపూరులో ఆర్ద్రత ఎక్కువ. పగటివేడిమి 8 డిగ్రీలు తక్కువ. రాత్రివేడిమి ఇవలను, మరితర చోట్లను 4 డిగ్రీలు తక్కువ.

అక్కడక్కడ స్థానికచినుకులు దప్ప వాతావరణము బాగుండవచ్చును ఎండ గాఢమవును.

ఎస్. ఆర్. యు. సామ్రాధు, వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

అమూల్యమైన చికిత్సలు

మెసరిజము

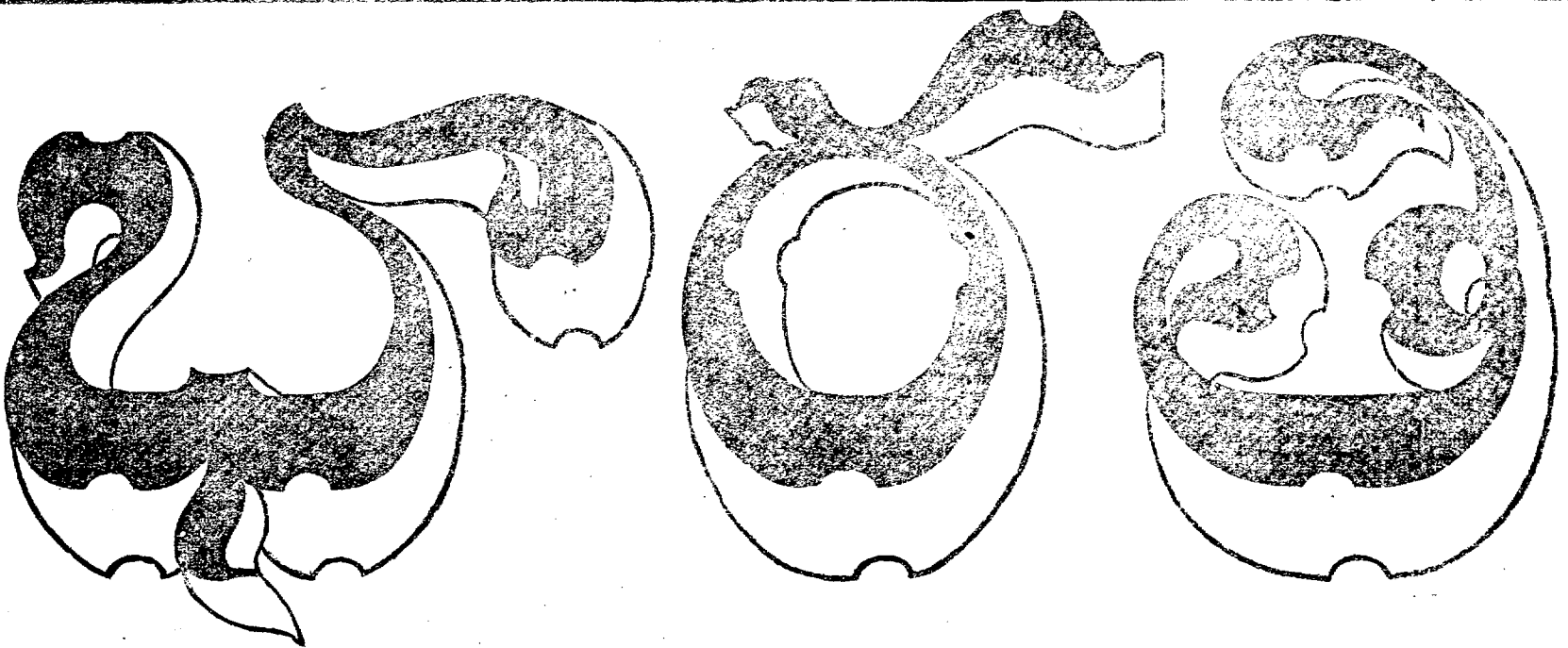
మీస్ట్రీగారు మొదలగు సమస్తస్థాయిలను మానసిక వ్యాధులును అనేక యితరవ్యాధులును నయముచేయబడును.

స్వర్ణ రజిత భసము

ఇది బంగారు వెండియు కలిపి. కేసులను మూలికలచే తయారుచేయబడి శత్రువుసాగన చేయబడినది. అశిష్ట వ్యాధులు నరములసంబంధమైన వ్యాధులు, అతిమాత్రము, కుసుమ, నిర్వస్థనము, నపుంసకత్వము, మోడలనవ్యాధులకు దివ్యవర్ణము. దీనిని నా స్వర్ణ నంగమతో కలిపి నేవించినయెడల ఇంజక్షన్ కలవలకూడా నయముకాని ఎంత దీర్ఘ కాలమునాటి కుభవ్యాధులయినను నయమగును.

స్వర్ణ రజితం 20 దినములందు రు 7-0-0 స్వర్ణ నంగము 8-0-0 శ్రీచందనవిలాస్ గళేరియా-కు బహుమంచిండు. 3 దినములలో చురుకు మంట, నొప్పి నయముచేయను. మా యోగ్యతాపత్రములవలన ఏయేవ్యాధులు ఏమోస్తరుగా నయవ్వవలసివేసితి తెలియును.

యం. రామారావు, గుంటూరు.

నచిత్రమానవత్రిక.

ప్రతిచంద్రమానాదిని ప్రచురింపబడును

ప్రతిసంచికయందును మూడునాలుగురంగులచిత్రములు ఇతరచిత్రములు ప్రచురింపబడును

చందా సం॥ 1-కి రూ. 6-0-0

విడిపత్రిక వెల అణాలు 10 మాత్రమే.

శ్రావణమాససంచిక - విషయానుక్రమణిక

ఉత్కంఠ—శ్రీవేంకటపార్వతీశ్వరకవులు; మిథ్యాభిమానము—
జం. వెంకటశర్మ, జం. శివన్న శాస్త్రిగారు; ప్రతాపభానుని చరిత్రము—
భాగవతుల నృసింహశర్మగారు; ఆంధ్రారణ్యపర్వశేషప్రశంస—కాశీ
భట్ట బ్రహ్మయ్య శాస్త్రిగారు; కవి—శతావధాని వేటూరి శివరామ
శాస్త్రిగారు; కావ్యము—పరమప్రయోజనము—విద్వాన్ నాగలింగం
వేంకటేశ్వర శాస్త్రిగారు; ఆశ్రమప్రాంతములు—సన్నిధానం సూర్య
నారాయణ శాస్త్రిగారు; రుక్మిణీపరిణయము పరిహరణీయమా? - గున్నే
పల్లి అక్షయలింగముగారు; విభీషణశరణాగతి-కొణిదేవ బాలకృష్ణయ్య
గారు; కళాపూర్ణోదయ విమర్శన—దేశిరాజు రామదాసుగారు;
బాలగానము—వెద్దిభట్ల రామచంద్రరావుగారు; సుకీలారూపములు -
పారనంది జగన్నాథస్వామిగారు; అమావాస్య—గరిగిపాటి రామ
మూర్తిగారు; సరళ-ఎద్దనపూడి చెంచురామయ్యగారు; మావటీడును
దేవుడే!—పెనుమర్తి వెంకటరత్నముగారు; ప్రేమపరిణామము—
నీపి ఆంజనేయులుగారు; కడుపుతీపు—వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు;
కుక్కుజట్టి—శొంతి వెంకటరమణగారు; సుతస్మృతి—శ్రీశివశంకర
శాస్త్రిగారు; అసంతవర్మ చోడగంగదేవుని కొన్ని శాసనములు, ౧—
గిడుగు వేంకటసీతాపతిగారు; కవితాప్రయోజనము—గుండిమెడ
వెంకటసుబ్బారావుగారు; కళింగనగరము—గొ. రామదాసుగారు;

వద్దురా—(హరితకృతము); బీదరుపట్టణ ప్రశంస, పూర్వచరిత్ర—
కొమాండూరి వెంకటాచారిగారు; క్రొధమూర్తి—పంద్యారం వెంకట
సుబ్బయ్యగారు; జీవితాదర్శము—పంగనామముల రామచంద్రరావు
గారు; హిందూధర్మశాస్త్రపరిణామము - ఓగవల్లి వేంకటశివరావుగారు;
అనుభవిస్తున్నానురా—కొ. వెం. సుబ్బారావు, కా. శివయోగానంద
రావుగారు; హిందూదేశమున గ్రహరాధనము—నిమమోలు కనక
సుందరంగారు; సాయంసమయము—నాదెళ్ల వెంకట్రావుగారు;
ఆంధ్రము, గణితశాస్త్రము—దర్భా యజ్ఞేశ్వర సోమయాజులుగారు;
జీవమా—‘చింత’; మురళీకృష్ణుడు—నీతిరాజు సత్యనారాయణశర్మ
గారు; శ్రీసత్యనారాయణస్వామి—బలిజేపల్లి లక్ష్మీకాంతకవిగారు;
పరపతిసంఘములు లేక బ్యాంకులు, అవిచేయగలుగనులు—రంగనాయ
కులుగారు; సంస్కృతభాషాప్రశంస - నేమాన సూర్యప్రకాశకవిగారు;
నాట్యరంగప్రయోజనము—; ప్రణయాంజలి—కొప్పర్తి నారాయణ
మూర్తిగారు; జిట్టా అప్పయ్యగారు స్థాపించిన పది ధర్మపాఠశాలల
బాలురు; దేశబంధుని హృదయవేదన—ముడుంచి నరసింహాచార్యులు
గారు; పూర్వకాలపు ట్టామనివారణపద్ధతి—టి. శివశంకరంపిల్లగారు;
సాభిప్రాయ విశేషములు—; వామనా?—తరిమల హనుమంతరావు
గారు.

చిత్రపటముల వివరము

వర్ణచిత్రములు—

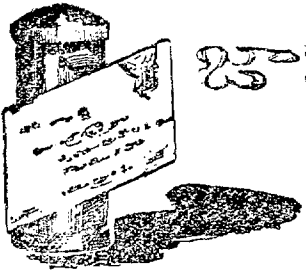
సిద్ధాగరునము, చిత్రకారుడు: కె. వి. సోమయాజులుగారు; గౌరికల్యాణము, చిత్రకారుడు: శ్రీయుత చా. సత్యనారాయణగారు.

సాధారణ చిత్రములు—

కామదహనము, ఇంద్రమన్యథ సంవాదము; బీదరుకోట వాకిలి, బీదరుకోట - కొండలో మలచిన కండకములు; రంజనునుహలు -

అంతర్గహము, భామినీసుల్తానుల గోరీలు, మదరసా; శ్రీ జిట్టా అప్పయ్యగారు స్థాపించిన పది ధర్మపాఠశాలల బాలురు - బాపట్ల.

మేనేజరు, “భారతి” తపాలపెట్టె నెంబరు, 212 మద్రాసు.

జాబ్బులు.

జాబ్బుల భాషాసంబంధిని సంఘము అమృతలూరు

ఈ గ్రంథాలయము 1912 సం. జనవరి 1 వ తేదీన శ్రీ నాగలింగము రాఘవశర్మగారిచే స్థాపింపబడి దినదిన క్రమాభివృద్ధిచందురు. మహాశయల ఆదరాభిప్రాయపాత్రమగుచు, ప్రభుత్వమువారి విరాళయోగ్యమగు ఇప్పటికి 154 ఉదాత్తసంస్కృత గ్రంథములతోను, 2100 (రెండువేల ఒక వంద) ఆంగ్లగ్రంథములతోను, ఆంగ్ల కృష్ణాది ప్రముఖ దైనిక వాత వార్తాపత్రికలచేతను, భారతి, కారద, ప్రబుద్ధాంగ్ల మాస పక్ష పత్రికలచేతను విరాజిల్లుచున్నదని తెలుపుటకు సంతోష గర్వముల నందుచున్నాము.

ఈ గ్రంథాలయమునకు ప్రస్తుతము 46 మంది చందాదారులు గలరు. ప్రతిదినమును సగటున 22 పురుషులను 6 స్త్రీలును—1 పంచముడును, గ్రంథదర్శియైన పతనార్థము చనుచుండుదురు. ఈసంవత్సరము చదునబడిన పుస్తకముల సంఖ్య:—

పురుషులచే.	స్త్రీలచే.	పంచములచే.	ఇతరగ్రామములచే.
2100	995	150	285

జెడిసి మొత్తము 3490.

ఈ గ్రంథాలయము ఈ ఫిర్యాలోని ఇతర గ్రామములకు కేంద్ర గ్రంథాలయముగ ఉపయోగింపబడుచున్నది. స్త్రీలకును, పంచములకును, విద్యార్థులకును ఉచితముగా పుస్తకములు చదువనీయబడు వసతులు గల్గింపబడినవి. స్త్రీలకును పంచములకును విద్యార్థులచే పుట్టించుటకు విశేషించి ప్రత్యేకప్రయత్నము ఇతోధికముగా విరివిగా జరుగుచున్నది.

ఈ గ్రంథాలయము నేను హర్షించు ఇతర గ్రామములును, విశేషించి అనుభవించు ఈ గ్రామములును, ఆహారము మహాశయమును, దీని యభివృద్ధికి శక్తించునట్లేక తోడ్పడ ప్రార్థితులు.

(కార్యదర్శి)

ఈపాప మేమి?

మొన్నటిగాలిగానవలన మారేపల్లి తాలూకాయం దెన్నిన్ని విధముల సంతోషపడుచు వాటినినదియు శ్రీయ్యతులగు రావు రాయన్నగారిచే బరికోధింపబడి గొల్లపూడి సీతారామ శాస్త్రిలు గారిచేలన శాంధ్రపత్రికయందు ప్రచురింపబడుచున్న నిజే దికములవలన నెల్లరకు దెల్లంబునచున్నది. ఈ నష్టము లెట్లుండ గోరుచున్నామో రోకటి పోట్లపట్టు తెలరోజుల నుండియు ఈ ప్రాంతముల నన్నదేవత వైరవిహార మొనరించు చున్నది. ఈనెలనుండియు గనీసము రెండు దుక్కుల నన్నదేవత గరియని దినములేదు. ఒక్కొక్కనాడు పది దుక్కుల నన్నము నైతము వర్షించినది ఇప్పటికిని తగ్గనూచనలు కాన్పించుటలేదు. తోగిన యెరువంతయు గాలివానకు గొట్టుకొని పోయి నిస్సారములైన భూములలో జీవనోపాధికి దను మాత్రమైన పండుసేమో నను నాశనే వివరీతములగు వ్యయప్రయాసల కోర్చి నాటిన వరినాట్లు న్నియు మురిగిపోయినవి. భూములలో దాదాపు 3, 4 అడుగుల లోతున నీరున్నది. ఈ నీరు తగ్గన దెప్పటికో తెలియదు. తగ్గినను నా రెక్కడ దొరకును? మరల నారుబోసి కెంచుచు నున్న ననుమాల మగు చోటెక్కడ? ఇతర తాలూకాలకు బోయి కొని నిలువ జేయు దమా యన్న నొక్కొక్క యకరమునకు గావలసినంత నారు రు 25-0-0 లకు నైతము దొరకు నట్లు లేదు. ఇంత వ్యయహాస కోర్చి కొన్నను యీ నీరు తగ్గ నాటి కానారు కలుపునైచి చెడిపోవును. ఈ స్థితి యిట్లుండ నీ నీరు పొలములలో గల పశుగ్రాసమును గుళ్ల బెట్టుట యే గాక గ్రామముల తెగత్రాకి భావ్యపు పాతరలను పురులను తన పొట్ట నిడికొనుదు గృహప్రవేశము నైతము చేయుచున్నది. మరియు గ్రామము లన్నియు మరియు దుర్గంధబంధురములై యనారోగ్య నికేతనమునలై జ్వర దేవత కాంతివ్య మిచ్చుచున్నది. ఇక మేమును మా పశువులను మౌమ జ్వరకు బలియగుదు మనులలో వింత యేమి?

తుమ్మల సీతారామమూర్తిచౌదరి.

జపాను-చెన్నరాష్ట్రముల విద్యావ్యాప్తి

జపానును విద్యావ్యాప్తిపై నాధారపడి యున్న దనుట నిర్వివాదాశేషము. విద్యవలన ప్రయోజనములు భర్తృపారి సుభాషితము పఠించినవారికి తేటపడగలవు. విస్తీర్ణమునందును, జనసంఖ్యయందును సరిసమానముగ నున్న జపాను-సామ్రాజ్యము నందలి, చెన్నరాష్ట్రమునందలి విద్యావ్యాప్తియందుగల విశేష తారతమ్యము యీక్రింది అంశములవలన తెల్లము కాగలను.

జపాను విస్తీర్ణము 165,000 చ. మైళ్లు. జనసంఖ్య 42,000,000.

చెన్నరాష్ట్ర విస్తీర్ణము 142,260 చ. మైళ్లు. జనసంఖ్య 42,318,985.

రెంటియందును చదరపుమైలు 1 కి 300 చొప్పున నివసించ గలుగుచున్నారు. జైకాలము - జనసంఖ్యలయందు రెండును ఇంచుమించుగా ఒకేవిధముగ నున్నననుట స్పష్టము. ఇక విద్యా విషయము జాతము:- జపానువారి పిల్లలు 3-వ ఏటనుండి 6-వ ఏటివరకు కిండర్ గార్డన్ పాఠశాలలకు సంపాదించుదురు. విద్య, వినోదము, క్రీడలయందు కాలము బుట్టురు. అట్టిపరిస్థితులు చెన్న రాష్ట్రమున లేవు. 6 వ ఏట వెళ్లగనే ప్రాథమికపాఠశాలలో బ్రవేశించి 12-వ సంవత్సరమువరకు విద్య నభ్యసించుదురు. జపాను నందు ప్రాథమికవిద్య నిర్బంధముచేయబడును. 1920-1921 లో జపానునందు 43820 పాఠశాలలును, చెన్నరాజ్యమున 85541 విద్యాలయములు గలవు. జపానులో పాఠశాలలకు బోవు యీదగుల పిల్లల సంఖ్య అపరిమితము. 90,000,000 గలరు. అనగా సరాసరి హాజరుసంఖ్య ఒక్కొక్కబడిలో 200 కంటె అధికముగనున్నది. చెన్నరాష్ట్రమున సరాసరి హాజరుసంఖ్య 70 కంటె అధికముగ నుండజాలదు. జపానులో ఒకసంవత్సరముననే 1920-1921లో మాత్రమే 28 మాధ్యమిక పాఠశాలలును, 52 స్త్రీ ఉన్నతవిద్యాలయములును, 3 బాలిక ఉన్నతవిద్యాలయములును, 10 కళాశాలలును, అనేకవందల పారిశ్రామికవిద్యాలయములును స్థాపింపబడెను. అసంవత్సరమున చెన్నరాష్ట్రమున 47 స్త్రీపురుష మాధ్యమిక ఉన్నతపాఠశాలలును 3 కళాశాలలును, కొన్ని వందల ప్రాథమిక విద్యాలయములు స్థాపింపబడెను. మొత్తము మీద జపానులో పురుషులలో 100 కి 99 మందియును, స్త్రీలలో 98 కి 97 మందియును వ్రాయనగులరు. చెన్నరాష్ట్రమున సరాసరి పురుషులలో 100కి 7.3 చొప్పునను, స్త్రీలలో 1.9 చొప్పునను చదునను వ్రాయన గలరు. హస్తీవశకముల భేదము గలదు. జపానీయులలో స్త్రీ-పురుషులలో వార్తాపత్రికలు చదువజాల నట్టియు బంధుమిత్రులకు మృదువగుకై లోలో కేఖలు వ్రాయ జాలనట్టి వారు అత్యల్పముగ నుండుట. ఇప్పటికి జపానులో 11 (పదకొండు) సర్వకలాశాలలు గలవు. వీటిలో టోక్యో హార్వారునందలి ఇంజీనియర్ యూనివర్సిటీ మిక్కిలి ప్రసిద్ధమైనది. సర్వకలాశాలలన్నిటియందును సంస్కృతము - పాళీభాషలు చక్కగ నేర్పబడును. చెన్నరాష్ట్రమున సర్వకలాశాల ఒకటి మాత్రమే కలదు. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయనిర్మాణమునకై గత కేతాభారతమునుండి తీవ్రాందోళన గావించుచున్నను నేటికిని నామరూపములేవు. రాజప్రతినిధి అంగీకారము గడసి యుండలేదు. జపానులోని పట్టభద్రుల సంఖ్య 19,06,137 అనగా ఇరువది మందికి ఒకరు గల రహమాలు. చెన్నరాష్ట్రము నందలి పట్టభద్రుల సంఖ్య మిగతా యూపియకొనుదు. చెన్నరాష్ట్రము హిందూసామ్రాజ్యములో బంధు, బంధువుల తరువాత మూడవస్థానము. విద్యావ్యాప్తి విషయమున అలంకరించుచున్న దనిన, మిగతిన రాష్ట్రములందలి విద్యావ్యాప్తి ఎంత అధికముగ గలదో ప్రత్యేకముగ జెప్పనక్కరలేదుగదా? నలు దివిసామ్రాజ్యముల దనుక మాపసమంధాకమువలె నున్న జపాను సామ్రాజ్యమే యిట్టి మహోత్సాహవంతయుండు ఇంగ్లాండు జర్మనీ దేశముల సంగతి ఏమని యూహింపగలము? జాను 9 తేదీననే సార్వభౌమముడు బ్రిటన్ నగరమునందు సర్వకలాశాల ప్రారంభోత్సవము జరిపియుండెను. అయ్యది బ్రిటన్ నగర ప్రముఖుల ప్రవృత్తయములవలనను పురపాలకసంఘము, కాంటి కాన్సిల్ వారి ప్రవృత్తహాయములననే స్థాపింపబడెను. లీడ్స్ (Leeds) సర్వకలాశాల కోశాధికారి నూతన భవననిర్మాణమునకై 150 లక్షల రూప్యముల వసూలుజేయు స్కీము నేర్పరచి సఫలమనోరథుడగుచున్నాడని వినుచున్నాము. ఇక రెవీండ్రకవి సార్వభౌమము 'భిక్షుభారతి'ని సాధారణముగ నెలకొలుప నెంచి గనమునకై ఎన్ని విజ్ఞాపనము లంపుకొనినను ఎన్నదగిన మొత్త ప్రోత్సాహముండలేదు. విద్యావ్యాప్తిపై ప్రభుత్వముపై నాధారపడియుండిన ప్రయోజనముండజాలదు. ప్రజాసంఘములు పూనుకొనలేదు. దేశము ధనవ్యత గాంచవలయును.

నింగంపల్లి వేంకటాద్రి

హిందూమహమ్మదీయ సమ్మేళనము - మొహరము

కర్నూలు తాలూకాలో నుండు చనుగొండపురంబున ప్రతి మొహరము రోజులలో గొప్పకలహాసాలు జరుగుచుండెడి వాడుక.

ఈ చనుగొండ శ్రీ నాగలింగేశ్వరాలయంబునను శ్రీకేశవ స్వామి మూలయంబునను ఈశానాకు ౧ లు మొదలు అనగా ఈ మొహరము రోజులలో నిత్యము ఉదయాననే మేళ తాళములతో బిందెసీలును సాయంత్రము హిందూ మహమ్మదీయులు చేరి తంబురు తాళ వ్యవగవాద్యములతోడను జేగంటలతోడను జయజయ ధ్వనులచే భజనలు చేయుచు గుడిసేవలును జరిపిరి.

హిందూమహమ్మదీయులు చేరి (పంజాలను) పీర్లను ఈరే గింపుచేయుచు ఏలాటి కలతలు లేకుండ హిందూ దేవాలయముల ముందట పీర్లను నిలిపి ఆర్చన లిచ్చెడి ఫలప్రముఖములు వారినుతరీత్యా పీర్లకు సమర్పించుటయు మహమ్మదీయు లిచ్చిన ఫలప్రసాదులను శ్రీ శివకేశవుల కర్పించి పూజా మంగళహారతు లాసంగిన తర్వాత అచ్చటినుండి పీర్లు కదలునట్లు చేసిరి. మొహరముకడు ఉత్సాహముగను నేతోత్సవముగను జరిగెడిది.

ఈశానా మాసము పూర్తిగా హిందూ మహమ్మదీయులచే విభమున శ్రీ శివకేశవుల యలయములయందు భజనలు ఉత్సవములు జరిపెదరు. శ్రీ శ్రీ సర్వేశ్వరుడు యీ హిందూ మహమ్మదీయ సమ్మేళనమును శాశ్వతముగా నిలిపి ప్రాచు గాత!

కుందము తిప్పారెడ్డి

తోట్లవల్లూరు (కృష్ణాజిల్లా)

పంచాయతీకోర్టు, ఎన్నికలు

10-8-25 వ తేదీన మహారాజశ్రీ తాలూకా తహసీలు దారుగారు విచ్చేసినారు. వారి సమక్ష మందు కాన్డ్రెయివ పంచాయతీకోర్టు మెంబరు పదవికి నల్లగట్ల చినకోభన్నాద్రి, 2 నెక్కలపూడి వెంకట్రామయ్య, 3 పుట్టి పిచ్చయ్య (అనే పంచమకులకుడు) ముగ్గురినిన్నీ ప్రపోజుచేసిన యున్నారు. నెక్కలపూడి వెంకట్రామయ్యగారికి 183 ఓట్లున్ను, నల్లగట్ల కోభన్నాద్రిగారికి 125 ఓట్లున్ను, పుట్టి పిచ్చయ్యగారికి 135 ఓట్లు వచ్చినవి. సదరు పుట్టి పిచ్చయ్య అనే పంచమకులస్తుడే గెలుపొందినాడు. సదరు పంచమకులయందు హిందువు లందరు అభిమానముంచి ఎక్కువ ఓట్లును యిచ్చినందులకు మా పురప్రజలు ఎంతయో కొనియాడవల యున్నారు. సదరు పంచముని ఎన్నుకొనుటలో బ్రాహ్మణులు కూడా కొంతరు తమవోట్లను యిచ్చి దేశదోర్బాగ్యమును పారదోలుటకు దారిజూపిన వారైరి. కాని ప్రస్తుతం సదరు గ్రామపంచాయతీ కోర్టు శివాలయమున కేసు రుగా సదరు ఆలయమండపములోనే ఏర్పరచియున్నారు. గాని యికముందు సదరు ఆలయాధికారులు, పంచాయతీకోర్టు మండపములోనే యుండుటకు అంగీకరింతురో, లేదో తెలియకున్నది.

(ఒకటే పరి)

మహాభారత యుద్ధనాటకము

అతూర్వ గ్రంథము. రసభరితము.

సంపూర్ణ మహాభారత కథనంను వెల్లడించు ఉత్తమ నాటకరాజము. మృగువధుర కైగల గర్భవశ్యములును పోటులు గూడ గలవు. ప్రదర్శించుటకు చాల అనుమలమైనది. ఇందు శ్రీ కృష్ణపాత్ర పోషామనందు రాజ్యరంత్త ప్రవీర బాగుగ వెల్లడింపబడినది. రాయల్ ప్రైజు 104 వేజీలు, చక్కని అచ్చు, చాల అంకముగా నుండును. వెల రు 1-0-0 మాత్రమే.

నలయువా రిటుల గ్రంథకర్తగారిచేర వ్రాయవలెను.

కట్టా అచ్చయ్య, తెలుగు పండితుడు.

బి. బి. హెచ్. ఎమ్. స్కూలు, వేటపాలేం. (గుంటూరుజిల్లా)

నచ్చనిచో! సామ్యువాపసు చేయబడును!!

జాతకరత్నము 11 భాగము

ఇది సుమారు 280 పుటలుగల యద్భుతగ్రంథము. లగ్న స్థూలము, భావస్థూలము, గ్రహస్థూలము, అష్టకవర్ణ, పోడికిం వర్ణ, ద్వాదశభావఫలితములు, నక్షాంతరకాళితములు, మున్నగు పెక్కుపాఠములతో శ్లోకతాత్పర్యరూపమున ఈగ్రంథము వ్రాయబడియున్నది. పెక్కుజాతకము లుదాహరణగా కర్మ ద్వాదశభావమును సర్వప్రబలింపబడినవి. శ్లోతిహితములన్నియు చక్కగా ఇమడ్చబడినవి. ఇది యింటిజ్యోతిషమృదు. వెల 2 0 0. మొదటిభాగము రు 1-0-0. పోస్టే ప్రత్యేకము. గ్రేట్ యిండియన్ బోక్స్ తిమాలయము, కళింగోట, విశాఖపట్నంజిల్లా.

నిజాం రాష్ట్ర ఆంధ్ర జనసంఘము

(కాపుగల్లు శ్రీరంగభారతి గ్రంథాలయ ప్రభుత్వవారి కోత్తన ప్రభుత్వమున శ్రీమద్రామాయణము వెంకటపర్వము గారిచే సంపాదించిన ఉపన్యాసము.)

నేను ఈకాపుగల్లు పురవాసులు ఆహ్వానించిన వచ్చి గొప్ప ఉపన్యాస మివ్వాలని కోరినందున నాదురదృష్టవశాత్తూ రంగస్థలముపై నిలుచుండి ఉపన్యాసించు భాగ్యము గలుగలేదే యని చింతిల్లును ఈవిషయమును మీ కెరిగించుచున్నాను. నేను సంగ్రహ ఉద్యోగిని. రాజకీయరంగమున పాల్గొన నిచ్చలేదు. నా ఉత్సాహవంతయు విద్యావిషయముననే కేంద్రీకృతము. నే నాంధ్రోద్యమమును సరించి అక్కడక్కడ ఉపన్యాసించినప్పుడు నామిత్రులు శత్రులును సభలయం దుండిరి. నాశత్రువులు నన్ను గూర్చి ఏమేమి అపహాసములు గలుగజేసిరో నాకు తెలియదు. అయిన నట్టిసందేహము కొందరిలో నుండవచ్చునని యెరిగి సందేహనివృత్తిజేయుటకై లిఖితపూర్వ కముగ ప్రాస దీనిని నామిత్రులచే జదిపించుమంటిని. నిజాంరాష్ట్రమున ఆంధ్రోద్యమబీజము నాటి మాడువర్షములైనది. ఈ మాడువర్షములలో భాగ్యవంతులగు నల్లగొండయందును మధిరయందును మాడువమావేళ సభలు జర్వబడినవి. సుమారు యేబదిసంఘములు స్థాపించబడినవి. నల్లగొండ ఓరుగల్లు మండల సంఘములు యేర్పడినవి. ఒక లక్షల ఆంధ్రులకొరకు ఒక కేంద్రసంఘము నియమింపబడినది. పవిత్రవంతులును శైల్వలో గొప్ప ఉద్యోగులును విద్యావయోవృద్ధులును నగు సాముల వెంకటరెడ్డిగారు అగ్ర్యులు. వీరు రావుబహదూరు బిరుదాంకితులు. కార్యదర్శులు. మన అగ్ర్యులపదవిని వహింపనున్న శ్రీ పండిత మాడపాటి హనుమంతరావుగారు వీరున్నతభావ్యాయవాదులు. వీరు హూణాంధ్ర భాషాకోవిదులునై వున్నారు. ఆంధ్రోద్యమప్రచారమునకై ప్రచారాగ్రయము లిచ్చి ప్రచారకులచే కొంత భాషాప్రచారము జేయించుచున్నారు. వక్రత్వ పక్షము వెట్టి బహుమానము లిప్పించియున్నారు. ఇంజనీయరింగు డాక్టర్ పక్షిలో శ్రీరాధాకృష్ణలెనవారికి పతకము లియ్య నున్నారు. ఎఫ్.ఎ., బి.ఏ. లలో కడలేనవారికి పతకములు సమర్పించిరి. పండితుల ననేకుల నన్యానించి యున్నారు. నే నివంతయును జెప్పుచు ఆంధ్రజనసంఘమున గలించి చెప్పటయే మానితిని. ఆంధ్రజనసంఘముయొక్క ముఖ్యోద్దేశము నిజాంరాష్ట్రాంధ్రులలో పరస్పరసాహధౌతి గల్గించి వారి అభివృద్ధికై పాటుబడుటయని యెల్ల రెరిగినదే. ఇందు జాతిమతభేదములు లేక హిందువులే కాని మహమ్మదీయుడే కాని క్రైస్తవుడే కాని చేరవచ్చును. ఇందులో చేరిన హిందువుడయినయెడల ఆంధ్ర హిందువుడనియు మహమ్మదీయుడైనయెడల ఆంధ్రమహమ్మదీయుడనియు క్రైస్తవుడైనయెడల ఆంధ్ర క్రైస్తవుడనియు పిలువవచ్చును. ఇందులో సంఘములు నిర్వహించుకొనుటకై ప్రతిసభ్యుడు ఒక్కరూపాయి మొదలు వెయ్యి రూపాయలవరకును గూడ చందా నియమించుకొనవచ్చును. ఆంధ్రజనసంఘములు చేయవలసిన క్రియావిధానములలో మొదటిది గ్రంథాలయమును స్థాపించుట. గ్రంథాలయములే జ్ఞానగన మొసంగు బొక్కనము లని గ్రహించవలయును. మనము విజ్ఞానవంతులమై నాగరికత సంపాదించవలెనన్న పుస్తకాలయములే యవసరములు. యారపు అమెరికా మున్నగు ఖండములలో గ్రంథముల ప్రతియింటను నెలకొల్పి భాషానిలయ మని నామ మిడవరట. అట్టిసంస్థలే వారిని ధనవంతులుగ జేసినవి. గ్రంథాలయము నెలకొల్పి శక్తి లేనివో కొన్ని పత్రికలు తెప్పించి పఠనమందిరముగానైన జేయవలయును. మనము విద్యాభివృద్ధికై పాఠశాలలుగూడ నెలకొల్పవలయును. సంఘముయొక్క రెండవ ఉద్దేశ్యము విద్యార్థులకు సహాయముచేసి ప్రోత్సాహపరుచుటయనై యున్నది. దీని నావరణయందు తెట్టు విధానము మనరాష్ట్రములలో లేదు. బ్రిటనులో విద్యార్థులు మధుకరమునెత్తుకొని చదువుకొందురు. విద్యార్థి వేతనము లిత్తురు. వారములు చేసికొందురు. ఏ డెట్లున్నను పాఠశాలలు క్రిక్కిరిసి యుండును. మన రాష్ట్రమున మాత్రము దొరతనమువారు (ఒక) లక్షలు ప్రయము చేయుచున్నను పాఠశాలసంఖ్య సంతృప్తిగాలేదు. జపాను దేశములో యితర స్థలములలో నిర్బంధ విద్యావిధాన మున్నందునల్ల తమ ఓల్లల బడికంపెదరు. మన రాష్ట్రమున పతకములిచ్చి విద్యార్థులను ప్రోత్సాహపరుచుటయే ముఖ్యపద్ధతి.

ఈసంఘముయొక్క మూడవ ఉద్దేశ్యము పండితుల సన్యానించుట. మన భారతదేశము తొల్లినుండియు ఆత్మీయులను సత్కరించినగాని కొంతమంది విద్యావంతులు బయలుదేరు. కావున పండితుల సత్కరించుట ముఖ్యమైన విధియై యున్నది.

ఈ సంఘముయొక్క నాల్గవ యుద్దేశ్యము అమృత ప్రాచీనగ్రంథములు సంపాదించి కాస్త్రములను పరిశోధించుట యైయున్నది. మన పూర్వపురు రచించినగ్రంథము లనేకములు యిండ్లలో అటకలపైన యుంటాయన్నవి. తాళపత్రగ్రంథము లన్నియు చవలు తినిపోవుచున్నవి. కొన్నిచోట్ల అన్నము నందు కొనుటకు ఉపయోగించుచున్నారు. ఇట్లనేక గ్రంథము లంత రించి పోవుచున్నవి. వీనిని సాధించి ముద్రణచేయించుట నొకటి యైయున్నది.

కాననంబులు వెదకి పానగల్లు, ఓరుగల్లు, అమనగల్లు, పిల్లలమర్రి, పాలకృత్తి, బమ్మెర మున్నగు పెక్కు మహాస్థలముల ప్రసిద్ధియును ప్రతాపరుద్రుడు, రామదాసు, భీమకవి, పిల్లలమర్రి వీరభద్రుడు మున్నగు మహానీరులచరిత్ర సాధించుభారము మనపైననే యున్నది. అయినపది లక్షపు పుస్తకములను ప్రకటించి జనులలో విజ్ఞానము వ్యాపింపజేయుట. ఈ విషయమున కేంద్ర సంఘము నిజాం రాష్ట్రాంధ్రులను లక్షపు పుస్తకములు ప్రకటించి యే యున్నారు. ఆంధ్రుల యభివృద్ధిసాధ్యములు, మన యవసరములను పోత్తిమును ప్రకటించునని దేలియుచున్నది. ఈవిషయమున సంఘములన్నియు పాటు బడుట ముఖ్యకర్తవ్యమై యున్నది. ఈసంఘముయొక్క ఆరవ యుద్దేశ్యము భాషా ప్రచారమునకై వలయు ప్రయత్నములు జరుగుటలేదు. మనదేశ మందలి భాష మరచిపోయినారు. సాంతముగ స్వభాషను మరచియే యున్నారు. ప్రతినాడునుగూడా యేపుడ్లో ఇంగ్లీషు నందో మాట్లాడును. స్వభాష మాట్లాడినను సంకరభాషయే కాని అచ్చతెనుగు మాట్లాడరు. అచ్చతెనుగున్న నేమో యెరుగరు. భాషను పునరుద్ధరించు విషయమున తెనుగు, నీలగిరి ప్రతి కాధిపతులు చాలా సహాయము చేయుచున్నారు. మాసప్రతి కలు గ్రంథములు చాలా సహాయము చేయుచున్నవి. మన సంఘమువారుగూడా మితలేని పాటుబడవలయును. ఇంకా ఏడవదియును అనాధలను సంరక్షించుట. ఈవిషయమై ఆంధ్రులు శ్రద్ధబాసని కారణమున, అనేకలను, మిషన్ లు మున్నగు వారు మతాంతకుల చేయుచున్నారు. తుది విషయము చాలా ముఖ్యమైనది. వ్యాయామములున్న కళలను ప్రోత్సహించవలెను. మన రాష్ట్రమున ధృతరాష్ట్రాదు భీముడు, హనుమంతుడు మున్నగు బలాభ్యులనేకులుండెరిగి గ్రంథములన్ని దెలియుచున్నది. ఇప్పుడో వెంపటిచెట్టుకు నిచ్చ నలు వేయవారు, కూర్మోని లేవలేనివారు, పట్టుమని ఒకమైలు నడువలేనివారు అనేకు లుండుట మనవాండ్లలోనే జూచుచున్నాము. ఆంధ్రవీరుల మనిషిమకున్న మనము యితరులదర్బలగా నుండుట వ్యాయామములు చేయకుండుటయే ముఖ్యకారణము. వ్యాయామము చేసితిమేని నిస్సత్తున యను దయ్యము మనలనుండి పారిపోవును. ఇంకా మృదంగము చిత్రలేఖనము సంగీతము కళలను పునరుద్ధరించవలసిన బాధ్యతగూడా మనయందేయున్నది. ఇటీవల కేంద్రసంఘమునుండి మహాబాబునగరు వాస్తవ్యులను శ్రీమంత్ రామనాథాచార్యులగారిని ద్రవ్యముయిచ్చి చిత్రలేఖనము నేర్పుకొనుటకు బంపిరి. ఇంక అనేకులు అనేకమందిని అనేక విషయములలో నృద్ధియగునట్లు చేయవలయును. మనము వెనుకంజవేయకూడదు. మన పూర్వులు నాగరికులు విద్యావంతులు దైవభక్తిగలవారు. మనపూర్వోన్నత్యము జ్ఞప్తి దెచ్చుకుంటిమేని ప్రస్తుత ప్రాస్థానికీ చూచి మనము చింతిల్లవలసిన వారమగుదుము. దేవకొండ, భువనగిరి, ఖమ్మంమెట్టు, హనుమకొండ, దుర్గములేమి, వేయిసంభముల దేవాలయములేమి, పిల్లలమర్రి దేవాలయములేమి మన శిల్పనైపుణ్యము వెల్లడించుచున్నవి. మన పూర్వోన్నత్యమును తిరిగి చూడవలచితిమేని మనసంఘము లభివృద్ధిలోనికివచ్చి భాషాభివృద్ధి చేయవలయును. అనేక గ్రంథాలయములు స్థాపించవలయును. అనేక విద్యాశాలలు తెరవవలయును. స్త్రీవిద్య సెంపాంద జేయవలయును. విద్యార్థులను బడి కంపవలెను. పత్రికాపఠనము చేయవలయును.

మనరాష్ట్రమున పెద్ద చెరువులును నదులును గలవు. రైతులకు ఫలవంతముగు మంచి భూములు గలవు. వర్షకలకు అక్కడక్కడ కొలదిగంజాలును, బ్రిటిష్ టాప్సాలును రైలుమార్గము లును గలవు. వీని నెట్లు ఉపయోగములోనికి తేవలయునో నెరుంగలేక యున్నారు. రైతులకొరకు పరపతి సంఘములున్ను, వ్యవసాయశాఖయొ స్థాపించినను దాని ప్రయోజనము గనుగొనుటలేదు. సర్కారువారికి రైతులు తమ కొరంతలు చెప్పుకొను స్థితియందు లేరు. ఆంధ్రజనసంఘులన్నిటిని సెంపాంద జేసితిమేని నియమిత యంతయు దీరును.

అడుసువుండ్రమందు 2

నీళ్లలో తిరుగుటవల్ల కాల్చివేళ్లల మధ్యమున కలుగు అడుసు పుండ్రము యీ ఔషధము చాల శ్రేష్టమయినది. యింక యితర చర్మవ్యాధులకును వుపయోగింప వచ్చును. బుడ్డి 1 కి 0.8-0 తేపాఁఖర్పుల ప్రత్యేకము.

అమరావతి యేజన్స్,

పార్కుటవును, మద్రాసు.

చెన్నపురి బజారుధరలు

1925-వసం ఆగస్టు నెల 13-వ తేది గురువారము:

1. ధాన్యములు		చనియాల బా 1-కి ర. 80 0 0 మొదలు 42 0 0 వరకు	
బియ్యము బస్తాలు	మొదలు	వరకు	
కుసుమ తెనాలివి ,, ప 48 గలవి	రు	14 0 0	15 8 0
నెల్లూరివి ,, డిటా	,,	15 8 0	17 0 0
డిల్లి ,, డిటా	,,	16 0 0	18 0 0
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి	,,	8 12 0	9 0 0
సువ్వులు ,,	,,	20 0 0	24 0 0
2. పప్పుధాన్యములు			
కందులు బస్తా 1-కి ర 205	,,	12 8 0	18 8 0
సెనగలు ,, డిటా	,,	12 0 0	12 8 0
పెసలు ,, డిటా	,,	14 0 0	15 0 0
మినుములు ,, డిటా	,,	15 4 0	16 8 0
ఉలపలు ,, ర 164	,,	8 8 0	9 0 0
3. నూనెవస్తువులు			
సువ్వులనూనె బా 1-కి	,,	154 0 0	155 0 0
నెయ్యి మ 1-కి	,,	14 0 0	25 0 0
కొండాపురంవేరు సెనగపప్పుబా1కి	,,	60 0 0	65 0 0
ఇతరప్రదేశము ,,	,,	55 0 0	59 0 0
వేరు సెనగనూనెగానుగబా1-కి ర 124 మిషన్ నూనె122 0 0			
అముదము బా 1-కి	,,	124 0 0	125 0 0
4. చిల్లరవస్తువులు			
చాయపసుపు బా 1-కి	,,	100 0 0	
కూరపసుపు ,,	,,	45 0 0	50 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరివి)బా1కి	,,	100 0 0	110 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి	రు	45,50	
కాశహస్తపాయకట్టు	,,	55,60	
దెల్లము బా 1-కి	రు	85 0 0	45 8 0
చింతపండు బా 1-కి	,,	45 0 0	70 0 0
5. ఇనుము			
పట్టారకం బా 1-కి	,,	29 0 0	33 0 0
చదరం	,,	80 0 0	33 0 0
రవుండు	,,	85 0 0	40 0 0
6. లోహములు			
వెండి 100 తులంకు	,,	71 0 0	74 0 0
బంగారము, తులము 1-కి	,,	214 0	21 8 0
సవరము 1-కి	,,	18 8 8	
ఇత్తడి బా 1-కి	,,	265 0 0	267 0 0
రాగి డిటా	,,	285 0 0	287 0 0
అస్కాచక్కెర 226 పా గలవి		80 2 0	
7. రంగులు అలిజరైను			
ఆవుకృష్ణాడు 20 డిగ్రీలు		78 0 0	
తొట్టికృష్ణాడు డిటా	,,	,,	
సింహం డిటా	,,	,,	
గుర్రం డిటా		70 0 0	
8. దూది			
బోండావెస్తుబారవ 1-కి	రు	300 0 0	
పల్నాడు దూది ,,	,,	215 0 0	
9. నూలు			
కోయంబత్తూరు నెం 10½ పెట్టె 1-కి	,,	7 4 0	
మధుర నెం 12½ పెట్టె 1-కి	,,	4 12 0	
పుట్టూరు యేనుగ నెం 8½ పెట్టె 1-కి	,,	7 4 0	
అహమదాబాదు నెం 12½ పెట్టె 1-కి	,,	7 4 0	
హుళయేనుగ నెం 20	,,	9 8 0	
జపాన్ నెం 20	,,	9 8 0	
,, నెం 40 ఏ తేబిలు అయినను	,,	12 0 0	
నడ్వాక్ నెం 24½	,,	10 0 0	
14½ క్వింక్ పక్షి	,,	7 8 0	
నెం 20 టెన్ని సింహం యీజె	,,	10 8 0	
నెం 22 ,,	,,	10 12 0	
నెం 12½ టెన్ని సర్కుసు	,,	8 0 0	
నెం 14½ ,,	,,	8 12 0	
నెం 12½ అరైన్సు	,,	7 4 0	
నెం 12½ కొయిలుపట్టి	,,	7 4 0	
నెం 22½ రంగవిలాస	,,	9 10 0	
నెం 14½ రాదాకృష్ణాడు	,,	7 4	

Printed and Published by K. Nageswara Rao, Editor, Andhrapatrika Power Press, 6 & 7, Thambu Chetty Street, MADRAS.